

พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์
ของ
คณิตรา จันทวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2549

พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

บทคัดย่อ
ของ
คณิตรา จันทวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2549

คณิตรา จันทวงศ์. (2548). พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์,
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อาจารย์ระวีวรรณ พันธุ์พานิช.

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในด้านวิธีการ เหตุผล และการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก และเปรียบเทียบพฤติกรรมในการเลือกซื้อของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาและรายได้ที่แตกต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนจำนวน 369 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .90 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานความแตกต่างของเหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้วย SPSS / PC

ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ปกครองมีพฤติกรรมในด้านวิธีการ เหตุผล และการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดี
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กไม่ต่างกัน

THE PARENTS' BEHAVIORAL ON BOOK PURCHASING FOR YOUNG CHILDREN

AN ABSTRACT

BY

KANITA CHANTAWONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

May 2006

Kanita Chantawong. (2006). *The parents' behavioral on book purchasing for young children*. Master thesis, M. Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School. Srinakharinwirot University. Advisor committee : Dr. Suchinda Kajonrungrasit, Assist.Prof.Raweewan Panpanich.

The purpose of this research was to study the parents' behavioral on method, reason and decision for young children book purchasing. This study also compared parents' behavioral on book purchasing for young children with different education and occupation. background.

The subjects comprised of 369 young children parents from private school by simple random sampling.

The research instrument was the questionnaires created by the researcher with reliability of .90. The data were analyzed by using frequencies, percentage, means, standard deviation (S.D.) and SPSS/PC for hypothesis comparison.

The research results were :

1. The parents' behavioral on method, reason and decision for young children book purchasing were at the good level.
2. The reason of parents in decision for young children book purchasing with different educational background were different with statistical significance at the level of .05.
3. The reason of parents in decision for young children book purchasing with different occupational background were different with statistical significance at the level of .05.

พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ปริญญานิพนธ์

ของ

คณิตรา จันทวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ปฐมวัย

พฤษภาคม 2549

ลิขสิทธิ์เป็นของ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีด้วยความกรุณาอย่างสูง จากอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ อาจารย์ ระวีวรรณ พันธุ์พานิช กรรมการ ที่ให้คำแนะนำข้อคิดและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ความเมตตากรุณาเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.อารี พันธุ์มณี ดร.วรรณาท รักสกุลไทย และ รองศาสตราจารย์ กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์ ที่ได้กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญและให้คำแนะนำ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง โรงเรียนไผ่ตดอุดมศึกษา โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง โรงเรียนถนนอมพิศวิทยา โรงเรียนเบญจมินทร์ โรงเรียนระเปียบศึกษา โรงเรียนสายอักษร โรงเรียนอมตยกุล โรงเรียนโสมาภานุสรณ์ โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา โรงเรียนเศรษฐบุตตรอุปถัมภ์ โรงเรียนแย้มสอาด โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม โรงเรียนอนุบาลจากรุวรรณ โรงเรียนอนุบาลโชคชัยลาดพร้าว และโรงเรียนอนุบาลฤทธิยะวรรณาลัยซึ่งอยู่ในพื้นที่การศึกษา เขต 2 กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการตอบแบบสอบถาม และอำนวยความสะดวกในการวิจัยครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ มาเซอร์เทแรส บุญเรือน หมั่นทรัพย์ มาเซอร์ อัลเฟรด สุจิรวรศิลป์ มาเซอร์ ชองตาล สุเพ็ญ ตริว่าอุดม ดร.สมลักษณ์ สุขเมธ ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริมการศึกษาของผู้วิจัยอย่างดียิ่งตลอดมาขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษา ปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาให้การอบรมสั่งสอนประสิทธิภาพวิชาความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ดีและมีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยจนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบุพการี ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้โอกาสทางการศึกษาแก่ผู้วิจัย และพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิภาพวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันทรงคุณค่ายิ่ง

คณิตรา จันทวงศ์

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายในการวิจัย	3
	ความสำคัญของการวิจัย	3
	ขอบเขตของการวิจัย	4
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
	ตัวแปรที่ศึกษา	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ	5
	กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
	สมมติฐานในการวิจัย	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย	8
	ความสำคัญของการอ่าน	8
	ความหมายของการอ่าน	10
	องค์ประกอบของการอ่าน	12
	แนวความคิดในการพัฒนาการอ่าน	14
	พัฒนาการอ่านการอ่านของเด็กปฐมวัย	16
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเรียนรู้การอ่านของเด็กปฐมวัย	23
	ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่าน	25
	การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน	30
	บทบาทของผู้ปกครองต่อการอ่านของเด็กและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก	36
ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก	36
ความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก	37
หนังสือสำหรับเด็กกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก	38
ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	41
การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก	47
3	
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	50
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	57
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	57
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
5	
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	89
สังเขปความมุ่งหมาย สมมุติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย	89
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผล	92
ข้อเสนอแนะในการวิจัย	95
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	96

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	97
ภาคผนวก	106
ภาคผนวก ก	107
ภาคผนวก ข	109
ภาคผนวก ค	111
ประวัติย่อผู้วิจัย	121

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	51
2	ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง	58
3	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่เคยและไม่เคยเลือกซื้อหนังสือ สำหรับเด็กปฐมวัย	60
4	ประเภทหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองเลือกซื้อ	61
5	วิธีการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง	61
6	พฤติกรรมการซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง	62
7	ลำดับแหล่งที่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	63
8	เหตุผลของผู้ปกครองในการไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยให้แก่เด็ก	64
9	เหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก	66
10	ข้อพิจารณาในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง	69
11	ราคาหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อให้แก่เด็กในปกครอง	70
12	สิ่งที่คำนึงถึงก่อนการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง	71
13	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่อ่านและไม่อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือ ก่อนตัดสินใจซื้อ	73
14	สาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือก่อนซื้อ	73
15	แหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็ก	74
16	รูปแบบการจัดพิมพ์หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	74
17	ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อ หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	75
18	การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อ หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	79
19	การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณา เลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษา ของผู้ปกครอง	80

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
20 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	81
21 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านภาษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	82
22 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกตามของผู้ปกครอง	83
23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	85
24 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง ..	87
25 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านรูปเล่ม จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	88

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าและสำคัญที่สุดของประเทศ ที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อให้เติบโตเป็นประชากรที่มีคุณภาพ มีคุณค่าต่อสังคมและประเทศชาติ เนื่องจากเด็กจะเป็นผู้สืบทอดทุกสิ่งทุกอย่างจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง เด็กควรจะได้รับการปลูกฝังแต่สิ่งที่ดีงาม ให้มีการเจริญงอกงามทางความรู้ ความคิด สติปัญญา มีความคิดสร้างสรรค์ พร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นกำลังของชาติ ซึ่งสิ่งที่มีส่วนช่วยเหลือหรือเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังคุณลักษณะเช่นนี้ให้กับเด็กก็คือ หนังสือสำหรับเด็ก ดังพระราชดำรัสของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2519 : 2) ที่ว่า

หนังสือประเภทที่ข้าพเจ้าคิดว่าสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งคือ หนังสือสำหรับเด็ก วัยเด็กเป็นวัยที่เรียนรู้ เด็กๆ ส่วนใหญ่สนใจที่จะทราบเรื่องราวต่างๆ แปลกๆ อยู่เสมอ ถ้าเรามีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งเนื้อหาและรูปภาพให้เขาอ่านให้มีความรู้ความบันเทิง เด็กๆ จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์รอบรู้ มีธรรมประจำใจ มีความรักบ้านเมือง มีความปรารถนาที่จะทำแต่ประโยชน์ที่ควร

การที่เด็กได้อ่านหนังสือนั้นเป็นที่ยอมรับกันอยู่แล้วว่าจะทำให้เด็กมีความเฉลียวฉลาด ความรู้กว้างขวางทันสมัย มีจินตนาการและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์นอกจากนี้ ทูซ (Tooze) (วีรวรรณ มีสรรพวงศ์. 2536 : 2; อ้างอิงจาก Tooze. 1957 : 9 - 10) ได้กล่าวถึงการอ่านว่า การอ่านคือการนำไปสู่แหล่งความรู้ที่สมบูรณ์ เกิดการเรียนรู้ความจรรโลงใจ และมีจิตใจที่ดี พร้อมกันนั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับทักษะทางภาษาทั้ง 4 ประการคือ การฟัง การพูด การเขียน และการอ่าน ช่วยส่งเสริมและปรับปรุงเด็กให้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่อย่างสมบูรณ์ ส่วน ประเทิน มหาพันธ์ (2523 : 1 - 3) กล่าวว่า การอ่านและหนังสือสำหรับเด็กนั้นจึงมีความสัมพันธ์ควบคู่กันไปจะขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ได้ ซึ่งหนังสือมีคุณค่ามากเพียงใดก็ยิ่งมีความสำคัญต่อการอ่านมากขึ้นเพียงนั้น เพราะถ้าไม่มีการอ่าน หนังสือที่ว่าอุดมไปด้วยคุณค่าก็จะกลายเป็นสิ่งที่ไร้ความหมายและการที่จะปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนั้น องค์ประกอบที่สำคัญได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นกับเด็กเพราะเด็ก ๆ โดยทั่วไป ก็มักจะสนใจเรียนรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวอยู่แล้ว ถ้าบิดา มารดาจัดหาหนังสือให้และช่วยแนะนำในเรื่องต่างๆ เช่น ชี้ให้ดูรูปภาพ สอนให้เด็กอ่านคำที่เด็กยังไม่รู้จัก จะเป็นการเพิ่มวงศ์พท์ให้เด็กเพื่อให้เรียนรู้ในเรื่องที่ยากขึ้นไปอีก นอกจากนี้การมีมุมหนังสือภายในบ้าน การให้ของขวัญหรือรางวัล

เด็กเป็นหนังสือ การแสดงความพอใจหรือพูดจาชมเชยเมื่อเห็นเด็กอ่านหนังสือ การพาเด็กไปยังร้านขายหนังสือหรือเมื่อจะไปเที่ยวที่จังหวัดใด ก็หาหนังสือที่เกี่ยวกับจังหวัดนั้นให้เด็กได้อ่านก่อน นอกจากนี้บิดามารดาควรอ่านหนังสือให้เด็กเห็น เพราะการที่บิดามารดาหรือผู้ปกครองมีทัศนคติในการอ่านหนังสือเป็นประจำย่อมจะทำให้เด็กถือเป็นตัวอย่งที่ดีได้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็นับว่าเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้เด็ก ซึ่งการวิจัยส่วนใหญ่พบผลสอดคล้องกันว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการส่งเสริมการอ่านจะเป็นเด็กที่มีความสามารถในการอ่านและเป็นผู้มีนิสัยรักการอ่าน ตัวอย่างเช่น บุญชัย เกรียงบุญณันท์ (2534 : 104 - 115) ศึกษาพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในเขตอำเภอเมืองนครปฐมที่มีความสามารถในการอ่านสูงเป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่าน และมีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมการอ่านสูงกว่าผู้ปกครองของนักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ ในขณะที่นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านสูงเป็นกลุ่มที่ผู้ปกครองมีปัญหาในการส่งเสริมการอ่านน้อยกว่านักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านต่ำ

ผู้ที่เป็นสื่อกลางให้หนังสือเข้าถึงตัวเด็กนอกจากครู อาจารย์แล้วพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นอีกผู้หนึ่งที่มามีบทบาทสำคัญมาก เพราะเด็กส่วนใหญ่ไม่มีเงินซื้อหนังสือเอง ต้องอาศัยผู้ใหญ่ที่เห็นความสำคัญและซื้อให้อ่าน การที่ผู้ใหญ่ซื้อหนังสือให้เด็กอ่าน นอกจากจะเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่แล้วยังเป็นการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก เพราะเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กมีโอกาสได้เป็นเจ้าของหนังสือเล่มที่มีเรื่องและรูปที่เด็กชอบ ซึ่งเป็นสิ่งที่เด็กภูมิใจและพอใจมาก ความรักหนังสือจะเกิดขึ้นในใจเขาไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้เด็กดีใจเท่ากับได้หนังสือไว้เปิดดูเป็นของตนเอง พวกเขาจะเปิดดู แอบดู อวดเพื่อนจนหนังสือเก่าขาดไป (เทพสิริ สุขโสภา. 2522 : 56 - 57) การที่ผู้ใหญ่เห็นความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก ปลีกเวลาช่วยซื้อหนังสือให้เท่ากับเป็นการเปิดประตูนำเด็กไปสู่โลกกว้าง ช่วยสนองความต้องการทางธรรมชาติส่งเสริมพัฒนาเด็ก (ทัศนยา สลัดยะนันท์. 2520 : 56)

ปัจจุบันแนวโน้มของผู้ปกครองจะให้ความสำคัญและจัดซื้อหนังสือให้แก่เด็กนั้นมีมาก วงการผลิตหนังสือสำหรับเด็กในประเทศไทยมีการแข่งขันการสร้างหนังสือสำหรับเด็กมากขึ้นดังจะเห็นได้จากการที่มีสำนักพิมพ์หลายแห่งที่เคยเป็นผู้ผลิตหนังสือทั่วไปได้ให้ความสนใจในการผลิตหนังสือสำหรับเด็กออกมามาก นอกจากนี้ยังมีสำนักพิมพ์เกิดใหม่อีกหลายแห่งที่ตั้งขึ้นเพื่อผลิตหนังสือสำหรับเด็กโดยเฉพาะ การที่มีหนังสือสำหรับเด็กเกิดขึ้นมากย่อมส่งผลให้วงการหนังสือสำหรับเด็กกว้างขวางตามไปด้วย เมื่อปริมาณหนังสือสำหรับเด็กได้เพิ่มขึ้นผู้เลือกหนังสือเพื่อนำไปบริการหรือส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน ก็ย่อมจะต้องพิถีพิถันในเรื่องการเลือกซื้อหนังสือ หรือจัดหาให้มากขึ้น เพื่อที่จะได้หนังสือที่มีมาบริการหรือส่งเสริมการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ (จรุณพ์ เพชรมูณี.

2523 : 163) ในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองก็เช่นเดียวกัน ผู้ปกครองก็จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับเด็ก และมีความรู้ในเรื่องหนังสือสำหรับเด็ก จะต้องรู้ว่าเด็กมีระดับความสามารถในการอ่านอย่างไร มีความต้องการหรือสนใจเรื่องอะไร จะได้คัดเลือกหนังสือให้ตรงกับความต้องการและเหมาะสมกับเด็ก และอีกประการหนึ่งคือจะต้องรู้ว่าหนังสือสำหรับเด็กที่ดีมีลักษณะอย่างไร รู้จักเกณฑ์ในการประเมินคุณค่าของหนังสือเพื่อจะได้หนังสือที่ดีมีคุณภาพ เด็กจะได้ประโยชน์อันใหญ่หลวงจากหนังสือที่ปกครองซื้อให้ ถ้าผู้ปกครองได้ใช้ความรู้ดังกล่าวประกอบการตัดสินใจเลือกซื้อดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการปฏิบัติของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยว่าใช้หลักเกณฑ์ใดในการพิจารณาเลือกหนังสือสำหรับเด็กและมีปัจจัยใดที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือของผู้ปกครอง ซึ่งผลจากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยและผู้ปกครองในการส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่าน การสร้างค่านิยมในการเลือกซื้อหนังสือที่เหมาะสมกับสภาวะของผู้ปกครองเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทยต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในด้านวิธีการการเลือกซื้อ เหตุผลการเลือกซื้อ และการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง นักเรียนอนุบาลชั้นปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ปกครองในด้านวิธีการเลือกซื้อ เหตุผลการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กระหว่างผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษากับอาชีพที่ต่างกัน

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ทราบถึง วิธีการ เหตุผล และการตัดสินใจ ในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง เพื่อข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ในการคัดเลือกหนังสือ สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่ในการคัดเลือก หรือจัดหาหนังสือสำหรับเด็กคือ พ่อแม่ ครู อาจารย์ และบรรณารักษ์

นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้ส่วนหนึ่งจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่มีหน้าที่ในการจัดทำหนังสือสำหรับเด็กเพื่อใช้ในการปรับปรุง หรือจัดทำหนังสือสำหรับเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย ปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนเอกชน พื้นที่เขตการศึกษาที่ 2 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 267 โรงเรียน จำนวนผู้ปกครอง 41,369 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดย

1.2.1 การสุ่มโรงเรียนใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลากได้โรงเรียนทั้งสิ้น 15 โรงเรียน

1.2.2 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจาก 15 โรงเรียนโดยใช้สูตรของ เครซี และ มอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์)

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่

2.1.1 ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่

- 1) วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น
- 2) วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น
- 3) วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น
- 4) วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น
- 5) วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น
- 6) วุฒิมัธยมศึกษาตอนต้น

2.1.2 อาชีพหลักของบิดามารดา แบ่งเป็น

- 1) รับราชการ
- 2) รัฐวิสาหกิจ
- 3) ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- 4) รับจ้าง ตำแหน่ง.....
- 5) แม่บ้าน / พ่อบ้าน
- 6) เกษตรกร

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

2.2.2 เหตุผลการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

2.2.3 การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง ข้อเท็จจริงในด้านต่าง ๆ จำแนกเป็น

1.1 วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง เช่น ความถี่ในการซื้อ สิ่งพิมพ์ที่ซื้อ วิธีการซื้อ โอกาสที่ซื้อ

1.2 เหตุผลการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง สิ่งที่คุณปกครองคำนึงถึงและใช้เป็นเหตุผลประกอบในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก โดยเน้นในเรื่องคุณค่าและคุณภาพของหนังสือ

1.3 การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง แนวทางที่ใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อซึ่งได้แก่ เนื้อหา ภาพประกอบ ลักษณะรูปเล่ม การใช้ภาษา ผู้เขียน ผู้วาด ภาพประกอบ สำนักพิมพ์ และราคาของหนังสือ

2. ผู้ปกครอง หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้ที่มีบุตรหลาน หรือเด็กในปกครอง ของนักเรียนที่กำลังเรียนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน เขต 2 กรุงเทพมหานคร

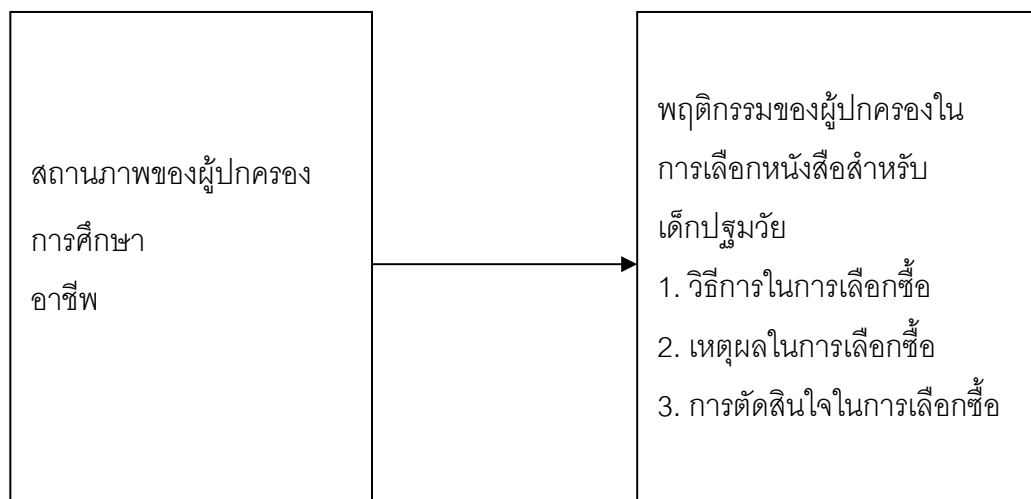
3. หนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง หนังสือที่เขียนให้เด็กได้เลือกอ่าน เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อความรู้ และเพื่อใช้ประกอบการศึกษา มีเนื้อหาสาระ มีภาพประกอบ ใช้ภาษาที่ง่าย มีขนาดของตัวอักษรโตกว่าปกติ และเหมาะสมกับวัยของเด็ก

4. สถานภาพของผู้ปกครอง หมายถึง องค์ประกอบที่มีผลต่อพฤติกรรมในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง ในการศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึง

4.1 ระดับการศึกษา หมายถึง วุฒิการศึกษาสูงสุดของผู้ปกครองจำแนกออกเป็น ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก

4.2 อาชีพ หมายถึง งานปัจจุบันของผู้ปกครองที่ทำรายได้หลักให้กับครอบครัว แบ่งเป็น รับราชการ รัฐวิสาหกิจ ประกอบธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง เกษตรกร แม่บ้าน / พ่อบ้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กต่างกัน
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย
 - 1.1 ความสำคัญของการอ่าน
 - 1.2 ความหมายของการอ่าน
 - 1.3 องค์ประกอบของการอ่าน
 - 1.4 แนวความคิดในการพัฒนาการอ่าน
 - 1.5 พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย
 - 1.5.1 ลักษณะการเรียนรู้การอ่าน
 - 1.5.2 ขั้นตอนของพัฒนาการในการอ่านของเด็กปฐมวัย
 - 1.5.3 ระดับพัฒนาการด้านการอ่าน
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเรียนรู้การอ่านของเด็กปฐมวัย
 - 1.7 ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่าน
 - 1.8 การปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน
 - 1.9 บทบาทของผู้ปกครองต่อการอ่านของเด็กและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก
 - 2.1 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 2.2 ความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก
 - 2.3 หนังสือสำหรับเด็กกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก
 - 2.4 ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.5 การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ปกครองต่อการอ่านของเด็ก

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

1.1 ความสำคัญของการอ่าน

การอ่านมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งและมีผู้กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านไว้หลายประการด้วยกัน คือ

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2538 : 6) สรุปความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหา สาระความรู้มากกว่าการศึกษาค้นคว้าด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การฟัง

2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่

3. หนังสือเก็บไว้ได้นานกว่าอย่างอื่น

4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองขณะอ่าน

5. การอ่านส่งเสริมให้สมองดี มีสมาธินานกว่าอย่างอื่น

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง

7. หนังสือมีหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตัวของตนเองในขณะที่อ่าน

9. ผู้รักการอ่านจะรู้สึกมีความสุข

บันลือ พุกกะวัน (2532 : 10 - 11) ได้กล่าวไว้ว่า การอ่านเป็นหัวใจของการพัฒนาทักษะทางภาษาแล้ว การอ่านยังมีความสำคัญและจำเป็นแก่ชีวิตอีกนานัปการ

1. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ หากอ่านไม่ได้รับการเรียนการสอน ย่อมพบอุปสรรคอย่างใหญ่หลวง พฤติกรรมในการเรียนของเด็กจะเปลี่ยนไป หงอยเหงา เก็บกด หรือมีจะนั้นจะแสดงออกต่างๆ ในลักษณะทดแทนปมด้อยเหล่านั้นก็มี ครูจำเป็นต้องเอาใจใส่ช่วยเหลือแก้ไข (ซ่อมเสริม) ตั้งแต่เริ่มอ่านบทเรียนแรกทันที

2. เด็กที่อ่านได้ย่อมได้รับการยอมรับ สามารถร่วมเรียนร่วมเล่นกับเพื่อนๆ ได้ดี ตรงกันข้ามกับการที่เด็กมีอุปสรรคในการอ่านย่อมขาดความอบอุ่น ขาดความมั่นใจในตนเอง

3. การอ่านได้ อ่านเป็น เป็นสิ่งที่ส่งเสริมให้เด็กได้รับความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ทั้งนี้เพราะไม่ว่าโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาใดในโลก ก็ไม่อาจจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนได้อ่านสมบูรณ์ที่สุด การอ่านจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่เด็กจะค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างจุใจหรือตามความจำเป็นของเด็กเหล่านั้นได้ดี

4. การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบธุรกิจ การปรับปรุงอาชีพ เมื่อพ้นวัยประถมศึกษา อาจเรียนรู้จากกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง

5. การอ่านมีความจำเป็นต่อการเป็นพลเมืองดีที่จะข่าวสารเหตุการณ์ของบ้านเมือง การปกครอง ที่พลเมืองดีจะต้องให้ความร่วมมือแก่ทางราชการได้ดี

6. การอ่านเป็น จะเป็นเครื่องมืออย่างสำคัญในการพินิจ เลือก ตัดสินใจที่จะเลือก ตัวแทนในด้านการเมือง การปกครอง อันเป็นรากฐานสำคัญของระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์เป็นประมุข

7. การอ่านย่อมเป็นกิจกรรมที่สำคัญจะช่วยให้เด็กสามารถใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ โดยใช้การอ่าน ทั้งยังจะได้รับความเพลิดเพลินช่วยพัฒนาจิตใจและอื่นๆ ได้ดีอีกด้วย

8. การอ่านจะทวีความสำคัญมากขึ้นโดยลำดับที่จะช่วยให้รอบรู้ถึงความเปลี่ยนแปลง ทางสังคม การสื่อสาร การพยากรณ์อากาศ เพื่อการปรับตัว ปรับปรุงอาชีพ ยิ่งสังคมเจริญมากขึ้นเพียงใด การอ่านก็จะทวีความสำคัญมากขึ้นเพียงนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรม ราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึง ความสำคัญของการอ่านหนังสือในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ.2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

1. การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธี อื่นๆ เช่น การฟัง

2. ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลาและสถานที่ สามารถนำไป ไหนมาไหนได้

3. หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักจะมีอายุการใช้งานโดยจำกัด

4. ผู้อ่านสามารถฝึกการคิดและสร้างจินตนาการได้เองในขณะที่อ่าน

5. การอ่านส่งเสริมให้มีสมองดี มีสมาธินานกว่าและมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นอยู่กับข้อความ พินิจพิเคราะห์ข้อความ

6. ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านได้ด้วยตนเอง จะอ่านคร่าวๆ อ่านละเอียด อ่านซ้ำ หรือทุกตัวอักษร เป็นไปตามใจของผู้อ่าน หรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

7. หนังสือมีหลากหลายรูปแบบและราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่าน เปิดกว้าง สร้างแนวคิดและทัศนะได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใดๆ โดยเฉพาะ

8. ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเองวินิจฉัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้ง หนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยเมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี (จินตนา ไบกาชุยี. 2534ก : 58)

วรรณิ์ โสมประยูร (2534 : 154) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ มีประโยชน์ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เพราะปัจจุบันต้องอาศัยทักษะการอ่าน ในการติดต่อสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคคลอื่นๆ รวมไปถึงทักษะการฟัง การพูด การเขียน ทั้งใน กิจส่วนตัว การศึกษา การประกอบอาชีพต่างๆ ในสังคม และยังเป็นการช่วยกันอนุรักษ์วัฒนธรรม ไทยไว้อีกด้วย

การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งของมนุษย์ที่จะช่วยให้เกิดความรู้และความ คิดเห็นเท่าทันความเป็นไปในสังคม และสามารถเลือกรับข่าวสารที่เป็นประโยชน์มากที่สุดในยุค ปัจจุบันที่ประกอบด้วยข้อมูลข่าวสารที่ผ่านสื่อต่างๆ มากมายและหลากหลาย (อุทัย ภิรมย์ริน. 2541 : 27) เพราะฉะนั้นการอ่านจึงเป็นทักษะที่ต้องฝึกเช่นเดียวกับทักษะอื่นๆ เด็กที่มีทักษะใน การอ่านไว มีสมาธิในการอ่านต่อเนื่อง จับประเด็นความได้ชัดเจน มีอารมณ์และจินตนาการร่วม อยู่ด้วย ทำให้เกิดความคิดเป็นระบบและการรับรู้เป็นระบบ ซึ่งอานุภาพของการอ่านหนังสือจะนำ เด็กไปสู่เส้นทางของความเป็นคนฉลาด (นิดดา หงษ์วิวัฒน์. 2537 : 7 - 8)

สรุปได้ว่า การอ่านเป็นหัวใจของการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็น เป็นความต้องการของ มนุษย์และเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่จะเกิดประโยชน์ต่อตนเองและประเทศชาติ การอ่านจึงเป็นทักษะที่ต้องได้รับการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ โดยเฉพาะกับเด็กปฐมวัยเพื่อจะ เป็นแนวทางในการใช้ภาษา และพัฒนาการอ่านให้เจริญงอกงามต่อไป

1.2 ความหมายของการอ่าน

ปัจจุบันได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการอ่านอย่างกว้างขวางมากและมีการกล่าวถึง ความหมายของการอ่านในลักษณะต่างๆ ดังต่อไปนี้

เกรย์ (Gray. 1984 : 10 - 11) การอ่าน คือ การเข้าใจภาษาของผู้เขียนและของ สิ่งพิมพ์นั้นๆ โดยการจับแนวความคิดจากกลุ่มคำและความหมายต่างๆ จากกลุ่มคำนั้น การอ่าน คือ ประสบการณ์ของ ผู้อ่านที่จะช่วยทำให้เกิดทักษะ มีกระบวนการ 4 ระดับ คือ แบทเลอร์ และเคลย์ (นิตยา ประพฤติกิจ. 2538 : 2; อ้างอิงจาก Batler and Clay. 1993) กล่าวว่า การอ่าน คือ การถ่ายทอดความหมายจากคนหนึ่ง โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อโดยผู้เขียนถ่ายทอดความหมาย ให้ผู้อ่านเข้าใจตามความคิดและเจตนาของผู้เขียนซึ่งการอ่านนี้เป็นกระบวนการเรียนรู้เช่นเดียวกับการพูด การออกเสียงเป็นคำๆ หรือหลายคำ ซึ่งรวมกันเข้าเป็นประโยคที่ให้ความหมายเมื่อเรา อ่านนั้น มิได้จำกัดแต่การอ่านเพียงอย่างเดียว แต่การพูดเป็นรากฐานของการอ่านก็เริ่มต้นด้วย วิธีนี้เช่นกัน

แฮริส และสมิท (Harris and Smith. 1986 : 55) กล่าวว่า การอ่าน คือ แบบของการสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน โดยผู้เขียนจะแสดงความคิดเห็นของตนเองผ่านตัวอักษร และตามลักษณะการเขียนของตน ผู้อ่านจะรับรู้สัญลักษณ์หรือตัวอักษรด้วยสายตาเป็นประการแรก จากนั้นก็จะค้นหาความหมายหรือทำความเข้าใจกับสัญลักษณ์นั้น

หรรษา นิลวิเชียร (2535 : 54) การอ่านเป็นกระบวนการค้นหาความหมายจากตัวอักษร คำที่ถูกจัดรวบรวมอยู่บนหน้ากระดาษไว้เพื่อสื่อความหมายที่ต้องการแสดงออกมา ผู้อ่านจะรับรู้สัญลักษณ์นั้น

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2536 : 54) การอ่านเป็นกระบวนการที่สลับซับซ้อน โดยเริ่มจากการที่ตาเห็นภาพหรืออักษร รับภาพ จำได้ เข้าใจความหมาย เลือกความหมายที่ดีที่สุดแล้วนำมาประมวล เปรียบเทียบและสรุปอย่างมีเหตุผล ทำให้เข้าใจความหมายในสิ่งที่อ่าน

อรุณดี สายเสมา (2536 : 11) ได้ให้ความหมายว่า การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกเป็นความหมาย ใช้สื่อความหมาย ความคิด ระหว่างผู้อ่านกับผู้เขียนให้เข้าใจตรงกัน โดยผู้อ่านได้ประโยชน์จากการอ่าน

วรณี โสมประยูร (2537 : 121) กล่าวว่า การอ่านเป็นกระบวนการทางสมองที่ต้องใช้สายตาสัมผัสตัวอักษรหรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ รับรู้และเข้าใจความหมายของคำ หรือสัญลักษณ์โดยการแปลออกเป็นความหมายที่ใช้สื่อความคิดและความรู้ระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่านไปด้วยตลอดเวลา

ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์ (2538 : 2) การอ่านเป็นการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นความคิดและนำความคิดนั้นๆ ไปใช้ประโยชน์ ตัวอักษรเป็นเครื่องหมายแทนคำพูดและคำพูดเป็นเพียงสิ่งที่ใช้แทนของจริงอีกทีหนึ่ง เพราะฉะนั้นหัวใจของการอ่านจึงอยู่ที่การเข้าใจความหมายของคำ

บันลือ พุกกะวัน (2532 : 2) การอ่านเป็นการแปลสัญลักษณ์ออกเป็นคำพูดโดยการผสมเสียง เพื่อใช้ในการออกเสียงให้ตรงกับคำพูด

สรุปได้ว่า การอ่าน คือ กระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษร เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ของผู้เขียน การอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนในการแปลความหมายของตัวอักษรออกมาเป็นถ้อยคำและความคิด จึงต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านเป็นพื้นฐานเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในเรื่องรานั้นๆ และสามารถทำความเข้าใจ และนำความคิดไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อชีวิตประจำวันได้

1.3 องค์ประกอบของการอ่าน

การอ่านของเด็กขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง ดังที่ กู๊ดแมน (Goodman. 1974 : 25 - 27) กล่าวไว้ดังนี้

1. ความรู้ทางภาษา (Linguistic Knowledge) โดยในระยะแรกผู้อ่านจะเรียนรู้ความสัมพันธ์เกี่ยวกับตัวอักษรและความหมายของคำแต่ละคำ ต่อมาเมื่อผู้อ่านมีประสบการณ์ในการอ่านมากขึ้นก็จะสามารถอ่านเพื่อความเข้าใจได้มากขึ้น

2. ประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อ่าน (Schema) ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาและความรู้เดิมที่ผู้อ่านมีอยู่

3. ความสมบูรณ์ของเนื้อเรื่องหรืองานเขียนนั้น (Conceptual or Semantic Completeness) ผู้อ่านจะไม่เข้าใจสิ่งที่อ่าน หากเนื้อเรื่องนั้นมีเนื้อความที่ยังไม่สมบูรณ์ยกเว้นในกรณีที่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านมาก่อน

4. ความสามารถในการวิเคราะห์โครงสร้างของงานเขียน (Text Schema) งานเขียนแต่ละชิ้นมีลักษณะและโครงสร้างที่แตกต่างกัน และยังสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อตลอดจนวัฒนธรรมของผู้เขียนด้วย ดังนั้น หากงานเขียนเสนอเรื่องราวที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมและประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน การอ่านก็จะไม่ประสบผลสำเร็จ

เซริซา ใจแก้ว (2532 : 98) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของการอ่าน ซึ่งพอจะกล่าวได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางกายหรืออวัยวะโดยทั่วไป
2. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา
3. องค์ประกอบทางด้านสิ่งแวดล้อมและอารมณ์
4. องค์ประกอบด้านความสามารถการจำแนก ความแตกต่างของสิ่งที่เห็นหรือความสามารถในการรับรู้ภาพที่เห็น
5. องค์ประกอบด้านการจำแนกภาพด้วยสายตา จำแนกด้วยหู และการจำรูปคำ
6. องค์ประกอบด้านความสนใจและแรงจูงใจ
7. องค์ประกอบอื่นด้านฐานะ เศรษฐกิจ สังคม
8. องค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง

วรรณิ โสมประยูร (2537 : 122 - 123) ได้สรุปองค์ประกอบทางการอ่านของเด็ก
ได้ดังนี้

1. องค์ประกอบทางด้านร่างกาย
 - สายตา
 - ปาก
 - หู
2. องค์ประกอบทางด้านจิตใจ
 - ความต้องการ
 - ความสนใจ
 - ความศรัทธา
3. องค์ประกอบทางด้านสติปัญญา
 - ความสามารถในการรับรู้
 - ความสามารถในการนำประสบการณ์เดิมไปใช้
 - ความสามารถในการใช้ภาษาให้ถูกต้อง
 - ความสามารถในการเรียน
4. องค์ประกอบทางประสบการณ์พื้นฐาน
5. องค์ประกอบทางวุฒิภาวะ อารมณ์ แรงจูงใจและบุคลิกภาพ
6. องค์ประกอบทางสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว การอบรมเลี้ยงดู ภาษาพูดที่แตกต่าง
กัน เด็กที่พูดสองภาษา ลักษณะการดำเนินชีวิตประจำวันของครอบครัว เจตคติต่อการเรียนรู้ด้าน
การอ่านของบุคคลในครอบครัวจะส่งเสริมด้านการอ่านของเด็กและประสบการณ์ด้านสังคมต่างๆ
การสนทนาซักถาม การเล่นกับเพื่อนๆ เป็นต้น ล้วนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญและจำเป็นต่อ
พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัย

ดังนั้น พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กจึงขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ เช่น ความ
พร้อมของร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ความสนใจ การจำแนกด้วยสายตาและหู ความรู้พื้นฐาน
ประสบการณ์เดิม สภาพแวดล้อมทางด้านภาษา ครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
ภาษาพูดของเด็ก เป็นต้น ที่ต้องคำนึงถึงในการที่จะจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านการ
อ่านของเด็กให้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่องและมีศักยภาพ พร้อมทั้งจะเรียนอ่านในขั้นที่สูงต่อไป
ได้ดี

1.4 แนวความคิดในการพัฒนาการอ่าน

บ๊อง พานทอง (2541ข : 22 - 24) กล่าวว่า มีวิธีการต่างๆ มากมายที่จะช่วยส่งเสริมการอ่าน โดยเฉพาะผู้ที่เริ่มอ่านแต่บางวิธีก็สามารถใช้กับเด็กในระดับสูงขึ้นได้ วิธีการต่างๆ นั้น ได้แก่

1. วางพื้นฐานความรู้ทั่วไปและนำความรู้เดิมที่เด็กมีอยู่แล้วมาใช้ให้ได้ประโยชน์ในการเรียนการอ่าน มีนักวิจัยหลายท่านได้ทำการวิจัยถึงความสำคัญของความรู้เดิมที่มีต่อการอ่านของผู้อ่านแต่ละคน ซึ่งมีความรู้กว้างขวางมากขึ้นเท่าใด ก็จะสามารถช่วยให้ทำความเข้าใจกับการอ่านข้อความต่างๆ ได้มากขึ้น เด็กที่เริ่มเรียนอ่านก็เช่นกัน เขาจะมีความรู้ทางด้านต่างๆ ตลอดจนความสามารถในการใช้ภาษาอยู่ในระดับหนึ่ง และถ้าหากเราสามารถจัดการเรียนการสอนที่ทำให้เด็กสามารถนำความรู้เดิมมาใช้ได้ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับการเรียนการสอนนั้นๆ ในทางตรงกันข้ามหากเด็กจะต้องเรียนรู้ในสิ่งใหม่ไม่เคยรู้มาก่อน ไม่มีข้อมูลอื่นๆ จะช่วยให้เข้าใจง่ายขึ้น เด็กจะเกิดความเบื่อหน่ายในที่สุด ดังนั้นการจัดการเรียนการสอนที่จะได้ผลดีก็ต้องคำนึงถึงพื้นฐานของผู้เรียน ทั้งด้านความรู้ วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อมของเด็กแต่ละคนมาพิจารณาและรวมเข้าไปในการจัดการเรียนการสอนด้วยสิ่งซึ่งจะช่วยให้การพิจารณาหลักสูตรและช่วยให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1 ครูเป็นผู้จัดหาหนังสือและอุปกรณ์การอ่านให้เด็กตามสภาพแวดล้อม และความสนใจของเด็กให้หลากหลายที่สุด หากมีเด็กที่มาจากสภาพแวดล้อมที่ต่างกันก็อาจหาตัวอย่างหนังสือหรืออุปกรณ์อื่นๆ ที่จะสามารถเรียนรู้วัฒนธรรมหรือความแตกต่างระหว่างกลุ่มคนก็ได้

1.2 ครูอาจพานักเรียนไปพบของจริง (Field trips) โดยพาไปชมสถานที่ต่างๆ เช่น สำนักพิมพ์ ห้องสมุด โรงงานอุตสาหกรรม ฯลฯ เป็นต้น

1.3 การให้พื้นฐานความรู้หรือประสบการณ์ อาจทำได้โดยการอ่านให้เด็กฟัง ดูภาพยนตร์ หรือเชิญวิทยากรเฉพาะมาบรรยาย

1.4 ให้เด็กทำงานเดี่ยวหรือเป็นกลุ่ม เพื่อค้นคว้าในหัวข้อที่ตนสนใจให้กว้างขวางยิ่งขึ้นไป หรือให้มีการอภิปรายในสิ่งซึ่งสนใจร่วมกัน แล้วได้ไปพบเห็นหรืออ่านหนังสือเล่มเดียวกัน

2. กิจกรรมการอ่านให้เด็กฟัง กิจกรรมนี้ทำได้ทั้งเด็กเล็กและเด็กโต เด็กส่วนใหญ่จะชอบฟังเรื่องราวต่างๆ ที่น่าสนใจที่ผู้ใหญ่หรือครูอ่านให้ฟัง เรื่องที่อ่านส่วนมากจะเป็นเรื่องที่ผู้อ่านเองก็ชอบ เพราะอาจจะมีทั้งความสนุก ตื่นเต้น และให้คุณค่า ความพอใจ ซึ่งอาจจะ

เกิดขึ้นได้มากกว่าที่เขาจะอ่านเอง โดยเฉพาะกรณีที่เด็กเริ่มอ่านอาจจะไม่ค่อยสนุกหรือซาบซึ้งกับเรื่องที่ควรเพราะยังอ่านไม่เก่งนัก การอ่านให้เด็กฟังบางครั้งจะช่วยให้เด็กเดาข้อความหรือเนื้อเรื่องล่วงหน้าได้ ทำให้เกิดความสุข ทำหาย และรักการอ่าน อยากมีโอกาสดูหนังได้เก่งๆ เหมือนต้นแบบ คือ ผู้สอนนั่นเอง

3. ต้นแบบในการอ่าน (Reading Model) แสดงให้เด็กเห็นว่า การอ่านมีความสำคัญในชีวิตของคนเรา การอ่านจะทำให้ผู้อ่านได้ความรู้กว้างขวาง ทั้งในสาขาอาชีพของตนและนอกสาขาอาชีพ การอ่านทำให้เกิดความสนุกสนานถือเป็นงานอดิเรกได้เช่นกัน เพราะยิ่งอ่านมากจะยิ่งได้ความรู้กว้างขวางขึ้น อ่านเพราะรักที่จะอ่าน สนุกกับการอ่าน มิใช่อ่านเพราะถูกบังคับให้อ่าน หากสามารถเปลี่ยนความรู้สึกของเด็กว่า อ่านหนังสือเพราะรักที่จะอ่าน แทนการถูกบังคับให้อ่าน จะเท่ากับเป็นการวางรากฐานการอ่านที่ดีที่สุด

4. จัดเวลาให้เด็กๆ ได้มีโอกาสอ่านเป็นประจำ บางครั้งเป็นกิจกรรมที่เรียกว่า Sustained Silent Reading เป็นการจัดเวลาให้เด็กได้มีโอกาสอ่านเงียบๆ โดยเสรี จะอ่านอะไรก็ได้ครูอาจจัดหาไว้หรือเด็กจัดหามาเองตามความสนใจ แล้วให้ช่วงเวลาสัก 5 - 10 นาที ในแต่ละวันให้เด็กได้อ่าน ครูก็ควรร่วม กิจกรรมนี้ด้วยเช่นกัน เป็นการแสดงแบบอย่างที่ดี อาจมีการอ่านบทกวีที่ไพเราะหรือบทละครบ้าง

5. พยายามโน้มน้าวให้เด็กเห็นความสำคัญของการอ่าน เห็นคุณค่าความรู้ ความสนุกสนานที่จะได้รับจากการอ่าน ได้เห็นแบบอย่างการเรียนภาษา การใช้ภาษาที่ดี ที่สำคัญเด็กจะต้องเห็นความสำคัญของการอ่านด้วยตนเอง อ่านด้วยความยินดีและพอใจจะอ่าน มิใช่อ่านเพราะถูกบังคับ รู้จักค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้จากการอ่าน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตต่อไปในอนาคต รวมทั้งการศึกษาในระดับสูงต่อไปจนถึงการดำรงชีวิตในอนาคตแม้จะจบการศึกษาแล้วก็ตาม การอ่านยังคงมีบทบาทสำคัญในชีวิตมนุษย์เสมอ

6. พยายามสอนให้เด็กเข้าใจถึงกระบวนการอ่าน และสามารถอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากเด็กคนใดมีข้อบกพร่องในด้านใด เป็นหน้าที่ที่ครูผู้สอนจะต้องพยายามหาทางแก้ไข เสริมความรู้และประสบการณ์ การอ่านมากทำให้เด็กได้ความรู้กว้างขวางและรักการอ่านมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเขามีหลักเกณฑ์ว่าควรทำอย่างไรเมื่อพบปัญหาในการอ่าน สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ความสนใจด้านการอ่านจะพัฒนาขึ้นเป็นลำดับ

แนวความคิดในการพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยมีมากมายหลายวิธี เป็นที่ทราบกันดีว่าแต่ละวิธีจะมีทั้งข้อดีและข้อเสีย ไม่มีวิธีใดดีที่สุดหรือเลวที่สุด เพราะในการนำไปใช้จะต้องมีองค์ประกอบอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย ดังนั้น ผู้สอนจึงควรมีความรู้ในการที่จะสามารถพิจารณาถึงความเหมาะสม ต้องรู้จักเด็กนักเรียนของตนเอง สภาพสังคม ความพร้อมในด้านต่างๆ นำมาประกอบกัน แล้วพัฒนาให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนของตนเอง

1.5 พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัย

1.5.1 ลักษณะการเรียนรู้การอ่าน

นักภาษาศาสตร์ บัว บูชา และคณะ (2538 : 111) ได้กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้ด้านการอ่านของเด็กว่า เด็กเริ่มสนใจด้านการอ่านเขียนตั้งแต่อายุ 2 - 3 ขวบ จุดเริ่มต้นของพัฒนาการด้านการอ่าน คือ สิ่งที่อยู่รอบตัว ป้ายโฆษณาจากกล่องต่างๆ ป้ายจราจร ฯลฯ เด็กเริ่มหาความหมายจากสิ่งเหล่านั้น เด็กเรียนรู้การอ่านจากหนังสือนิทาน เด็กเรียนรู้ว่าการอ่านเริ่มต้นจากซ้ายไปขวา จากบรรทัดบนมาบรรทัดล่าง เด็กเรียนรู้ตัวอักษรหรือคำศัพท์จากนิทานตามแต่ที่จะรับได้และจะสะสมพัฒนาการด้านการอ่านมากยิ่งขึ้น

ตามหลักทฤษฎีของชอมสกี (ภาวิณี แสงทวีสุข. 2538 : 15; อ้างอิงจาก Chomsky. 1957, 1983, 1988) ซึ่งกล่าวว่าเด็กเกิดมาพร้อมกับความสามารถที่จะเรียนรู้ภาษา เด็กเล็กๆ ไม่ถึง 1 ปี จะสังเกตเสียง ออกเสียงเล่น และเมื่ออายุ 1 ปีขึ้นไป เด็กเริ่มพูดภาษาเป็นคำๆ และเป็นประโยคได้เหมือนผู้ใหญ่ เมื่อประมาณอายุ 4 ปี เด็กจะเรียนรู้จากความหมายประสบการณ์และการเลียนแบบ เด็กเรียนรู้ที่จะพูดภาษาได้อย่างมีศรัทธา เรียนได้ตามธรรมชาติ นอกจากนี้เด็กเรียนรู้ภาษาจากกิจวัตรประจำวันภายในบ้าน เช่น พ่อแม่เล่นกับลูก เล่านิทาน ร้องเพลง อ่านหนังสือให้ลูกฟังก่อนนอน อธิบายหรือตอบสิ่งที่เด็กพบปะ เด็กจึงเรียนรู้ภาษาจากครอบครัวอย่างเป็นธรรมชาติ

ฉันทนา ภาคบงกช (2538 : 3) ได้สรุปลักษณะการเรียนรู้การอ่านไว้ ดังนี้

1. การเรียนรู้ด้านการอ่านเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ จากตัวหนังสือต่างๆ ที่พบในสังคมรอบตัว เช่น สัญญาณจราจร ป้ายชื่อร้าน ตราตามกล่องและซองสินค้าที่คุ้นเคย ป้ายประกาศ ฯลฯ
2. เด็กที่มีโอกาสอ่านหรือเห็นตัวหนังสือมากย่อมมีโอกาสพัฒนาด้านการอ่านได้รวดเร็ว
3. เด็กเรียนรู้ด้านการอ่านได้ดีเมื่อสิ่งนั้นมีความหมายต่อเด็ก

4. การอ่านหนังสือนิทานให้เด็กฟังอย่างสนุกสนานอยู่เสมอช่วยให้เด็กพัฒนาการอ่านได้รวดเร็วและรักการอ่าน
5. เด็กเรียนรู้ที่จะอ่านภาพจากนิทานและค่อยๆ เรียนรู้เสียงพยัญชนะจากตัวหนังสือในนิทาน
6. เด็กชอบอ่านข้อความที่ผู้ใหญ่ช่วยเขียน ถ่ายทอดความคิดของตนจากผลงานศิลปะของตน
7. การมีโอกาสได้อ่านมากย่อมนำไปสู่การพัฒนาด้านการเขียนได้รวดเร็ว

กู๊ดแมน (Goodman. 1968 : 13 - 26) นักจิตวิทยาภาษาศาสตร์ กล่าวว่า การอ่านไม่ใช่การแปลความทีละตัวอักษรหรือทีละคำ แต่เป็น “เกมการเดา” ที่ผู้อ่านใช้สิ่งชี้แนะในเรื่องตัวอักษรกับเสียงเรื่องกฎหรือไวยากรณ์ และเรื่องความหมายไปพร้อมๆ กัน เพื่อสร้างความหมายของสิ่งพิมพ์ ดังนั้นการสอนอ่านที่มีความหมายแก่ผู้เรียน และสอดคล้องกับแนวคิดนี้ก็คือ จะต้องเสนอเอกสารการอ่านที่มีลักษณะเป็น “ทั้งหมด” หรือ “องค์รวม” (Whole) และต้องมีความหมายด้วย

กู๊ดแมน (Goodman. 1968 : 1 - 4) กล่าวว่า การเริ่มอ่านและเขียนของเด็กเทียบได้กับต้นไม้ที่กำลังเจริญเติบโต กล่าวคือ มันเป็น “รากแก้วของการอ่านออกเขียนได้” ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อเด็กเริ่มตระหนักว่าตัวหนังสือมีการสื่อความหมาย

กมลรัตน์ คนองเดช (2540 : 36) สรุปเกี่ยวกับการอ่านว่า เด็กๆ เริ่มตระหนักว่า ตัวหนังสือเป็นสิ่งที่เป็ธรรมชาติ มีความหมายและใช้ประโยชน์ในสิ่งแวดล้อมของเขา เด็กจะเห็นผู้ใหญ่ใช้ตัวหนังสือในหลายลักษณะ เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ เขียนจดหมาย เขียนรายการซื้อของ อ่านรายการอาหารในภัตตาคาร อ่านป้ายชื่อร้านหรือโลโก้สินค้า สิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยตัวหนังสือหรือสิ่งพิมพ์นี้ทำให้เด็กตระหนักได้เร็วกว่าตัวหนังสือเป็นสิ่งพิมพ์ในรูปแบบต่างๆ นั้นมีความหมายและทำให้ได้สิ่งที่ต้องการ

เด็กปฐมวัยจะมีการเรียนรู้ด้านการอ่านได้ดีและรวดเร็วเป็นไปตามธรรมชาติ เด็กจะต้องมีโอกาสในการอ่านหรือเห็นตัวหนังสือบ่อยๆ และได้รับการส่งเสริม การยอมรับ สนับสนุนจากผู้ใหญ่เป็นอย่งดี เด็กจึงจะมีพัฒนาการในการอ่านได้รวดเร็วและรักการอ่านได้

1.5.2 ขั้นตอนของพัฒนาการในการอ่านของเด็กปฐมวัย

การพัฒนาการอ่านของเด็กหรือผู้อ่านแต่ละคนจะมีทั้งความคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด แต่จากการเฝ้าดูพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็กหรือผู้อ่านที่เริ่มเรียนการอ่านจะพบว่า มีพฤติกรรมหลายอย่างเหมือนกัน ในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดในขั้นตอน

พัฒนาการอ่านต่างๆ ของเด็กที่เริ่มเรียนก็อาจมีพฤติกรรมบางอย่างเข้าข่ายการพัฒนานี้ก็ได้อีกเช่นกัน โคเครน และคณะ (บังอร พานทอง. 2541 : 24 - 25; อ้างอิงจาก Cochrane and other. 1984. *Reading Writing and Caring.*) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการพัฒนา การอ่านเป็นดังต่อไปนี้

1. ขั้นก่อนที่จะสามารถอ่านได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

การเรียนรู้การอ่านในขั้นนี้จะเป็นการเรียนรู้เบื้องต้นถึงความสัมพันธ์ของตนเองกับหนังสือว่าหนังสือคืออะไร และควรจะปฏิบัติต่อหนังสือนั้นๆ อย่างไร ในขั้นนี้เด็กจะไม่สามารถอ่านหรือทำความเข้าใจหนังสือได้ด้วยตนเองจะต้องมีผู้อื่นเข้ามาช่วย สามารถแยกย่อยออกได้เป็นสามระยะ คือ

1.1 ระยะการเริ่มเรียนรู้ เป็นขั้นเริ่มตั้งแต่เกิดซึ่งเด็กคือผู้อ่านจะยังไม่รู้จักหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ว่าคืออะไร แต่จะเรียนรู้ขั้นที่ละน้อยจากประสบการณ์จากสภาพแวดล้อม จะศึกษาว่าถือนหนังสืออย่างไร แม้จะเริ่มจากการกลับหัวท้ายบ้างก็ตาม

1.2 ช่วงระยะที่เด็กเริ่มมีความรู้สึกเหมือนตนเองเป็นผู้อ่าน ในขั้นนี้เด็กโดยทั่วไปอายุประมาณ 2 ขวบ จะสามารถถือนหนังสือได้ถูกทิศทาง ทราบว่าควรอ่านจากซ้ายไปขวา จากบนลงล่าง เปิดหนังสือจากหน้าแรกไปหน้าสุดท้าย เด็กเริ่มให้ความสนใจรูปภาพ และเกิดความสนใจความหมายของภาพต่างๆ

1.3 จะเป็นช่วงที่เด็กเริ่มเรียนรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เด็กจะเริ่มมีความสามารถในการทำความเข้าใจตัวอักษรและเสียงต่างๆ ตลอดจนการนำไปใช้ในการอ่าน เริ่มรู้จักคำและนำไปใช้ได้ จำคำบางคำเป็นพิเศษ เช่น ชื่อตัวเอง และคำที่พบบ่อยๆ เด็กจะเรียนรู้และทราบความหมาย ตลอดจนสามารถนำไปใช้ได้ถูกต้องก่อนคำอื่นๆ

2. ขั้นสามารถอ่านได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

ในขั้นนี้เด็กจะมีความรู้เกี่ยวกับตัวอักษร เสียง และระบบภาษามากขึ้น ทราบความหมายของคำ และสามารถอ่านคำง่ายๆ ในหนังสือที่ไม่เคยอ่านมาก่อน เริ่มเกิดความเชื่อมั่นในการที่จะนำความสามารถทั้งหมดในการอ่านมาใช้เพื่ออ่านในสิ่งที่ตนต้องการจะอ่าน ในขั้นนี้สามารถแบ่งย่อยออกเป็น 3 ระยะเช่นกันคือ

2.1 ระยะที่มีความมั่นใจในการนำตัวบ่งชี้ในระบบภาษาต่างๆ มาใช้ร่วมกัน ในกระบวนการอ่าน เริ่มมีความอยากอ่านมากขึ้น อยากอ่านให้ผู้อื่นฟังทุกครั้งที่มีโอกาส มีความสามารถเข้าใจคำๆ หนึ่ง ซึ่งใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ได้ ระยะนี้จะเกิดขึ้นในช่วงสั้นๆ จากนั้นเด็กก็จะสามารถอ่านได้อย่างธรรมชาติ

2.2 ระยะที่สองนี้เด็กหรือผู้อ่านจะมีความสามารถในการอ่านได้อย่างเป็นอิสระมากขึ้น สามารถอ่านได้ด้วยตนเองและสนใจที่จะอ่านเพื่อความพอใจของตนเองมากกว่าที่จะอ่านให้ผู้อื่นฟังเหมือนในระยะเวลาที่ผ่านมา

2.3 ระยะที่มีทักษะการอ่าน ผู้อ่านที่พัฒนามาถึงระยะนี้จะเป็นผู้มีความสามารถในการอ่าน ระดับที่เลือกสิ่งที่ต้องการอ่านได้ด้วยตนเอง โดยมีพื้นฐานมาจากประสบการณ์ส่วนตัวที่ต้องการจะค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่สนใจ

3. ความบกพร่องบางประการในการอ่าน

ขั้นตอนความสามารถในการอ่านของผู้อ่านมักจะผ่านเป็นลำดับขั้น ดังที่กล่าวข้างต้นบางคนอาจจะพัฒนาไปตามลำดับอย่างราบรื่น แต่บางคนอาจจะต้องใช้เวลายาวนานในบางขั้นตอนหรือใช้เวลาด้านกว่าผู้อื่นในบางขั้นตอน แต่ก็สามารถผ่านไปได้ด้วยดีตามลำดับ แต่บางคนอาจเกิดปัญหาไม่สามารถพัฒนาผ่านขั้นตอนการพัฒนาการอ่านไปได้ จะต้องได้รับการช่วยปรับปรุงขึ้นนะ จึงจะสามารถประสบความสำเร็จ ข้อบกพร่องของผู้อ่านกลุ่มนี้มักจะเกิดจาก

3.1 เด็กกลุ่มนี้ไม่พยายามทำความเข้าใจเนื้อเรื่องตามตัวอักษรที่ปรากฏจะให้ความสนใจรูปภาพประกอบมากกว่าและเล่าเรื่องตามจินตนาการ

3.2 เป็นกลุ่มที่มีพฤติกรรมตรงข้ามกับกลุ่มแรก จะเป็นผู้ที่เน้นด้านการอ่านออกเสียงของพยัญชนะหรือคำต่างๆ ให้ถูกต้องสมบูรณ์ที่สุดทั้งที่บางครั้งก็ไม่ทราบความหมาย

3.3 ไม่เกิดความสนใจไม่เห็นความสำคัญของการอ่านว่าจะเป็นบันไดไปสู่ความรู้ต่างๆ ของตนในอนาคตจะพยายามหลีกเลี่ยงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการอ่านทั้งสิ้น

ไบรอัน (Brian. 1992 : 15 - 19) ได้กล่าวถึงขั้นของพัฒนาการด้านการอ่านดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นก่อนการอ่าน

ขั้นนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญในการที่เด็กเรียนที่จะอ่านซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ช่วง คือ

1.1 ก่อนการอ่าน (Early Emergent) ในขั้นนี้เด็กเรียนรู้การอ่านโดยใช้หนังสือเป็นแนวทางในการอ่านตามระดับความสามารถ โดยการจำเรื่องราว รูปภาพในแต่ละบท การเปิดหนังสือจากซ้ายไปขวา

1.2 การแรกเริ่มการอ่าน (Emergent Reading) ในขั้นนี้เด็กเริ่มเรียนรู้ในการแยกแยะ เด็กๆ ได้ยินเรื่องราว โคลงกลอน และร้องเพลง เขาเริ่มเรียนรู้ในการอ่านและตอบสนองต่อเรื่องราวในหนังสือ

ขั้นที่ 2 ขั้นการเริ่มอ่าน (Early Reading)

เด็กๆ ในขั้นนี้เริ่มเรียนการอ่าน ต้องการสื่อและหนังสือหลากหลายในการสนับสนุนทักษะในการอ่านอย่างมีระบบ เขาเรียนรู้เรื่องราวในหนังสือและเรื่องราวที่ใช้ต้องเป็นเรื่องราวในชีวิตประจำวัน เรียนรู้และเข้าใจถ้อยคำที่เป็นประโยคว่าเป็นประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่สำคัญ สามารถโยงภาพเข้ากับคำหรือตัวหนังสือและเริ่มใส่ใจกับการออกเสียงตามคำ

ขั้นที่ 3 ขั้นการอ่าน (Fluency Reading)

เด็กขั้นนี้จะเรียนอ่านและเพิ่มพูนคำศัพท์ เขาต้องการเวลาในการที่จะอ่านอย่างมีอิสระ การฝึกหัดและการจัดระบบด้วยตนเอง เด็กอาจจะไม่มั่นใจ แต่พยายามที่จะจำคำ การสังเกตและใช้ตัวบ่งชี้ เช่น ในการออกเสียงจะเริ่มพัฒนาปรับปรุงในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น การพัฒนาทักษะทางภาษาและผลสำเร็จของเด็กจะขึ้นอยู่กับพัฒนาการขั้นที่ 1 เป็นสำคัญ

นักการศึกษาที่ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการอ่านของเด็ก คือ โคเครน และคณะ (Brewer. 1995 : 218; citing Cochrane and others. 1984) ได้อธิบายพฤติกรรมกรรมการอ่านไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นเกิดความสงสัย (Magical Stage)

เด็กจะเรียนรู้วัตถุประสงค์ของหนังสือต่างๆ เริ่มคิดว่าหนังสือเหล่านั้นมีความสำคัญ จ้องมองที่หนังสือ หยิบจับหนังสือขึ้นมาถือไว้บ่อยครั้งจะเป็นหนังสือที่เขาชอบ

2. ขั้นเกิดแนวความคิด (Self - Concept Stage)

เด็กพิจารณาตัวเองว่าเป็นผู้อ่าน เริ่มเข้าไปผูกพันกับกิจกรรมการอ่าน อาจจะเสแสร้งอ่านให้ความหมายของหนังสือจากรูปภาพต่างๆ หรือประสบการณ์เดิม ใช้ภาษาคล้ายๆ หนังสือแม้ว่าจะไม่เข้ากับเนื้อเรื่อง

3. ขั้นเชื่อมต่อการเป็นผู้อ่าน (Bridging Reader Stage)

เด็กให้ความสำคัญกับตัวอักษรสามารถเลือกคำที่คุ้นเคย สังเกตคำต่างๆ อ่านเรื่องที่เขียนเองได้ อ่านตัวหนังสือจากบทกวี เพลงกลอนกล่อมเด็ก เด็กจะเชื่อว่าพยางค์แต่ละพยางค์ คือ คำหนึ่งคำ เกิดความขัดแย้งในการจับคู่ตัวอักษรและเสียงอ่านเริ่มระลึกถึงตัวอักษรได้

4. ขั้นทะยานสู่ผู้อ่าน (Take - Off Reader Stage)

เด็กเริ่มใช้ 3 ระบบชี้แนะเข้าด้วยกัน (เสียง ความหมาย โครงสร้างประโยค) เด็กตื่นตัวกับการอ่าน เริ่มคุ้นเคยกับบริบทใส่ใจต่อตัวหนังสือที่อยู่รอบตัวและอ่านทุกๆ อย่าง (เช่น กล่องใส่อาหาร ฉลากและเครื่องหมายต่างๆ เป็นต้น) อันตรายในขั้นนี้คือ เด็กจะให้ความสำคัญกับตัวอักษรแต่ละตัวมากไป

5. ขั้นสามารถอ่านโดยไม่ต้องพึ่งพิง (Independent Reader Stage)

เด็กสามารถอ่านหนังสือต่างๆ ที่ไม่เคยอ่านได้ สามารถให้ความหมายจากตัวหนังสือ จากประสบการณ์เดิมและจากตัวชี้แนะของผู้เขียนได้ สามารถเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวกับประสบการณ์ได้ง่ายๆ แต่จะเป็นโครงสร้างและเนื้อเรื่องสั้นๆ เท่านั้น

สรุปได้ว่า พัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยจะดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนในการพัฒนาการอ่านของเด็กในช่วงหนึ่งๆ จะช่วยให้สามารถกำหนดกิจกรรมและวิธีการดำเนินกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการอ่านให้สอดคล้องกับความสามารถและความสนใจของเด็กอย่างถูกต้องและเหมาะสมโดยเฉพาะช่วงการเชื่อมต่อการเป็นผู้อ่าน ซึ่งเด็กเริ่มรู้จักสังเกตคำต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการอ่านต่อไป

1.5.3 ระดับพัฒนาการด้านการอ่าน

ฉันทนา ภาคบังข (2538 : 1 - 4) ได้กล่าวว่า ความก้าวหน้าทางการอ่านในเด็กปฐมวัยจะประเมินได้จากพัฒนาการทางด้านการอ่าน ดังต่อไปนี้

1. การแสดงออก เด็กมีความสนใจอ่านอย่างเป็นธรรมชาติ มีความกระตือรือร้นและมั่นใจในการเขียนสิ่งแปลกใหม่ แสวงหาหนทางใหม่ๆ มาอ่าน
2. ความเป็นอิสระ สามารถเลือกนิทานได้อย่างเหมาะสม แก้ปัญหาของตนเองได้
3. ความเข้าใจพื้นฐานทางภาษา สามารถรู้คำศัพท์ที่ใช้พูดอย่างกว้างขวาง คาดคะเนได้ว่าสิ่งใดช่วยให้พบคำตอบได้ สร้างความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์เก่ากับเรื่องที่อ่านได้
4. การพูด แสดงออกอย่างมีความคล่องแคล่ว อ่านให้ฟังอย่างมั่นใจข่มเสียงแสดงถึงความเข้าใจและใช้วลีประกอบได้ดี
5. มีเทคนิคการอ่าน รู้ว่าหนังสือประกอบด้วยข้อความเมื่อพบว่าอ่านแล้วไม่เข้าใจจะพยายามแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ส่วนความก้าวหน้าทางภาษาด้านความเข้าใจภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย ฉันทนา ภาคบังข ได้เสนอแนะให้ประเมินได้จากลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความสนุกสนาน ความก้าวหน้าที่จะทราบว่าการอ่านที่ทำให้เกิดความสุขสนุกสนาน ซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการแสดงออกในเรื่องการตอบสนองด้านอารมณ์ มีความปรารถนาที่จะให้ผู้อื่นอ่านด้วยกัน และอ่านหนังสือหลายเล่มเพิ่มขึ้น

2. การสร้างสรรค์ ความก้าวหน้าทางภาษาด้านความเข้าใจของเด็กที่แสดงออกจากการเขียน เช่น การวาดการ์ตูน หรือวาดภาพต่อกันเป็นเรื่องราว เตรียมเทปและหนังสือสำหรับอ่าน

3. การนำเสนอ ซึ่งเด็กสามารถแสดงออกได้ดังนี้

- 1) เล่าถึงภาพที่วาด
- 2) มีท่าทางขณะอ่านนิทานหรือคำคล้องจอง
- 3) แนะนำหรือโฆษณาหนังสือ
- 4) ใช้ภาษาพูดแทนภาษาเขียนหรือภาษาที่ยาก
- 5) เลือกหนังสืออ่านและบอกได้ว่าเล่มใดน่าสนใจมากที่สุด เล่มใดมี

ประโยชน์มากที่สุดและบอกเหตุผลประกอบได้

- 6) เล่นบทบาทสมมติหรือแสดงท่าทางประกอบการอ่าน
- 7) เสนอทัศนะเกี่ยวกับสังคมและปัญหาสภาพแวดล้อม
- 8) แปลงนิทานและคำคล้องจองแสดงเป็นละคร

อัญชลี วงศ์หล้า (2533 : 10 - 11) ได้กล่าวถึงพัฒนาการด้านการอ่านตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติไว้ว่าในระยะแรกที่อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กจะตั้งใจฟังและดูรูปภาพในแต่ละหน้า ผู้อ่านควรชี้คำที่อ่านไปเรื่อยๆ โดยไม่บังคับให้เด็กดูตามเพราะในระยะต่อมาเด็กจะเริ่มสนใจคำอ่านเองและพัฒนาพฤติกรรมในการอ่านต่อไปตามลำดับ คือ

ระยะที่ 1 เริ่มเข้าใจว่าตัวหนังสือสามารถสื่อความหมายได้เหมือนภาษาพูด เด็กจะเลียนแบบที่ผู้ใหญ่อ่าน คือ จะชี้ที่คำอ่านและอ่านหนังสือด้วยภาษาพูดของเขาเอง ซึ่งคนจะให้ความสนใจกับหนังสือที่อ่าน ตอนแรกชี้สะเปะสะปะไปที่คำต่างๆ ขณะอ่านและพัฒนาจนสามารถชี้ได้ตามทิศทางที่ถูกต้องจากซ้ายไปขวา จากบรรทัดบนลงมาบรรทัดล่าง อย่างนี้เรื่อยไปจนหมดหน้ากระดาษแล้วจึงพลิกไปอ่านหน้าต่อไปทางซ้ายมือก่อน

ระยะที่ 2 ใช้ภาษาหนังสือ จะบรรยายภาพด้วยคำบางคำที่ใช้ในหนังสือ

ระยะที่ 3 บรรยายภาพในหนังสือได้ถูกต้อง เด็กจะเริ่มเรียนรู้ว่าคำบรรยายในแต่ละหน้าจะต้องสอดคล้องกับรูปภาพในหน้านั้นๆ

ระยะที่ 4 จำประโยคต่างๆ ในหนังสือได้เกือบหมด กล่าวคือ

1. คำบางคำที่จำไม่ได้ก็จะใส่คำพูดของตนเข้าไปแทนและยังไม่สามารถชี้คำที่อ่านเป็นคำๆ ให้ถูกต้องได้
2. ต่อมาเมื่อจำคำทุกคำในหนังสือได้ก็จะสามารถอ่านคำในแต่ละบรรทัดได้ถูกต้อง แต่ยังไม่สามารถชี้คำได้ถูกต้องทุกคำ

ระยะที่ 5 อ่านได้อย่างแท้จริงเมื่ออ่านและชี้คำในหนังสือเล่มนั้นบ่อยขึ้น ความสามารถในการอ่านจะพัฒนาโดยใช้ความจำมาวิเคราะห์คำและสรุปกฎเกณฑ์ในการอ่านคำนั้น ด้วยตนเอง และใช้กฎเกณฑ์นี้อ่านคำต่างๆ ที่สนใจจนอ่านได้อย่างแท้จริงในที่สุด

จะเห็นได้ว่าระดับพัฒนาการด้านการอ่านของเด็กปฐมวัยจะเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบจะสังเกตได้จากการแสดงพฤติกรรมของเด็กในแต่ละวัยจะมีพัฒนาการที่ต่อเนื่องกัน โดยที่เด็กจะต้องได้รับการส่งเสริมให้เด็กอ่านตามธรรมชาติของเด็ก ไม่มีการบังคับเด็กแต่จะให้เด็กมีสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยภาษาและหนังสือ เด็กจะสามารถพัฒนาการด้านการอ่านในระดับต่อไปได้ดี

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านและการเรียนรู้การอ่านของเด็กปฐมวัย

งานวิจัยในต่างประเทศ

มอร์โร (Morrow. 1993 : 534 - 537) ได้ศึกษาผลการเปลี่ยนสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการอ่านและการเขียนขณะเล่น โดยทดลองกับเด็กปฐมวัยดังนี้

กลุ่มที่ 1 จัดให้มีวัสดุอุปกรณ์ คือ กระดาษ ดินสอ และหนังสือต่างๆ ที่ครูคอยให้คำแนะนำและส่งเสริมการใช้วัสดุต่างๆ

กลุ่มที่ 2 จัดสภาพแวดล้อมเป็นการเล่นสมมติ ในเรื่องคลินิกสัตว์แพทย์ มีการจัดสถานที่โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เล่น และนำวัสดุในการอ่านเขียนต่างๆ มาประกอบการเล่น โดยมีครูแนะนำการใช้วัสดุอุปกรณ์และการเล่น

กลุ่มที่ 3 จัดสภาพแวดล้อมเหมือนกลุ่มที่ 2 แต่ไม่มีครูแนะนำ

กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม ไม่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อม

จากการสังเกตพฤติกรรมพบว่าในกลุ่มที่ 1 และ 2 จะมีจำนวนเฉลี่ยของเด็กที่เข้าทำกิจกรรมและมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถในการอ่านและเขียนในระหว่างการเล่น เช่น การอ่านอักษร การเล่าเรื่อง การอ่านออกเสียง การอ่านให้เพื่อนฟัง การวาดภาพ การขีดเขียน การเขียนตามรอย การคัดลอกคำและประโยค ฯลฯ มากกว่ากลุ่มที่ 3 และ 4 และพบว่าพฤติกรรมในการอ่านและการเขียนของเด็กจะเกิดขึ้นอย่างเต็มใจและสมัครใจ และมีมากขึ้นในช่วง

เล่นอิสระโดยครูมีบทบาทในการจัดเตรียมและแนะนำวิธีใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ช่วยในการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาให้กับเด็ก

นูแมน และรอสคอส (Neuman & Roskos. 1990 : 214 - 221) ศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมของศูนย์เล่นอิสระให้เป็นการเล่นสมมติ 4 เรื่อง คือ ที่ทำการไปรษณีย์ ห้องสมุด สำนักงาน และห้องครัว โดยเพิ่มวัสดุอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา การอ่าน และการเขียน เช่น หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ ป้ายข้อความ ภาษาเขียนต่างๆ กระดาษ ดินสอ ปากกา เป็นต้น เข้าไปในการเล่นและการสังเกตพฤติกรรม พบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการอ่านการเขียนในระหว่างเล่นเพิ่มสูงมากขึ้น และช่วยให้เด็กมีการติดต่อ มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้นอีกด้วย

งานวิจัยในประเทศ

อัญชลี วงศ์หล้า (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเสริมความพร้อมในการอ่านสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผลการวัดความพร้อมในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากสื่อและรูปแบบที่กำหนดกับเด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากวิธีสอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 2 - 6 ปี จำนวน 44 คน ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผลการวิจัยพบว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากสื่อและรูปแบบกิจกรรมที่กำหนดมีความพร้อมในการอ่านสูงกว่า เด็กก่อนวัยเรียนที่เรียนจากวิธีสอนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุนีย์ ทองศิริประภา (2535 : 33 - 35) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนอนุบาล ซึ่งได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านแตกต่างกัน พบว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์สัมพันธ์กับการอ่านมากจะมีความพร้อมในการอ่านภาษาไทยมากกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่าน รวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความสนใจการอ่าน เช่น การเล่านิทาน เล่าเรื่องจากภาพ เล่นเกม แสดงหุ่น จัดมุมหนังสือ การหัดสะกดคำจากป้ายชื่อห้างร้าน ป้ายโฆษณา การไปทัศนศึกษา การเล่นบทบาทสมมติ

กนกพร พันธุ์เถระ (2537 : 73) ศึกษาผลการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติที่ส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยกลุ่มทดลองเล่นในศูนย์สมมติที่มีการจัดสภาพแวดล้อมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่สัมพันธ์กับเรื่องที่เรียนและวัสดุที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา กลุ่มควบคุมเล่นในศูนย์สมมติที่มีการจัดสภาพแวดล้อมตามปกติ พบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมความสนใจในการอ่านและการเขียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บำเพ็ญ การพานิชย์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน กิจกรรมสนทนาประกอบการอ่านตัวหนังสือ และกิจกรรมสนทนาแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมเสริมการอ่าน แตกต่างจากกลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมสนทนาประกอบการอ่านตัวหนังสือ และแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชุมจิรา เลาบุตร (2542 : 64 - 66) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือที่มีต่อพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องเมื่อครบ 8 สัปดาห์แตกต่างกันจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมการอ่านตามความสนใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือสามารถเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้หนังสือที่ถูกต้องได้เกิดจากการดูการเห็นตัวอย่างการอ่านของครูในแต่ละวันทุกๆ วัน และการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีในห้องเรียน ก่อให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการอ่านได้

จากการศึกษางานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ทางการอ่านที่ตอบสนองต่อการอ่านจะส่งผลต่อพัฒนาการอ่านของเด็ก และช่วยให้เด็กมีความสามารถอ่านรู้คำศัพท์และสนใจในการอ่านมากขึ้นได้ นอกจากนี้บทบาทครูในการจัดกิจกรรมให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรม ได้อ่านโดยเสรี ได้แบบอย่างในการอ่านจากครู ได้รับการยอมรับ การเสริมแรงในการทำกิจกรรมน่าจะทำให้เด็กมีพัฒนาการอ่านที่สูงขึ้นเช่นเดียวกัน

1.7 ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่าน

สมิทและจอห์นสัน ได้อธิบายถึงองค์ประกอบต่างๆ ที่มีผลต่อการส่งเสริมและพัฒนาการอ่านของเด็กไว้ดังนี้ (Smith and Johnson. 1976 : 20 - 27)

1. ระดับสติปัญญา การอ่านจัดเป็นงานประเภทหนึ่ง que เด็กจะต้องพัฒนาให้เกิดความสำเร็จ การพัฒนาด้านการอ่านนี้ พบว่าเด็กบางคนจะทำได้ดีกว่าเด็กบางคน และทั้งนี้เนื่องมาจากระดับสติปัญญาที่ไม่เท่ากันนั่นเอง ผลจากการวิจัยทำให้ทราบว่าความสามารถในการอ่าน และระดับสติปัญญามีความสัมพันธ์กันสูง

2. ทักษะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาวะและความพร้อม การเริ่มต้นสอนอ่าน จะต้องคำนึงถึงความพร้อมและความสามารถของเด็กควบคู่กันไป เพราะการอ่านต้องอาศัยทักษะต่างๆ ที่เป็นทักษะย่อยๆ ประกอบกัน เช่น การใช้สายตา การใช้ไวยาวัจในการออกเสียง เป็นต้น การที่รอให้เด็กพร้อมหรือเตรียมความพร้อมในการอ่านนี้ จะช่วยป้องกันความล้มเหลวในการอ่านที่จะเกิดขึ้น

3. แรงจูงใจ แรงจูงใจที่จะทำให้เด็กอ่าน มีทั้งแรงจูงใจภายในและภายนอก แรงจูงใจภายในเกิดขึ้นจากการค้นพบคุณค่าของการอ่านด้วยตนเอง เช่น ได้รู้เห็นจากเหตุการณ์ต่างๆ รอบตัว ได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนานจากเรื่องที่อ่าน เป็นต้น ส่วนแรงจูงใจภายนอกได้มาจากการส่งเสริมของพ่อแม่ ครู อาจารย์ และเพื่อนๆ ในรูปของการให้รางวัล คำชมเชย การรายงาน การแนะนำด้านการอ่าน เป็นต้น

4. สภาพร่างกาย เด็กที่มีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง จะเขียนอ่านได้ดีกว่าที่เจ็บป่วยเป็นประจำ ความไม่สมบูรณ์ของร่างกาย ได้แก่ ปวดฟัน ปวดหัว ไม่สบาย เจ็บตา จะทำให้เด็กขาดสมาธิและต้องขาดเรียนบ่อย ซึ่งจะมีผลต่อการเรียน การสอนอ่านของเด็ก

5. สภาพอารมณ์ ทุกคนไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครองหรือครู ต่างตระหนักถึงความสำคัญของการอ่านและพยายามคาดหวังให้เด็กเป็นคนที่อ่านหนังสือเก่งและคล่อง แรงกดดัน ความคาดหวัง การทะเลาะเบาะแว้งกันภายในบ้าน การหย่าร้างของพ่อแม่ ความวิตกกังวลต่างๆ นานา จะทำให้สภาพอารมณ์ขาดความมั่นคง และเข้ามารบกวนสมาธิของการอ่าน ทำให้พัฒนาการอ่านเกิดปัญหา เด็กที่มีสภาพอารมณ์เช่นนี้ย่อมประสบความยากลำบากในการเขียน อ่านให้ได้ผล

6. สภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน จะมีผลต่อการอ่านของเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวรักการอ่าน อ่านหนังสือเป็นประจำและรู้คุณค่าของการอ่าน จะมีความรอบรู้และชำนาญมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวไม่สนใจการอ่าน และไม่เคยพูดถึงเรื่องราวต่างๆ และสิ่งต่างๆ ที่ได้อ่าน ส่วนสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน เช่น จำนวนหนังสือที่มีอยู่ ประเภทของหนังสือ และการสนับสนุนของครู จะมีอิทธิพลดึงดูดความสนใจของเด็กเข้าไปสู่การอ่านหนังสือได้

7. จัดโปรแกรมการอ่าน ผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านได้แสดงความคิดเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนเกี่ยวกับการอ่านนั้น จะมีอิทธิพลต่อการอ่านมาก นอกจากนี้ขึ้นอยู่กับอุปกรณ์และวิธีการสอนและประเภทของหนังสือและการสนับสนุนของครูจะมีอิทธิพลดึงดูดความสนใจของเด็กเข้าไปสู่การอ่านหนังสือได้ จะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆ ที่ส่งเสริมการอ่านล้วนเป็นสิ่งที่จะเป็นที่ครูและผู้ปกครองจะต้องช่วยกันสร้างเสริมให้เกิดขึ้นกับเด็กจึงจะทำให้การอ่านนั้นประสบผลสำเร็จได้

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการอ่านให้กับเด็กจะต้องขึ้นอยู่กับระดับสติปัญญา วุฒิภาวะ ความพร้อมทางด้านร่างกายและอารมณ์ จัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ให้ความสนใจและยกย่องชมเชยเด็กเมื่อเด็กพบคุณค่าของการอ่านด้วยตนเอง

วิธีการที่จะส่งเสริมให้เด็กรักการอ่านมีหลายวิธี ทั้งทางตรงและทางอ้อม

วิธีการส่งเสริมการอ่านโดยตรง

สุพัตรา ชุมเกตุ (2522 : 124 - 126) ได้รวบรวมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านแก่เด็กโดยตรงไว้ดังนี้

1. เล่านิทานให้เด็กฟัง กิจกรรมส่งเสริมการอ่านนี้เหมาะสำหรับเด็กเล็ก เด็กจะสนใจฟังถ้าเรื่องที่เล่าตรงกับความสนใจไม่ยาวเกินไป ผู้เล่าต้องเล่าด้วยน้ำเสียงที่แสดงความรู้สึกสอคล้องกับความรู้สึกของตัวละคร แต่อย่าดัดเสียงมากเกินไป มีการแสดงท่าทางบ้าง ข้อสำคัญคือ ต้องมีหนังสือเล่มที่เล่าให้เด็สดูด้วย เพื่อสร้างความสนใจเด็กให้อยากอ่านหนังสือและควรพูดแนะนำเด็กว่า เรื่องที่สนุก ๆ ในทำนองนี้ยังมีอีกมาก อยู่ในหนังสืออะไรบ้าง

2. เลือกหนังสือให้เด็กอ่าน เป็นกิจกรรมสำหรับเด็กโตและวัยรุ่น เลือกหนังสือที่เห็นว่าดี เหมาะสมกับเด็ก ซึ่งเป็นหนังสือที่มีอยู่ที่บ้านหรือมีอยู่ในห้องสมุดของโรงเรียน แนะนำแก่เด็กว่าหนังสือเล่มนั้นๆ ดีอย่างไร สนุกตรงไหน ควรนำหนังสือมาให้เด็สดูเพื่อจูงใจให้เด็กอยากอ่าน

3. เล่าเรื่องในหนังสือให้เด็กฟัง เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กโตและวัยรุ่น เป็นการเล่าโครงเรื่องอย่างย่อๆ เพื่อจูงใจให้เด็กเห็นว่าหนังสือเล่มนั้นๆ น่าอ่าน ซึ่งต่างกับการเลือกหนังสือให้เด็กอ่านเพราะการเลือกหนังสือเป็นการบอกว่าหนังสือเล่มนั้นดีอย่างไร สนุกตรงไหน

4. ให้เด็กเล่าเรื่องในหนังสือ โดยให้เด็กไปอ่านมาคนละ 1 เล่มแล้วผลัดกันเล่า กิจกรรมนี้ใช้ได้กับเด็กทุกวัยที่อ่านหนังสือออกแล้ว

5. อ่านหนังสือให้เด็กฟัง เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กเล็กและเด็กโต โดยผู้ปกครองนำหนังสือที่ดีเหมาะกับเด็กมาอ่านให้เด็กฟัง กิจกรรมนี้คล้ายกับการเล่านิทานแต่การเล่านิทานเป็นการเล่าปากเปล่า การอ่านหนังสือให้เด็กฟังไม่จำเป็นต้องอ่านวันเดียวจบเล่มอาจจะอ่านวันละตอนก็ได้ เรื่องที่อ่านต้องสนุกเด็กจึงจะสนใจฟัง

6. ให้เด็กอ่านหนังสือให้ฟัง เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองจัดได้ที่บ้าน โดยซื้อร้องให้ลูกหลานอ่านหนังสือให้ฟังในโอกาสที่เหมาะสมเพื่อเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศที่ผู้ใหญ่เคยอ่านให้เด็กฟัง

7. อภิปรายเรื่องในหนังสือ โดยเด็กและผู้ใหญ่ไปอ่านหนังสือมาแล้วสนทนาให้ความเห็นเกี่ยวกับหนังสือเล่มนั้น กิจกรรมนี้ควรจัดสำหรับเด็กวัยรุ่น

8. การสร้างบรรยากาศที่บ้านให้เด็กอยากอ่านหนังสือ การสร้างบรรยากาศที่บ้านให้เด็กอยากอ่านหนังสือโดยผู้ปกครองหาซื้อหนังสือที่เหมาะสมหรือเป็นประโยชน์กับลูกหลานเอามาไว้ที่บ้าน จัดชั้นหนังสือเข้าที่มุมใดมุมหนึ่งในห้องที่เด็กสามารถหยิบอ่านได้โดยสะดวก และเข้าไปดูได้ง่าย เมื่อเด็กเห็นหนังสือเตะตาบ่อยๆ ก็จะหยิบออกมาอ่าน

9. พาเด็กไปชมนิทรรศการและการบรรยายเกี่ยวกับหนังสือ เมื่อมีการแสดงนิทรรศการหนังสือหรือการบรรยายเกี่ยวกับหนังสือผู้ปกครองและครูควรชักชวนเด็กให้ไปชมเพื่อให้เกิดความสนใจหนังสือ

นอกจากนี้ยังมีวิธีการส่งเสริมการอ่านแก่เด็กโดยตรงอื่นๆ อีกดังนี้

1. ซื้อหนังสือให้เด็กอ่าน เป็นวิธีการส่งเสริมที่ผู้ปกครองนิยมใช้กันมาก การให้เด็กมีโอกาสเป็นเจ้าของหนังสือเล่มที่มีเรื่อง และรูปที่เด็กชอบเป็นสิ่งที่ชวนให้เขาภูมิใจและพอใจมาก และถ้าให้ได้มีที่เก็บหนังสือของเขาเองโดยเฉพาะแล้วก็จะทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นหนังสือเล่มนั้น เป็นสมบัติส่วนตัวของเขามากขึ้น หรือถ้าผู้ปกครองจะหาหนังสือเรื่องที่เขาชอบให้เป็นของขวัญแก่เด็กในบางโอกาสก็ยิ่งเป็นการดี เด็กบางคนอาจจะขอนำหนังสือที่ตนมีอยู่ไปโรงเรียนเพื่ออวดเพื่อน ๆ หากผู้ปกครองอนุญาตก็จะเป็นการช่วยให้เด็กมีความภาคภูมิใจในหนังสือที่ตนเป็นเจ้าของ และจะรู้สึกชอบหนังสือเล่มนั้นมากยิ่งขึ้นด้วย (สิรินทร์ ช่วงโชติ 2507 : 34) ถ้าเด็กไม่สนใจหนังสือที่ผู้ปกครองซื้อให้ ผู้ปกครองก็ไม่ควรฝืนใจหรือบังคับให้อ่าน เขาอาจสนใจเมื่อมีอายุมากขึ้นหรือผู้ปกครองอาจใช้วิธีอื่นที่กระตุ้นให้เขาสนใจอยากอ่าน ถ้าผู้ปกครองพาเด็กไปร้านหนังสือด้วยก็ควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกหนังสือเอง โดยผู้ปกครองเพียงช่วยชี้แนะหนังสือที่ดีให้ก็จะช่วยให้ได้หนังสือที่ตรงกับความสนใจของเด็ก

2. พาเด็กไปอ่านหนังสือในห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดประชาชนมีหนังสือสำหรับเด็กไว้บริการเด็กด้วย ในวันหยุดผู้ปกครองควรพาเด็กไปอ่านหนังสือในห้องสมุดแนะนำหนังสือที่ดีให้ และส่งเสริมให้เด็กยืมหนังสือมาอ่านที่บ้านเป็นการฝึกให้เด็กรู้จักใช้ประโยชน์จากห้องสมุด

3. ให้ความช่วยเหลือและเอาใจใส่ต่อการอ่านของเด็ก ถ้าเด็กอ่านหนังสือแล้วพบคำหรือสำนวนภาษาที่ไม่เข้าใจผู้ใหญ่ต้องพยายามอธิบายให้เด็กเข้าใจ มิฉะนั้นเด็กจะรู้สึกว่าการอ่านหนังสือไม่น่าเบื่อ ไม่สนุก และจะไม่สนใจอ่านอีก ผู้ใหญ่อาจชี้แนะให้เห็นความไพเราะของภาษาเลือกตอนที่ไพเราะมีคติให้จำจะช่วยให้เด็กเห็นประโยชน์ของการอ่านมากขึ้น

4. จัดเวลาอ่านหนังสือ ซึ่งคนในบ้านจะได้มาร่วมอ่านพร้อมกันถ้ามีบุตรหลายคน ควรจัดหาหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กขนาดกลางคือ เด็กโตก็ฟังได้ เด็กเล็กก็เข้าใจ และเพิ่มความรู้ให้สูงขึ้น (ส. ศุขเกษม. 2517 : 45)

วิธีส่งเสริมการอ่านแก่เด็กทางอ้อม มีหลายวิธีเช่น

1. อ่านเป็นตัวอย่าง เด็ก ๆ เป็นนักเรียนแบบฉะนั้นเด็กจะชอบอ่านถ้าเขาเติบโตขึ้นในบ้านที่ผู้ใหญ่ชอบอ่านหนังสือ ถ้าผู้ใหญ่ชอบอ่านเด็กก็ชอบอ่านไปด้วยเมื่อผู้ใหญ่ซื้อหนังสือเด็ก ๆ จะรู้ว่าหนังสือเป็นสิ่งที่สำคัญต่อผู้ใหญ่ ถ้าผู้ใหญ่ยืมหนังสือจากห้องสมุดบ่อย ๆ เด็ก ๆ ก็จะมีหนังสือไปอ่านด้วยในไม่ช้า (Larrick. 1964 : 77 - 78)

2. อาศัยความอยากรู้อยากเห็นของเด็ก ชักจูงให้เด็กอ่านหนังสือโดนธรรมชาติวัยเด็กเป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น เขาจะตั้งคำถามให้ผู้ใหญ่ตอบอยู่เสมอผู้ใหญ่ไม่ควรที่จะแสดงท่าทีเบื่อหน่าย ดูว่า หรือปฏิเสธที่จะตอบคำถามของเขา โดยอ้างว่าไม่มีเวลาหรืองานยุ่งเพราะจะเป็นการทำลายความกระตือรือร้นของเด็ก ผู้ใหญ่ไม่ควรกลัวกับการตั้งคำถามของเด็ก ผู้ใหญ่บางคนมักจะละอายถ้าตอบคำถามของเด็กไม่ได้ การที่ผู้ใหญ่ตอบเด็กไม่ได้หรือไม่มีข้อมูลเพียงพอที่จะตอบเด็กเป็นเหตุผลที่ดีที่จะชักจูงให้เด็กค้นหาคำตอบเองจากหนังสือ (Larrick. 1964 : 103)

3. ใช้ความสนใจหรืองานอดิเรกของเด็กเป็นสื่อไปสู่การอ่าน เมื่อเด็กมีความสนใจในสิ่งใด เขาจะเกิดความอยากรู้อยากเห็น ความสนใจของเด็กจะนำไปสู่การตั้งคำถามบางคนอาจถามคำถามธรรมดา บางคนอาจถามถึงสาเหตุและผล นี่เป็นวิธีการหนึ่งที่จะแนะนำหนังสือให้เด็กอ่าน เพราะถ้าเรารู้ว่าเด็กสนใจอะไร ฝันถึงอะไร ก็เป็นการง่ายที่จะหาหนังสือที่เหมาะสมกับเขาให้เขาอ่าน (Larrick. 1964 : 95 - 96)

เด็กวัย 6 - 12 ขวบ ส่วนมากมีงานอดิเรกอย่างน้อย 1 อย่าง เขาจะกระตือรือร้นอยากรู้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ดังนั้นถ้าผู้ใหญ่จัดหาหนังสือที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับงานอดิเรกของเขา เขาก็จะสนใจอ่าน

4. การพาเด็กไปเที่ยวนอกบ้าน ทำให้เด็กได้พบเห็นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เขาจะสนใจอยากรู้ เด็กจะตั้งคำถามเกี่ยวกับสถานที่นั้น ผู้ใหญ่ควรถือโอกาสนี้แนะนำหนังสือที่เกี่ยวข้องมาให้อ่าน การท่องเที่ยวชักจูงให้เด็กอ่านหนังสือประเภทสารคดีท่องเที่ยว ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์

5. รายการโทรทัศน์และวิทยุ เป็นสื่อชักนำเด็กไปสู่การอ่านได้ รายการวิทยุโทรทัศน์ที่มีการเล่านิทาน โดยเฉพาะโทรทัศน์รายการเล่านิทานมีหุ่นประกอบ และรายการอื่นๆ จะทำให้เด็กได้ฟัง เห็นสิ่งแปลกๆ ชวนให้ออยากรู้อยากเห็น (สมศักดิ์ ศรีมานอน. 2523 : 13) ความอยากรู้อยากเห็นเป็นสื่อไปสู่การอ่านได้เป็นอย่างดี

หนังสือเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณค่าแก่นุชย์เป็นอันมาก การเสริมสร้างให้เด็กรักการอ่านและรู้คุณค่าของหนังสือเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรกระทำด้วย เป็นเสมือนการแผ้วทางชีวิตของเขาให้เดินไปสู่อนาคตอันแจ่มใสเป็นวิธีการพัฒนาคนที่แนบเนียนและงดงาม (พระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยา-

ลามพฤติยากร. 2510 : 258 - 259) ถ้าผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่าน สละเวลา และเอาใจใส่การอ่านของเด็ก ใช้วิธีการส่งเสริมการอ่านแก่เด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม เด็กก็จะมีนิสัยรักการอ่านไปจนตลอดชีวิต

1.8 การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านของเด็ก

การที่เด็กจะมีนิสัยรักการอ่านนั้นจะต้องได้รับการฝึกฝนตั้งแต่เล็กๆ ซึ่งจะทำให้เด็กรักการอ่านโดยไม่รู้ตัว ทั้งนี้การส่งเสริมการอ่านควรจะต้องคำนึงถึงรูปแบบ วิธีการ และปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้เด็ก นอกจากนี้สภาพแวดล้อมก็เป็นองค์ประกอบอีกอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก (ชุ่มจิตต์ แซ่ฉั่น . 2531 : 75 - 80) ซึ่งการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านของเด็กต้องอาศัยองค์ประกอบหลายด้าน คือ ด้านครอบครัว ด้านโรงเรียน และด้านสื่อมวลชน

ด้านครอบครัว ลอง (Long. 1984 : 6 - 8) กล่าวไว้ว่า พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีบทบาทในการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก ด้วยการเป็นผู้นำการอ่าน เด็กจะมีประสบการณ์จากการเป็นนักอ่านของพ่อแม่ หรือพ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟังจะมีอิทธิพลต่อการสร้างและ พัฒนาการอ่านของเด็กเป็นอย่างมาก ซึ่งให้เห็นว่าผู้ปกครองจึงเป็นผู้มีอิทธิพลอย่างมากต่อชีวิตแรกเริ่มของเด็ก และความสำเร็จของเด็กในวัยต่อมาจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้ปกครอง ผู้ปกครองจึงควรทำตัวเป็นตัวอย่างและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ซึ่งมีอยู่ด้วยกันหลายวิธี อาจเริ่มให้เด็กสนใจหนังสือที่มีรูปภาพประกอบ แล้วค่อยๆ พัฒนาขึ้นตามลำดับอายุ แต่มีข้อแม้ว่าต้องเป็นเรื่องที่เด็กมีใจรักอยากจะได้เรียนรู้อยู่แล้ว ควรเป็นหนังสือนอกตำราเรียน เช่นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติ กีฬา หรือดนตรี สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้อยากเห็นแล้วชวนขยายหาความรู้เพิ่มขึ้นด้วยตัวเอง และที่สำคัญต้องให้เด็กรักด้วยตัวเอง อย่าใช้วิธีบังคับมากเกินไปพ่อแม่ควรมีบทบาทเสริม ต้องยอมรับในตัวเด็ก ปล่อยให้เขาอ่านหนังสือตามที่เขาสนใจ เพราะเมื่อเขาเริ่มรู้จักอ่านหนังสือแล้ว ต่อไปเขาก็จะอ่านทุกวัน ซึ่งคลุมไปถึงหนังสือเรียนด้วย ซึ่งแมนมาส ชวลิต (2535 : 5) กล่าวไว้ว่า ผู้ใหญ่ควรจะอ่านหนังสือไปกับเด็กจะได้รู้ถึงสิ่งที่เขาสนใจ พ่อแม่จึงมีหน้าที่หาหนังสือมาให้เด็กเลือกอ่าน แล้วให้ตัดสินใจด้วยตัวเอง นอกจากนี้ วิธีอยู่ใกล้ๆ เด็กและอ่านหนังสือให้ฟัง โดยจะต้องติดตามการอ่านของเด็ก ซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความผูกพันอ่านหนังสือและรักการอ่านหนังสือตลอดไป ในด้านการปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน ชูติมา สัจจามันท์ (2527 : 8 - 15) ได้เสนอแนะหลักหรือแนวทางสำหรับให้พ่อแม่หรือผู้ปกครองเสริมสร้างลักษณะนิสัยรักการอ่านแก่เด็กไว้ดังนี้

1. พิจารณาสีกรอบตัวด้วยทักษะและสายตาของเด็ก เลือกหนังสือให้เด็กอ่านไม่ใช่สำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครองอ่านเอง เด็กอาจจะมีทัศนคติในทางลบเกี่ยวกับหนังสือและการอ่าน และจะเกิดความรู้สึกไม่อยากอ่านในที่สุด
2. ใช้โทรทัศน์ในทางบวก ควรรู้จักประสานความสนใจของเด็กต่อรายการโทรทัศน์กับหนังสือ เพื่อให้รายการโทรทัศน์กระตุ้นและนำไปสู่การอ่าน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กในที่สุด
3. กำหนดเวลาที่เหมาะสมในการอ่าน โดยให้โอกาสให้เด็กได้อ่านตามอิสระถึงแม้จะเป็นช่วงเวลาสั้น ๆ
4. สร้างความคุ้นเคยและสนใจเด็กในเรื่องหนังสือและการอ่านโดยการเล่านิทาน อ่านหนังสือให้เด็กฟัง ชื้อหนังสือให้เด็กอ่าน พาเด็กไปร้านหนังสือหรือห้องสมุด นอกจากนี้พ่อแม่ผู้ปกครอง ต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของเด็กด้วย ก็จะทำให้เด็กชอบอ่านหนังสือไปด้วย
5. สถานที่เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่ง ควรมีมุมหนังสือที่บ้าน เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีและความรับผิดชอบในการดูแลหนังสือนั้น ๆ พ่อแม่ ผู้ปกครองควรจัดหาหนังสือที่ดีมีประโยชน์ อยู่ในความสนใจและเหมาะสมกับวัยของเด็กในการอ่าน แต่อย่างบังคับให้เด็กอ่าน ควรสร้างสิ่งเร้าให้เด็กเกิดความสนใจที่จะอ่านหนังสือด้วยตนเอง ซึ่งจะเป็นบ่อเกิดของการสร้างนิสัยรักการอ่านในที่สุด

การปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็กจึงต้องส่งเสริมตั้งแต่ยังเด็ก เพราะความสามารถในการอ่านไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่จะต้องมีการฝึกฝนกันเป็นระยะเวลานาน หากไม่ส่งเสริมให้เขารักการอ่านตั้งแต่อายุน้อยแล้วก็หวังได้ยากว่าเขาจะเห็นความสำคัญของหนังสือในภายหน้า แมคโคลวิน (McClovlin. 1961 : 14)

จึงเห็นได้ว่าครอบครัวมีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก และการสร้างความสนใจแก่บุตรโดยบิดามารดา ควรอ่านหนังสือต่างๆ เกี่ยวกับการเจริญเติบโตของเด็ก ลักษณะนิสัยของเด็ก การเลี้ยงดูเด็ก หนังสือสำหรับเด็ก เป็นหนังสือที่ผู้เป็นบิดามารดาควรอ่านให้รู้ไว้ จัดหาหนังสือเหล่านี้ไว้ในบ้านเพื่อจะให้เลี้ยงลูกให้เจริญเติบโตในทางที่ถูกที่ควร ทั้งในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และทางด้านพฤติกรรมในสังคม

1.9 บทบาทของผู้ปกครองต่อการอ่านของเด็กและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

พ่อแม่หรือผู้ปกครองมีบทบาทต่อการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านของเด็กอย่างมาก เด็กจะมีความกระตือรือร้นที่จะอ่านหนังสือตนเองพอจะอ่านได้ โดยที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสนใจ เอาใจใส่ต่อการอ่านหนังสือของเด็ก ด้วยการให้คำแนะนำหรือจัดเตรียมหนังสือที่เหมาะสม

กับวัย ตลอดจนเป็นหนังสือที่มีคุณค่าสำหรับเด็ก นอกจากนี้การเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็กสามารถกระทำได้นี้

1. จัดหาหนังสือที่เหมาะสมสำหรับเด็กไว้ที่บ้าน เริ่มด้วยการอ่านเองแล้วเล่าให้เด็กฟัง หรือแนะนำให้เด็กอ่านเอง

2. พาเด็กไปเลือกซื้อหนังสือที่เหมาะสมตามความสนใจของเด็กในโอกาสพิเศษ เช่น วันเด็ก วันปีใหม่

3. จัดเวลาวันละประมาณ 20 - 30 นาที ให้เด็กอ่านหนังสือกับพ่อแม่ ซึ่งพ่อแม่อาจทำงานไปด้วย กระทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นเวลา จะช่วยให้เด็กเพิ่มความสนใจในการอ่านมากขึ้น จนกลายเป็นนิสัยรักการอ่านในที่สุด

4. จัดเวลาพูดคุยกันถึงเรื่องหนังสือภายในบ้าน เช่น หลังเวลารับประทานอาหารเย็น โดยให้เด็กเล่าบ้าง ผู้ใหญ่เล่าบ้าง การกระทำนี้นอกจากจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครอบครัวแล้วยังเป็นการสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านหนังสือแก่เด็กไปในตัวด้วย

แนวทางที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองจะยึดถือในการส่งเสริมให้เด็กรักการอ่าน

1. กระตุ้นให้เด็กพูดอย่างอิสระ เพื่อเด็กจะได้ใช้ภาษาได้คล่อง

2. ให้ประสบการณ์เบื้องต้น ซึ่งให้เกิดความคิดใหม่ๆ และศัพท์ใหม่ๆ แก่เด็ก

3. อ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน โดยให้เด็กเป็นผู้เลือกเรื่องหรือโคลงกลอน เท่าที่เวลาจะอำนวยให้ เมื่อเด็กอ่านได้คล่องแล้วขึ้นก็ควรชักจูงให้อ่านหนังสือให้ฟังเป็นครั้งคราว

4. ช่วยเด็กหาหนังสือและเรื่องราวซึ่งกำลังเป็นที่สนใจ เด็กที่จะชอบเรื่องสัตว์ประหลาดย่อมจะชอบหนังสือเกี่ยวกับสัตว์ประหลาดทั้ง ๆ ที่พ่อแม่ อาจไม่ชอบ

5. คอยซักถามเกี่ยวกับหนังสือที่เด็กอ่าน แต่ไม่ควรถามเพื่อทดสอบ นอกจากเพื่อให้เด็กรู้จักคิดและพิจารณา

6. เสริมสร้างเด็กให้มีความพึงพอใจและความเชื่อมั่นในตนเองและให้การยกย่อง ควรแสดงให้เด็กรู้ว่าพ่อแม่มีความเชื่อมั่นในความสามารถของเด็ก และควรระลึกว่าคนที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองจะกล้าซักถามและพยายามอ่านหนังสือใหม่ๆ ตลอดจนกล้าทดลองสิ่งใหม่ๆ ความเชื่อมั่นของตนเองดังกล่าวนี้น่าจะนำไปสู่การเรียนรู้ (ลาร์วิก. 2533 : 83 - 84)

พร้อมกันนี้ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ควรมีส่วนในการสอนให้เด็กอ่านและรู้สึกสนุกกับการอ่าน ซึ่ง คลาร์รี (Clary. 1989 : 7) ได้เสนอวิธีปฏิบัติไว้ดังนี้

1. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ต้องทำตัวเป็นตัวอย่าง หากต้องการให้เด็กอ่านหนังสือพ่อแม่ต้องอยู่ใกล้ๆ และอ่านหนังสือไปพร้อมๆ กับลูกด้วย

2. ติดตามการอ่าน พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองต้องคอยติดตามการอ่านตลอดเวลา จะช่วยให้เด็กๆ สามารถเขียนได้และมีความผูกพันกับหนังสือ หลังจากที่ได้รู้แล้วว่า การอ่านนั้นสำคัญ เด็กๆ ก็จะรักการอ่าน

3. ตอบสนองการอ่าน ติดตามการเรียนของลูกที่โรงเรียน เพื่อรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม การอ่านที่โรงเรียนของเด็กๆ

วิธีการดังกล่าวจะช่วยให้พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองสามารถสอนให้เด็ก ๆ อ่านสนุกกับการอ่านหนังสือที่บ้านได้ นอกจากการสอนอ่านจากทางโรงเรียน โดยมีขั้นตอนของการอ่านที่พ่อแม่ ผู้ปกครองควรส่งเสริม 9 ขั้นตอน คือ

1. มีสมองไว้คิด คิดเป็นพื้นฐานแรกของการอ่าน ถ้าเพียงอ่านผ่านสายตาไปตามตัวอักษรหรือตามข้อความตามภาพและสมองไม่คิดก็จะมีประโยชน์ จึงควรมีการคิดเมื่อได้ฟังหรือได้อ่าน

2. ทำจิตใจให้แจ่มใส พ่อ แม่ ควรมีเวลาให้ลูกได้อ่านหนังสือตามสมควร อ่านโดยทำจิตใจให้แจ่มใส จะเกิดผลดีต่อการอ่านอย่างยิ่ง

3. สนใจการอ่านหนังสือทุกประเภท หมายความว่า การอ่านหนังสือตามวัย พ่อแม่ควรอ่านหนังสือที่ลูกอ่าน และแนะนำลูกให้อ่านหนังสือทุกชนิดที่มีประโยชน์ เพื่อให้เด็กได้รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตัวเอง

4. อย่าถือพจนานุกรมเป็นคัมภีร์ การให้พจนานุกรมติดตัวไปทุกแห่งไม่ทำให้อ่านหนังสือเก่ง ควรจะค่อย ๆ ศึกษาถึงประโยชน์และวิธีการใช้พจนานุกรม จึงมีประโยชน์ต่อผู้ใช้

5. อย่าอ่านจื๊เป็นคำ ๆ ถ้าจะสอนให้ลูกอ่านหนังสือเร็ว ให้อ่านในใจ อ่านแบบกวาดสายตา เน้นแต่ละข้อความที่ความหมาย การอ่านเป็นคำ ๆ ทำให้อ่านช้า ควรให้เด็กอ่านเป็นวลีหรือประโยค ให้เข้าใจหน่วยความหมายทั้งหมดแล้วค่อย ๆ อ่านขยายทั้งย่อหน้าวิธีตรวจสอบว่าเด็กเข้าใจหรือไม่ ให้ถามเรื่องราวเมื่ออ่านจบ

6. ฝึกจำความย่อ ๆ การจำความย่อ ๆ จะช่วยได้ในการทำความเข้าใจกับเรื่องที่อ่าน ถ้าเป็นเรื่องยาวมากควรจำในแง่ความเป็นเหตุ เป็นผล

7. รู้จักขอความช่วยเหลือ หลังจากผ่านขั้นตอนขั้นต้นแล้ว เด็กสามารถจะสร้างทักษะพื้นฐานในการอ่านได้ แต่อาจยังติดขัดเกิดปัญหาที่จะปรึกษาผู้ใกล้ชิด หรือ พ่อ แม่

8. อ่านไม่เบื่อทุกวิชา เมื่อเด็กมีหลักในการอ่านก็จะได้ประโยชน์จากหนังสืออย่างเต็มที่ ทำให้เกิดรักหนังสือ สนใจอ่านหนังสือทุกเล่ม ไม่รู้จักเบื่อ

9. ชีวิตมีค่าและประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จด้านการอ่านนั้น เริ่มตั้งแต่เด็ก ชั้นแรก อ่านเพื่อเด็ก และสามารถนำการอ่านนี้มาเสริมสร้างทักษะการอ่าน การฟัง การพูด การเขียน ประกอบกันได้และสอบได้คะแนนดี ขั้นที่สอง อ่านเพื่อพัฒนาความสามารถที่จะอ่านซับซ้อนและความคิดลึกซึ้งขึ้น ขั้นที่สาม สามารถเลือกสิ่งที่ได้ และนำส่วนที่ดีนั้นไปใช้เป็นประโยชน์ และรู้จักนำผลที่ได้จากการอ่านไปช่วยเหลือผู้อื่นที่ด้อยโอกาส (สายฤดี วรกิจโกศาทร. 2533 : 73 - 78)

การที่จะส่งเสริมให้เด็กมีนิสัยรักการอ่านหนังสือ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กมากที่สุดจะเป็นพ่อแม่ หรือผู้ปกครองนับว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ผู้ใหญ่จะต้องเป็นคนที่คอยแนะแนวทางในการเลือกหนังสือประเภทต่างๆ ของเด็ก ทั้งนี้ผู้ใหญ่จะต้องมีความรู้ด้วยว่าหนังสือประเภทใดดีหรือไม่ดีอย่างไร เหมาะสมกับวัยของเด็กหรือไม่ การสร้างนิสัยรักการอ่านแก่เด็กนั้นก่อนอื่นจะต้องให้เด็กรู้สึกรักหนังสือ สนใจหนังสือเรียนของตนเองก่อน ซึ่งจะนำไปสู่การรักหนังสือประเภทอื่นๆ ติดตามมา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่าน

งานวิจัยในต่างประเทศ

ลาร์สัน (Larson. 1979) ได้ศึกษาองค์ประกอบบางประการจากผู้ปกครองและครูที่มีผลกระทบต่อ การอ่านของเด็กอนุบาล โดยศึกษาจากผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล 112 คน ครู 19 คน จากโรงเรียนอนุบาลเอกชน ของเมือง ฮันส์วิลล์ รัฐอลาบามา จากการศึกษพบว่า

1. ผู้ปกครองทั้งหมดมีความต้องการที่จะให้ครูมีบทบาทสำคัญเกี่ยวกับความพร้อมในการอ่าน แต่อีกส่วนหนึ่งเห็นว่าควรร่วมมือกัน

2. การจัดประสบการณ์สัมพันธ์กับการอ่าน ควรเริ่มที่ระดับอนุบาล เมื่อเด็กมีความพร้อมควรมีการสอนรูปร่างลักษณะของตัวอักษร การอ่านออกเสียง การเรียนรู้การอ่านจะต้องควบคู่ไปกับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านที่สนุกสนานเพลิดเพลิน ผู้ปกครองจะต้องรู้คุณค่าของการพัฒนาความสนใจและอยากรู้อยากเห็นในการอ่านหนังสือของเด็ก โดยศึกษาจากหนังสือหรือสื่อประเภทต่างๆ เพราะผู้ปกครองมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านมากกว่าครู

เบลน (Blain. 1983 : 125 - A) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านและไม่มีประสบการณ์ในการอ่านของเด็กก่อนวัยเรียน โดยศึกษาเปรียบเทียบจากอายุ ภูมิภาค ความสามารถในการอ่าน ความแตกต่างของปัญหาที่เกี่ยวข้องความสามารถในการอ่าน

และการวิเคราะห์คำศัพท์และศึกษาบทบาทของผู้ปกครองว่ามีการจัดสภาพแวดล้อมในบ้านเพื่อเตรียมความพร้อมในการอ่านมากน้อยเพียงใด อะไรคือที่ทำให้เด็กสามารถอ่านได้ก่อนวัยเรียน ผู้วิจัยได้จำแนกเด็กออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการอ่านและไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน โดยใช้แบบทดสอบและประเมินผลเด็ก ได้กลุ่มละ 10 คน แล้วจึงสัมภาษณ์ผู้ปกครองและครูผู้สอนของนักเรียนทั้งสองกลุ่ม จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าเด็กที่มีประสบการณ์ในการอ่านจะมีความสนใจเรื่องราวที่มีสาระยุ่งยาก ให้ความสนใจข้อมูลข่าวสารชอบอ่านหนังสือที่มีข้อเท็จจริง พจนานุกรม สารานุกรม เด็กกลุ่มนี้จะมีความคิดดีเลิศ เป็นเด็กที่สมบูรณ์ทุกด้าน ไม่เคยประสบความล้มเหลวในชีวิตมาก่อน มีความร่าเริง และมีการปรับตัวได้ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่าน นอกจากนั้นยังทำแบบทดสอบความสามารถในการอ่านการวิเคราะห์คำศัพท์ได้ในระดับคะแนนที่ดีกว่าเด็กที่ไม่มีประสบการณ์อ่านมาก่อน ผู้ปกครองเด็กทั้งสองกลุ่มมีสถานภาพของการศึกษาดี ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มมีบทบาทในการส่งเสริมการอ่านไม่แตกต่างกันในบทบาทที่เกี่ยวกับการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง พาไปห้องสมุด ให้ดูโทรทัศน์การศึกษา แต่มีความแตกต่างในบทบาทที่เกี่ยวกับการพูดคุยอธิบาย สอบถามเรื่องที่อ่านจากหนังสือให้เด็กฟัง โดยที่ผู้ปกครองกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการอ่านมีความถี่ในการปฏิบัติมากกว่าผู้ปกครองของกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ในการอ่านมาก่อน

ทอมสัน (Thomson. 1981) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองในการพัฒนาการอ่านของเด็กตามการรับรู้และความต้องการของผู้ปกครอง โดยศึกษาจากผู้ปกครองของนักเรียนชั้นอนุบาล นักเรียนเกรด 1 เกรด 2 เกรด 3 จำนวน 192 คน จากการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองต่างรับรู้ว่ตนเองมีส่วนช่วยให้เด็กมีการพัฒนาการอ่านยิ่งขึ้น ผู้ปกครองส่วนมากจะปฏิบัติตนโดยการฟังเด็กมากกว่าจะออกเสียงให้เด็กฟัง ทั้งๆ ที่ควรอ่านออกเสียงให้เด็กฟังนั้นเป็นวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาการอ่านของเด็ก ผู้ปกครองเชื่อว่าตนเองมีอิทธิพลต่อการอ่านของเด็ก แต่ก็ยังเชื่อว่ามีอิทธิพลน้อยกว่าทางโรงเรียน โดยเฉพาะครูผู้สอน นอกจากนั้นผู้ปกครองมีความต้องการข่าวสารข้อมูลที่จะช่วยในการพัฒนาการอ่านของเด็ก เพื่อที่จะพัฒนาการอ่านของเด็กได้ดีขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

มัลลิกา เอี่ยมละออ (2526 : 1 - 93) ได้ศึกษามลภาวะสิ่งแวดล้อมต่ออัตราการยืมหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลสามเสน โดยการทดลองใช้ กิจกรรมสร้างเสริมการอ่าน 5 กิจกรรม คือการเล่านิทาน การเล่าเรื่องหนังสือ การแสดงหุ่น การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง และการจัดแสดงหนังสือกับกลุ่มทดลองที่ได้รับฟังการเล่าเรื่อง

หนังสือ จากการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การเล่าเรื่องหนังสือเป็นกิจกรรมห้องสมุดที่สามารถกระตุ้นให้เด็กสนใจการอ่านเพิ่มขึ้น

พรทิพา แสงสว่าง (2527 : 21 - 46) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้คำศัพท์และความหมายของคำของเด็กปฐมวัย อายุ 1 - 4 ปี ซึ่งเป็นเด็กหญิง 4 คน เด็กชาย 6 คน พบว่าสภาพแวดล้อม ฐานะทางสังคม และเศรษฐกิจ มีผลต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็ก สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึง จำนวนเพื่อนเล่น ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้อง จำนวนหนังสือที่เด็กได้ดู จำนวนชั่วโมงที่เด็กได้ฟังนิทาน และพบว่าเด็กที่มีอายุมากขึ้น รู้คำศัพท์มากขึ้น เด็กหญิงมักมีการพัฒนาทางภาษาเร็วกว่าเด็กชายในทุกระดับอายุ

สุนีย์ ทองศิริประภา (2535 : 33 - 35) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนอนุบาล ซึ่งได้รับประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านแตกต่างกัน พบว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์สัมพันธ์กับการอ่านมาก จะมีความพร้อมในการอ่านภาษาไทยมากกว่าเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านน้อย ซึ่งการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่าน คือ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านรวมทั้งการจัดสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็ก ทำให้เด็กเกิดความสนใจการอ่าน เช่น การเล่านิทาน การเล่าเรื่องจากภาพ การเล่นเกม แสดงหุ่น จัดมุมหนังสือ การหัดสะกดคำจากป้ายชื่อ ห้างร้าน ป้ายโฆษณา การไปทัศนศึกษา การเล่นเกมบทบาทสมมติ

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ครูและผู้ปกครองมีความสำคัญต่อการพัฒนาการอ่านของเด็กประกอบด้วยการจัดประสบการณ์การอ่าน และการจัดสภาพแวดล้อมที่ตอบสนองต่อการอ่านทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน จะช่วยให้เด็กมีความสามารถอ่านรู้คำศัพท์ และสนใจการอ่านมากขึ้น

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหนังสือสำหรับเด็ก

2.1 ความหมายของหนังสือสำหรับเด็ก

ในปัจจุบันได้มีการศึกษาเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กในหลายทัศนะโดยมีผู้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กในลักษณะต่างๆ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถานได้ให้ความหมายหนังสือว่า หนังสือคือ เครื่องหมายใช้ขีดเขียนแทนเสียงพูด ลายลักษณ์อักษร จดหมาย เอกสาร บทประพันธ์ (พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2525 : 832)

จินตนา ไบกาชุย (2534 : 22 - 23) ได้ให้ความหมายของหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่า หนังสือคือสิ่งที่จัดทำขึ้นใช้ในการฟัง การอ่าน และเรียนรู้ด้วยเนื้อหาสาระที่มุ่งให้ความรู้หรือความเพลิดเพลินร่วมกันไปในรูปแบบที่เรียกว่า สารบบันเทิงโดยใช้วิธีเขียน การจัดทำรูปเล่มที่เหมาะสมกับวัย ความสนใจและความสามารถในการอ่านของผู้อ่าน

กล่อมจิต พลายเวช (2537: 6) ได้กล่าวถึงหนังสือสำหรับเด็กไว้ว่าเป็นสิ่งที่เขียนขึ้นหรือแปลให้เด็ก ๆ ได้เลือกอ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อให้ความรู้และเพื่อใช้ประกอบการศึกษาเขียนขึ้นในรูปแบบต่างๆ กันมีเนื้อหาสาระและใช้ภาษาที่ง่ายเหมาะสมกับวัยของเด็ก

ดังนั้นหนังสือสำหรับเด็ก หมายถึง สิ่งที่ทำขึ้นเพื่อเด็กได้รับความเพลิดเพลินจากการดูภาพ การฟัง การอ่าน และเรียนรู้จากเรื่องราวที่เขียนขึ้นโดยใช้ภาษาที่ง่ายและเหมาะสมกับวัยเด็ก

2.2 ความสำคัญของหนังสือสำหรับเด็ก

ในปัจจุบันหนังสือมีอิทธิพลต่อเด็กเป็นหัวใจของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่อุดมคติที่คิดไว้ หนังสือเป็นศูนย์รวมแห่งสรรพวิชาการที่มนุษย์เราสามารถแสวงหาและค้นคว้าความรู้จากหนังสือ บางครั้งสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กให้สอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ และยังเป็นสื่อช่วยพัฒนาความคิดของเด็กให้กว้างขวาง ฉลาด รอบรู้ เสริมสร้างจินตนาการ ก่อให้เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกด้วย จึงมีผลเป็นอย่างมากต่อชีวิตเด็กและเยาวชน ดังที่พระวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (2510 : 258 - 259) ได้ตรัสว่า

หนังสือเป็นอุปกรณ์ที่มีคุณค่าแก่มนุษย์เป็นอย่างมาก การเสริมสร้างให้แก่เด็กเพื่อรักการอ่านและรักคุณค่าของหนังสือนั้นเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรกระทำ ซึ่งเป็นเสมือนสร้างทางชีวิตของเขาให้เดินไปสู่อนาคตที่แจ่มใสเป็นวิธีการพัฒนาคนที่แนบเนียนและงดงาม

หนังสือสำหรับเด็กจึงเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก เพราะหนังสือสำหรับเด็กให้ความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ความจรรโลงใจ ความสุขใจและให้ความรู้ด้านต่างๆ ช่วยเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กเกิดจินตนาการไปตามเนื้อเรื่อง เป็นประสบการณ์นอกเหนือไปจากสิ่งแวดล้อมใกล้ตัว ทำให้โลกของเด็กกว้างขวางมีความหมายมากขึ้น นอกจากนี้ หนังสือสำหรับเด็กยังมีความสำคัญต่อเด็กเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเด็กได้อ่านหนังสือที่เขาชอบหรือสนใจ ความรักหนังสือก็จะเกิดขึ้นในใจของเด็กและบางครั้งหนังสือสำหรับเด็กจะช่วยให้เด็กลืมความเหงาของตนเองได้ และขัดเซยสิ่งที่ขาด เช่น ขาดความรัก ความอบอุ่น ความมั่นคง เมื่อได้อ่านหนังสือที่มีตัวละครประสบปัญหาเดียวกับตนและในที่สุดได้รับความสมหวัง เด็กก็จะ

สามารถแก้ปัญหาตนเองได้และยึดหนังสือเป็นเพื่อนที่ดีสำหรับเขา (สุพร วงศ์สุนทรเลิศ. 2528 : 10) ตามที่สุชุม เฉลยทรัพย์ (2530 : 26 - 27) กล่าวไว้ว่า หนังสือสำหรับเด็กช่วยในการพัฒนาตนเองทั้งในด้านสติปัญญาและจิตใจ ให้สามารถทำตนเป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมได้อย่างดี หนังสือสำหรับเด็กจึงมีความจำเป็นและมีบทบาทสำคัญในการเสนอความรู้ให้แก่เด็ก

หนังสือสำหรับเด็กยังเป็นสิ่งสำคัญในการปลูกฝังพื้นฐานการปฏิบัติตนตามลักษณะของสังคมเพื่อการดำเนินชีวิตต่อไปในสังคมได้อย่างถูกต้อง

ดังนั้น หนังสือสำหรับเด็กจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเด็กทั้งทางด้านสติปัญญา อารมณ์และจิตใจ เพราะการอ่านหนังสือจะทำให้เด็กมีความรู้กว้างไกลรอบรู้สิ่งต่างๆ และช่วยให้ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมและสังคมได้ สามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างดี จึงควรส่งเสริมให้เด็กได้อ่านหนังสือที่ดีมีคุณภาพและเหมาะสมกับวัยของเขาเหล่านั้น

2.3 หนังสือสำหรับเด็กกับการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก

หนังสือเด็กที่ดีจะมีคุณค่าต่อการพัฒนาพฤติกรรมเด็กในด้านต่างๆ เช่น ทางด้านภาษา ทางด้านสังคม ทางด้านอารมณ์ และทางสติปัญญา และจินตนา ไบกาซูยี (2534 : 192 - 203) กล่าวไว้ว่า

หนังสือช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางการใช้ภาษา

เด็กเป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในสังคม จึงต้องมีการพัฒนาทางด้านภาษา เพราะภาษาเป็นสื่อกลางที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้เด็กมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่างๆ ภาษาเป็นสื่อที่จะช่วยให้เกิดความหมายการแสดงออกตลอดจนความคิดสร้างสรรค์ต่างๆ ดังนั้นเด็กจึงจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนให้พัฒนาทางด้านภาษาการใช้ภาษาให้ถูกต้อง และสอดคล้องกับค่านิยมหรือระเบียบของสังคมของตน

ก่อนที่เด็กจะได้อ่านเขียนเรียนภาษาโดยตรง เด็กจะเริ่มคุ้นเคยกับท่าทางสีหน้าและภาษาพูดของคนในแวดล้อมอยู่ก่อน และจะเลียนแบบได้ตามสภาพการใช้ภาษาสีหน้าท่าทางของผู้ใกล้ชิดเหล่านั้น ถ้าเด็กมีพัฒนาการทางภาษาดี หมายถึงความสามารถที่เด็กแสดงออกมาในการสื่อความหมายได้ถูกต้องชัดเจน ตรงกับความต้องการของตนเอง ทำให้ผู้อื่นเข้าใจได้ถูกต้อง และในขณะเดียวกันตนเองก็สามารถเข้าใจผู้อื่นและปฏิบัติตามได้ ภาษาจึงเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กอยู่ในสังคมได้ดี และยังเป็นสิ่งที่ใช้แสดงออกถึงพัฒนาการทางด้านสมองของเด็กด้วย

หนังสือช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านสังคม

เด็กได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่างๆหลายอย่างที่จะช่วยให้มีความสามารถในทางสังคม ยิ่งขึ้นเรื่อยๆอิทธิพลเหล่านั้นอาจได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู บุคคลผู้ใกล้ชิด สิ่งแวดล้อม เพื่อนบ้าน ครู เพื่อน รวมทั้งการเรียนการสอนและหนังสือต่างๆด้วย

ดังนั้น หากจะหยิบยกถึงส่วนที่หนังสือจะช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กในทางสังคมอาจกล่าวได้ดังนี้

1. หนังสือเด็กช่วยให้ความรู้ความเข้าใจพื้นฐานของการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ เช่น การรู้จักทักทาย การรู้จักขอบคุณ รู้จักเกรงใจ เป็นต้น
2. หนังสือช่วยเป็นแบบอย่างที่ดีในการเลือกปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร เช่น เรื่องการรู้จักคำพูด เรื่องความซื่อสัตย์ เรื่องความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น
3. หนังสือช่วยให้เด็กเกิดความคิด การรู้จักตัดสินใจในการที่จะประพฤติปฏิบัติสิ่งต่างๆ ต่อผู้อื่น นอกจากนั้นยังอาจเป็นเครื่องมือที่จะโน้มน้าวหรือชี้ให้เห็นเรื่องต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือจะเกิดขึ้น หากปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เด็กได้มีโอกาสไตร่ตรองพิจารณาและปฏิบัติหรือเลิกปฏิบัติสิ่งนั้นต่อสังคม เช่นการเสพติดสิ่งเสพติดให้โทษ ซึ่งควรแก่การงดเว้น เป็นต้น
4. สิ่งที่ได้จากหนังสือที่อ่าน จะช่วยให้การแสดงออกทางสังคมเหมาะสมขึ้น เช่น เมื่อมีความรู้สึกโกรธหรือไม่พอใจจะแสดงออกที่ไม่เหมาะสม เช่น พูมพ่าย พุดหยาบคาย เมื่อทราบว่าเป็นสิ่งไม่ดี เพราะได้เคยอ่าน เคยรู้จากหนังสือก็จะรู้จักระงับการแสดงออกในทางที่ไม่เหมาะสมได้
5. อิทธิพลของหนังสือทำให้เด็กเกิดอุดมการณ์อันสูงส่งในอันที่จะประพฤติปฏิบัติตนได้หลายอย่างที่เกี่ยวข้องความคิด การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนได้มากขึ้น
6. เด็กคนใดมีปัญหาทางสังคม เช่น ไม่เป็นที่ยอมรับของเพื่อนๆ ก็อาจศึกษาวิธีการตัวอย่างที่เกี่ยวข้องความคิด การปฏิบัติตนให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อนได้มากขึ้น
7. การได้อ่านหนังสือช่วยให้เด็กอยู่ในสังคมได้ดีขึ้นในด้านการรู้จักวิธีการต่าง ๆ เช่น วิธีเล่นเกม วิธีแก้ปัญหาต่าง ๆ วิธีประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ เป็นต้น
8. ครูและผู้ปกครองอาจใช้หนังสือแก้ปัญหาของเด็กในด้านที่เกี่ยวกับการพัฒนาพฤติกรรมทางสังคมได้เป็นอย่างดี โดยอาจใช้วิธีการเล่าเรื่องจากหนังสือด้วยตนเอง หรือกำหนดหรือแนะนำให้เด็กอ่านเรื่องที่จะให้ข้อคิดแก่เด็ก เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การแก้ไขพฤติกรรมนั้นๆ เช่น เด็กมีนิสัยชอบพูดปด ก็อาจให้อ่านเรื่องสนุกๆ ที่ได้ข้อคิดในแง่ของการพูดปด มีผลเสียอย่างไร

หรือผลดีของการพูดจริงมืออย่างไรบ้าง หากเด็กเกิดความเข้าใจคุณและโทษของการกระทำในทางดีและไม่ดีแล้ว ก็อาจเปลี่ยนพฤติกรรมไปในทางดีได้

9. เรื่องต่างๆ ที่ปรากฏในหนังสือที่เด็กได้อ่านจะช่วยให้เด็กได้ค่อย ๆ รับรู้ฐานะของตนเอง บุคคลที่เกี่ยวข้อง ข้อตกลงและระเบียบแบบแผนต่าง ๆ ที่ตนเองควรปฏิบัติ เช่น เด็กเล็ก ๆ อ่านหรือดูรูปคนรุ่นพี่เดินไปโรงเรียน เด็กก็รับทราบและเตรียมตัวเตรียมใจว่าเมื่อถึงเวลาจะต้องไปโรงเรียน ทำให้ไม่กลัวการไปโรงเรียน เช่นนี้เป็นต้น

10. หนังสือช่วยให้เด็กพัฒนาการใช้ถ้อยคำต่าง ๆ เพื่อที่จะอยู่ในสังคมของตนเองได้อย่างเหมาะสม เช่น การใช้สรรพนามกับเพื่อน ย่อมแตกต่างไปจากการใช้สรรพนามสำหรับการพูดกับผู้ใหญ่ เป็นต้น

หนังสือเด็กช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านอารมณ์

หนังสือสำหรับเด็กช่วยพัฒนาพฤติกรรมของเด็กทางอารมณ์ได้หลายประการ ซึ่งจะขอยกตัวอย่างประกอบว่าเรื่องประเภทใดจะช่วยพัฒนาอารมณ์ทางด้านใด เพื่อจะได้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังนี้

1. ประเภทเทพนิยาย ช่วยทำให้เด็กได้อารมณ์เพื่อฝัน ซึ่งอาจช่วยชดเชยความรู้สึกขาดแคลนให้แก่เด็กที่ขาดความรัก ความเอาใจใส่ได้บ้าง
2. ประเภทเบาสมอง ช่วยให้เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน
3. ประเภทการต่อสู้ผจญภัย ช่วยให้เด็กได้รับความรู้สึกตื่นเต้น อยากรู้ อยากเห็น
4. ประเภทศาสนา ช่วยให้เด็กเกิดอารมณ์และความรู้สึกต่อสิ่งที่ดีงาม และต้องการที่จะประพฤติปฏิบัติตาม เพื่อจะได้ชื่อว่าเป็นคนดี
5. ประเภทการท่องเที่ยว ช่วยให้เด็กได้รับความตื่นใจ มีอารมณ์ที่แจ่มใส หรือขุ่นมัวตามสภาพที่ปรากฏในเรื่องนั้น ๆ
6. ประเภทความรัก ช่วยให้เด็กเกิดอารมณ์อันเข้มข้นเบิกบาน และอาจสร้าง ความหวังให้แก่ชีวิตได้บ้างตามสมควร
7. ประเภทเรื่องชีวิตจริง ช่วยให้เด็กเกิดอารมณ์ที่คล้ายตามเนื้อเรื่องได้มากกว่าเรื่องชนิดอื่น เพราะบางครั้งเรื่องอาจมีส่วนเหมือนหรือแตกต่างไปจากชีวิตความเป็นไปของเด็ก เด็กก็จะนำมาเปรียบเทียบกับความเป็นไปของตนเอง แล้วเกิดความรู้สึกประทับใจ เห็นใจ สงสาร และเข้าใจดีขึ้น เป็นต้น

8. ประเภทสยองขวัญ ทำให้เด็กเกิดอารมณ์หวาดวิตก กลัว และขาดความเชื่อมั่นในตนเอง

9. ประเภทสอนใจ ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ที่เป็นความรู้สึกอยากทำดีเป็นคนดี

10. ประเภทชีวิตครอบครัว ทำให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ รักสามัคคี ประองคอง และช่วยเหลือบุคคลในครอบครัวมากขึ้น

หนังสือเด็กช่วยพัฒนาพฤติกรรมเด็กทางด้านสติปัญญา

พัฒนาการของเด็กทางด้านสติปัญญาจะได้รับการพัฒนาขึ้นเป็นลำดับจากการได้รับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมต่างๆ ซึ่งเป็นองค์ประกอบให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านนี้ และหนังสือก็มีอิทธิพลอย่างยิ่งไม่แพ้อิทธิพลทางด้านอื่น โดยเด็กจะได้รับความรู้ ความคิดเห็น วิธีการ ขั้นตอน ความจริง ปัญหา วิธีการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งโดยตรงและทางอ้อมจากการอ่านหนังสือ ซึ่งหนังสือแต่ละประเภทย่อมให้ความรู้ต่างกันก่อให้เกิดภูมิปัญญาในแง่มุมต่างกันไป ได้แก่ สารคดี ท่องเที่ยวให้ความรู้ทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่นสภาพทางภูมิศาสตร์และวัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นนั้นๆ เรื่องราวเป็นวรรณคดี ช่วยให้เด็กได้ทราบถึงความงดงามของภาษา สภาพความเป็นอยู่ ศรัทธา ความเชื่อ ปัญหา และวิธีการแก้ปัญหาของคนในสมัยใดสมัยหนึ่งที่แตกต่างไปจากยุคสมัยของตนเอง เรื่องเกี่ยวกับการสืบสวนสอบสวน ช่วยให้เด็กได้เพิ่มพูนสติปัญญาเกี่ยวกับขั้นตอนการแก้ปัญหาที่ยุ่งยากซับซ้อน การตั้งสมมุติฐาน การทดลองด้วยวิธีการต่างๆ การวิเคราะห์ปัญหา การสรุปปัญหาก่อนลงมือปฏิบัติการต่าง ๆ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า หนังสือมีบทบาทที่สำคัญยิ่งในเรื่องของการพัฒนาพฤติกรรมของเด็ก ในทางภาษา ทางสังคม ทางอารมณ์ และทางสติปัญญา การให้เด็กได้อ่าน สัมผัส จับต้องได้ ใกล้ชิดกับหนังสือจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

2.4 ลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ณรงค์ ทองปาน (2526 : 61 - 62) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของหนังสือไว้ ดังนี้คือ

1. เนื้อเรื่อง มีสาระสนุกสนาน ตื่นเต้น น่าสนใจให้ความรู้และความเพลิดเพลิน ส่งเสริมจินตนาการ สอดแทรกคุณธรรม ค่านิยมที่เหมาะสมกับสังคมและวัยของเด็ก
2. วิธีเขียน อาจใช้แบบเล่าเรื่องหรือให้ตัวละครสนทนากันแต่ต้องเป็นบทสนทนาสั้นๆ ดำเนินเรื่องรวดเร็วที่สำคัญต้องมีภาพประกอบ ภาพและเรื่องควรอยู่หน้าเดียวกัน
3. ความยากง่ายในการใช้ภาษาหนังสือสำหรับเด็กต้องใช้ภาษาง่าย ๆ สุกภาพและสะดวกแก่การเข้าใจ ระดับของภาษาเหมาะสมกับวัยและชั้นเรียนของเด็ก

จินตนา ใบชูกาอี้ (2534 : 28 - 36) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของหนังสือเด็กไว้ดังนี้ คือ

1. เนื้อหาที่มีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน มีความคิดรวบยอดเพียงเรื่องเดียวไม่สับสน
2. เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะกับระดับชั้น วัย ความสนใจและภูมิหลังของ

นักเรียน สนุกสนาน บทสนทนาเหมาะสมกะทัดรัด

3. รูปแบบของการเสนอเรื่องอ่านแล้งเข้าใจง่าย รู้เรื่องเร็ว การเลือกรูปแบบจะต้องใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม ได้แก่ นิทาน ความเรียง บทความ หรือกวีนิพนธ์จะต้องไม่ปะปน สับสน

4. หนังสือสำหรับเด็กมีรูปภาพเป็นส่วนประกอบสำคัญ ความเป็นหนังสือภาพที่มีตัวหนังสือประกอบเล็กน้อย ภาพจะต้องชัดเจน สีสดใส

5. สำนวนภาษา ใช้ภาษาง่ายๆ ถูกต้องเหมาะสมสั้น กระชับใจความ ใช้ประโยคสั้นๆ ไม่ซับซ้อน

6. รูปเล่มควรมีขนาดกะทัดรัดไม่กว้างหรือยาว เพราะเด็กจะถือหนังสืออ่านไม่สะดวก มีความแข็งแรงทนทานลักษณะปกต้องทำให้เด่นสะดุดตาเพื่อเรียกความสนใจ

7. หนังสือสำหรับเด็กทำเล่ม อาจมีกิจกรรมบางอย่างที่เหมาะสมกับวัยหลังจากอ่านหนังสือนี้จบแล้ว เช่น มีคำศัพท์อธิบาย คำยาก คำถาม คำตอบ วาดภาพ ระบายสีตามเนื้อเรื่อง เนื้อเพลง

การเลือกหนังสือสำหรับเด็กซึ่ง เฟลมมิง (Fleming. 1977 : 31 - 32) ได้กล่าวไว้มีดังนี้ คือ

1. เนื้อเรื่องและภาพความน่าเชื่อถือและให้ข้อมูลที่ชัดเจน เทพนิยาย ควรจัดให้เด็กที่โตหน่อยอ่าน ส่วนเด็กเล็กควรอ่านเรื่องที่มีตัวละคร 1 - 3 ตัวละคร

2. ภาพสีสันและคำอธิบายชัดเจนไม่ซับซ้อนจะดึงดูดความสนใจ โครงเรื่องควรจะมีธรรมดา สมจริง ไม่ซับซ้อน

3. พยายามให้เด็กมีโอกาสได้พบข้อความซ้ำกัน ทำทางและสิ่งที่จะทำให้ประหลาดใจ บทร้อยกรอง บทสนทนา การสรุปที่สมเหตุสมผลและเป็นที่น่าพอใจ หนังสือควรมีความแข็งแรงและสะดวกต่อการจับถือ

สรุปได้ว่าลักษณะที่ดีของหนังสือเด็กต้องเป็นหนังสือที่มีความแข็งแรง กะทัดรัดเหมาะสมกับวัยทั้งเนื้อเรื่อง รูปแบบของเรื่อง ภาษา ภาพประกอบชัดเจนสีสันสดใส

หนังสือสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่มีลักษณะพิเศษไปจากหนังสือประเภทอื่นๆ กล่าวคือ หนังสือสำหรับเด็กเป็นหนังสือที่มีรูปภาพประกอบเรื่องราวเกือบทุกหน้า ขนาดและตัวอักษร สีและขนาดของภาพ สีของตัวอักษร ตลอดจนความยาวของเรื่องต้องเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการของเด็ก ซึ่งมีนักการศึกษาได้ทำการค้นคว้าวิจัยโดยมีจุดมุ่งหมายต่างๆ กันไป ทางด้านเนื้อหา ทางด้านรูปเล่ม ภาพประกอบ ตลอดจนการใช้สีและขนาดตัวอักษร ดังนี้

สุชาติ สวัสดิ์ศรี (2530 : 20 - 21) ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กไว้ ดังนี้

1. ให้ข่าวสารแก่เด็ก
2. อธิบายข่าวสารนั้นว่าเป็นอย่างไร
3. พัฒนาค่านิยมหรือพัฒนาทัศนคติบางอย่าง เช่น ปลูกฝังความดี ความไม่เห็นแก่ตัว ความยุติธรรม
4. ส่งเสริมความเข้าใจตนเอง ให้เด็กเข้าใจตัวเองและเข้าใจผู้อื่น รวมทั้งสิ่งแวดล้อม หรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ
5. ต้องให้เด็กได้รับรู้บางสิ่งบางอย่างที่ดีที่มีอยู่ในหนังสือ
6. สร้างความสำนึกและกระตุ้นให้เด็กเกิดความรู้สึกตื่นตัวในบางสิ่งบางอย่างที่ดี
7. กระตุ้นจินตนาการ
8. ให้แรงบันดาลใจ ซึ่งจะทำให้เด็กไปสานต่อ

สมาคมภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย (2515 : 89 - 90) ได้สรุปลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็กดังนี้

1. คุณภาพด้านการพิมพ์ คือ สามารถพิมพ์ตัวอักษร และภาพประกอบได้ชัดเจน มีสีสดงดงาม ดึงดูดความสนใจของเด็ก
2. คุณภาพการจัดหน้าและรูปเล่ม ต้องจัดให้เป็นไปตามหลักจิตวิทยาเด็ก หน้าหนังสือดูโปร่งตา การใช้อักษรมีขนาดเหมาะสมกับวัยของเด็ก
3. คุณภาพทางศิลปะ ภาพเขียนหรือภาพประกอบควรจะเขียนโดยให้อารมณ์แก่ผู้อ่าน เขียนอย่างประณีต การใช้สีต้องเหมาะสม บางครั้งสีอาจจะผิดธรรมชาติไปบ้างก็ถือว่าเหมาะสมกับเด็ก
4. คุณภาพในการเขียนเรื่อง ผู้เขียนต้องมีความสามารถในการเขียน ผูกเรื่องสนุก ใช้ถ้อยคำสละสลวย เด็กอ่านแล้วเข้าใจ

หนังสือจึงเป็นเสมือนหัวใจของการสร้างทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งจะพัฒนาตนเองและสังคม การเสริมสร้างให้เด็กรักการอ่านและรู้คุณค่าของหนังสือจึงเป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ควรกระทำ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตสู่อนาคตที่สดใส และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ปกครองจึงควรเห็นความสำคัญของการอ่าน ระยะเวลาให้คำปรึกษาที่ถูกต้อง เพื่อให้เด็กเกิดความรู้สึกรักการอ่านไปตลอดชีวิต

2.5 การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

การพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นหนังสือประเภทให้ความเพลิดเพลินหรือหนังสือสารคดี มีหลักสำคัญ 2 ประการ ที่ควรคำนึงถึง คือ

1. เลือกให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็ก
2. เลือกหนังสือที่มีลักษณะดีและเหมาะสมกับเด็ก

ดังนั้น ผู้ที่ทำหน้าที่เลือกหนังสือให้เด็กอ่าน เช่น พ่อแม่ หรือผู้ปกครอง จะต้องมีความรู้ในเรื่องสำคัญ 2 เรื่อง คือ มีความรู้เกี่ยวกับความต้องการและความสนใจในการอ่านของเด็ก และมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดีของหนังสือสำหรับเด็ก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความต้องการและความสนใจของเด็ก

ความสนใจในการอ่านของเด็กเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงเป็นอย่างมากในการเลือกหนังสือสำหรับเด็ก ผู้เลือกจะเลือกตามความสนใจและความต้องการของตนไม่ได้ ทั้งนี้เพราะเด็กมีความต้องการและความสนใจแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ เด็กจะไม่อ่านหนังสือเล่มนั้นถ้าไม่ตรงกับความสนใจของเขา เขาจะอ่านซ้ำซากโดยไม่เบื่อ ซึ่งความสนใจของเด็กจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัยต่างๆ ซึ่งนักการศึกษาจำนวนมากได้ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจในการอ่านของเด็ก ได้ประมวลความต้องการและความสนใจในการอ่านของเด็ก ออกเป็นระดับอายุ ดังนี้

1. อายุ 4 - 5 ขวบ ชอบดูรูปในหนังสือ ชอบนิทานสั้น ๆ ง่าย ๆ และกลอนสั้น ๆ
2. อายุ 6 - 8 ขวบ ชอบอ่านนิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ สัตว์ป่า เทพนิยาย คำกลอนง่าย ๆ เรื่องจริงที่เด็กเคยพบเห็นในชีวิตประจำวันเกี่ยวกับชีวิตในบ้านและชีวิตในโรงเรียน
3. อายุ 9 ขวบ ยังชอบนิทานเรื่องสัตว์ต่าง ๆ อยู่ แต่ชอบเรื่องจริงมากกว่าที่จะให้สัตว์พูดได้ ชอบเรื่องผจญภัย ชอบนิทานเกี่ยวกับชนชาติต่าง ๆ
4. อายุ 10 ขวบ เด็กวัยนี้ไม่ต่างกับเด็กอายุ 9 ขวบ มากนัก แต่เด็กชายจะชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับเรื่องค้นพบสิ่งใหม่ ๆ
5. อายุ 11 ขวบ เด็กชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัย เด็กหญิงจะเริ่มอ่านนวนิยาย

6. อายุ 12 ขวบ เด็กชายชอบอ่านหนังสือผจญภัย หนังสือที่มีวีรบุรุษ วีรสตรี หนังสือชีวประวัติ และประวัติศาสตร์ ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายจะเริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ (ลมูล รัตตากร. 2506 : 49 - 50)

รัฐจวน อินทรกำแหง (2525 : 17) ได้กล่าวถึง ความสนใจในการอ่านของเด็กในวัยต่าง ๆ ดังนี้

1. อายุ 2 - 4 ปี ชอบฟังคำพูดที่คล้องจองกัน การเอนก่ลอม การร้องเพลง ชอบหนังสือที่มีรูปภาพมาก ๆ

2. อายุ 4 - 6 ปี เริ่มมีความคิดคำนึง มีจินตนาการมากขึ้น ชอบเรื่องนางฟ้า เทวดา เรื่องเกี่ยวกับชีวิต สิ่งแวดล้อม ยังคงชอบหนังสือที่มีรูปภาพ

3. อายุ 7 - 8 ปี ชอบนิทานพื้นบ้าน และนิทานคำขวัญ ชอบเรื่องชวนคิด ะยะนี้เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มมีความสนใจในการอ่านต่างกัน เด็กหญิงชอบตุ๊กตา ของเล่นสวย ๆ งาม ๆ เด็กชายชอบรถยนต์ เรือบิน และเครื่องบินกลไก

4. อายุ 9 - 10 ปี ะยะนี้เด็กเริ่มมีความสนใจในการอ่านอย่างจริงจัง เด็กชายและเด็กหญิงมีความสนใจในการอ่านต่างกัน เด็กหญิงชอบนิทานที่กระจุ่มกระจิม เด็กชายชอบเรื่องผจญภัย เครื่องยนต์กลไก เด็กวัยนี้จะชอบเรื่องเกี่ยวกับชีวิตจริงมากขึ้น ชอบเรื่อง ชีวประวัติบุคคล วิทยาศาสตร์ งานอดิเรกต่าง ๆ เช่น การทำเครื่องเล่น เลี้ยง สัตว์

นอกจากนี้ ด้านความต้องการและความสนใจในการอ่านของเด็กแล้ว สิ่งที่ควรคำนึงถึงอีกก็คือ ความพร้อมในการอ่านของเด็กซึ่งเกิดจากปัจจัยสำคัญ 2 ประการ คือ ตัวของเด็กเอง และสิ่งแวดล้อม

1. ตัวของเด็กเอง ซึ่งประกอบด้วยความพร้อมทางร่างกาย ความพร้อมทางสมอง ความพร้อมทางอารมณ์ และความพร้อมทางวิชาการ

1.1 ความพร้อมทางร่างกาย ได้แก่

1.1.1 ความพร้อมในการมองเห็นคือ สายตามีความแข็งแรงทนทานพอที่จะเพ่งตัวหนังสือได้นาน ๆ จำแนกสิ่งที่มองเห็นได้ มีกำลังหยิบหนังสือได้ มีความสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและสายตา

1.1.2 ความพร้อมในการฟัง เด็กมีอวัยวะในการฟังปกติสามารถจำแนกเสียงสูงต่ำ

1.1.3 ความพร้อมในการออกเสียง คือ อวัยวะในการออกเสียงปกติ และสามารถจะพูดหรืออ่านได้ตามวัย

1.1.4 ความพร้อมของสุภาพทั่วไป เด็กที่มีสุภาพดีสามารถที่จะทำกิจกรรมต่อเนื่องได้นาน ๆ อันเป็นพื้นฐานในการจัดประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความพร้อมได้

1.1.5 เพศ จากการศึกษาของนักจิตวิทยาปรากฏว่า เพศหญิงมีความพร้อมเร็วกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพทางวัฒนธรรม

1.1.6 ลำดับการเกิด เด็กที่เกิดในลำดับหลัง มักจะมีความพร้อมในการอ่านเร็วกว่าเด็กที่เกิดในลำดับแรก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพ่อแม่เอาอกเอาใจ หรือไม่ก็เกิดจากการลอกเลียนแบบจากพี่

1.2 ความพร้อมทางสมอง จากการศึกษาค้นคว้าวิจัยของนักจิตวิทยา การศึกษาพบว่า ความพร้อมในการอ่านของเด็กจะมีเมื่อเด็กมีอายุสมอง 6 ปี แต่เด็กย่อมมีความแตกต่างกันเป็นรายบุคคล อายุสมองไม่มีความสำคัญต่อการสอนอ่าน แต่ครูจะต้องรู้จักใช้วิธีสอนและสื่อการสอนให้เหมาะสมกับความสามารถทางสมองของเด็กที่เริ่มอ่านหนังสือ

1.3 ความพร้อมทางอารมณ์ เด็กเล็กหรือเด็กอนุบาลที่เข้าเรียนใหม่ๆ มักเกิดความหวาดต้องปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน อาจทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ครูจึงควรเป็นผู้ช่วยให้เด็กเกิดความอบอุ่น เกิดความมั่นคงทางอารมณ์และจิตใจ จะทำให้เด็กมีความสบายใจมีความอยากรู้อยากเห็น ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กเกิดความพร้อมในการอ่าน

1.4 ความพร้อมทางวิชาการ หมายถึง ความรู้ที่เด็กมีเป็นทุนเดิมอยู่แล้วซึ่งจะช่วยให้เด็กมีความพร้อมในการอ่านมากขึ้น ความพร้อมทางวิชาการ ได้แก่

1.4.1 การรู้จักดูภาพ สามารถสังเกตส่วนประกอบของภาพ หาความสัมพันธ์ของภาพ ใช้ถ้อยคำบรรยายภาพได้

1.4.2 รู้จักวิธีอ่านหนังสือ คือ อ่านจากซ้ายไปขวา อ่านทีละบรรทัด และจับหนังสืออ่านได้

1.4.3 การรู้จักคำศัพท์

1.4.4 ความถูกต้องในการออกเสียงและการใช้ภาษา

1.4.5 สามารถที่จะเรียนรู้และสนใจในการอ่าน

1.4.6 ความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง

1.4.7 มีประสบการณ์ที่จะส่งเสริมการอ่าน

2. สิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 อาชีพของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดามีอิทธิพลต่อความพร้อมของเด็กมาก เด็กที่มีบิดามารดาเป็นแพทย์ พ่อค้า หรือข้าราชการ น่าจะมีความพร้อมในการอ่านเร็วกว่าเด็กที่มีบิดามารดาเป็นชาวสวน ชาวไร่ หรือกรรมกร ทั้งนี้เพราะว่าอาชีพเป็นพื้นฐานทางเศรษฐกิจของครอบครัว และพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลในครอบครัวมีส่วนช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้

2.2 บุคคลแวดล้อม ได้แก่ บิดามารดา ผู้ปกครองที่ใกล้ชิดให้ความสนใจในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก

2.3 สังคมที่เด็กอยู่ สังคมที่เจริญเด็กจะได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนต่าง ๆ เด็กในสังคมชนบทจะได้สัมผัสกับสิ่งเหล่านี้น้อย

2.4 การสะสมหนังสือ ครอบครัวที่เป็นนักสะสมหนังสือจะทำให้บุตรหลานในครอบครัวเกิดความใกล้ชิดและจะรักหนังสือไปโดยไม่รู้ตัว

2.5 เหตุการณ์อื่น ๆ หมายถึง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ และพ่อแม่ผู้ปกครอง สามารถนำเหตุการณ์นั้น ๆ มาเป็นเครื่องมือในการจัดประสบการณ์ให้กับบุตรหลาน เพื่อให้เกิดความพร้อมในการอ่าน (ภิญาพร นิตยประภา. 2534 : 23 - 24)

นอกจากนี้ผู้ใหญ่จะทราบความสนใจในการอ่านของเด็กได้ นอกจากจะศึกษาจากตำราทฤษฎีต่าง ๆ แล้ว ยังทราบด้วยการสังเกต ด้วยการพูดคุยไต่ถามเด็กถึงหนังสือที่เขาชอบ ในการเลือกหนังสือให้บุตรหลานในครอบครัว ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกหนังสือที่เขาสนใจภายใต้การแนะนำของผู้ใหญ่ที่เป็นพ่อแม่ หรือผู้ปกครอง ก็จะช่วยให้เด็กอ่านหนังสือที่ตรงกับความสนใจและเป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านได้อย่างดี

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้ปกครองต่อการอ่านของเด็ก

งานวิจัยที่เกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองไม่มีงานวิจัยโดยตรง มีงานวิจัยที่คาบเกี่ยวในเรื่องบทบาทของผู้ปกครองต่อการอ่านของเด็ก ดังนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

สคาร์ท (Scarth. 1973 : 3168 - A) ศึกษาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีความพร้อมของเด็กอนุบาล จากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นเด็กอนุบาลและแม่ของเด็ก รวม 193 คู่ จากโรงเรียนในมลรัฐ Georgia โดยใช้แบบทดสอบ Metropolitan Readiness Test, Peabody Vocabulary Test และแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับครอบครัว พบว่าฐานะเศรษฐกิจเป็นตัวทำนายความ

พร้อมของเด็ก ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับฐานะเศรษฐกิจของผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับความพร้อมของเด็ก

ฮอร์นบี (Hornby. 1986 : 1102 - A) ได้ศึกษาอิทธิพลของโทรทัศน์และครอบครัวที่มีต่อการอ่านในเวลารว่างของเด็ก พบว่า ระยะเวลาที่เด็กใช้ในการอ่านเมื่อมีเวลารว่างจะขึ้นอยู่กับรายการโทรทัศน์ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและเด็กและรูปแบบของการสื่อสารในครอบครัว โดยศึกษาถึงอิทธิพลเหล่านั้นและอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านกับโทรทัศน์ การศึกษานี้คาดว่า ครอบครัวจะเป็นสื่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างพ่อกับแม่เด็ก ดังนั้น อิทธิพลที่มีต่อการอ่านนั้นจะเป็นตัวบอกความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และเด็กกับการอ่านในเวลารว่างจะเป็นในทางบวก คือ ครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูง จะมีความสัมพันธ์ระหว่างโทรทัศน์กับการอ่านน้อยกว่าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ

แมคคัลลัฟ (McCallaugh. 1989 : 2688 - A) ศึกษาพฤติกรรมการอ่านของเด็กอายุ 10 - 12 ปี ในช่วงฤดูร้อน ตัวแปรอิสระคือ การเข้าถึงวัสดุการอ่านและแหล่งที่ใช้ในการอ่านของเด็ก สิ่งแวดล้อมในการอ่านที่บ้านจุดประสงค์ในการอ่าน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ แบบสอบถามสำรวจกิจกรรมในการอ่านเวลารว่าง รายการกิจกรรมการอ่าน ตารางสัมภาษณ์ผู้ปกครองทางโทรศัพท์ แบบสอบถามนี้ใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 54 คน ที่สมัครเข้าร่วมค่ายพักแรมในเวลากลางวันจาก 4 ชุมชน ข้อมูลครั้งสุดท้ายที่ได้รับจำนวน 40 คน ผลการศึกษาพบว่า เด็ก 75 เปอร์เซ็นต์ ได้รับสิ่งที่อ่านจากบ้าน 42 เปอร์เซ็นต์ ได้จากการอ่านในห้องสมุดในเวลาปิดภาคเรียน มีเพียง 20 เปอร์เซ็นต์ ที่สมัครเข้าร่วมโปรแกรมการอ่านในภาคฤดูร้อนของห้องสมุดท้องถิ่น 72 เปอร์เซ็นต์ ของเด็กที่บอกว่าแม่เป็นแบบอย่างในการอ่านหนังสือสำหรับตน 49 เปอร์เซ็นต์ บอกว่าการอ่านหนังสือของพ่อแม่เป็นแรงจูงใจในการอ่านของตน ส่วนการจัดกิจกรรมการอ่านพบว่า มีเพียง 24 เปอร์เซ็นต์ ของกลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือ ใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมง หรือมากกว่า 3 ครั้งต่อ 1 สัปดาห์ การวิเคราะห์ข้อมูลที่น่าไปใช้ในการสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามของอาสาสมัครในการอ่านพบว่าการเลือกเข้าค่ายกลางวันเป็นการศึกษาที่จะให้ข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาพฤติกรรมการอ่านของเด็กระหว่างการเข้าค่ายฤดูร้อน แนวโน้มข้อมูลนี้ชี้ให้เห็นถึงความต้องการในการอ่านของเด็ก ลักษณะและขอบข่ายของห้องสมุดที่บ้านและอัตราการอ่านตลอดปี

งานวิจัยในประเทศ

สมาน พลวิจิต (2518 : 50 - 51) ได้ศึกษาบทบาทของผู้ปกครองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนราชสีมาวิทยาลัย ในการส่งเสริมการอ่านหนังสือเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนักเรียน พบว่า ผู้ปกครองส่วนมากเห็นความสำคัญของการอ่านหนังสืออยากให้เด็กรักการอ่าน ผู้ปกครองส่วนมากสนใจหาวิธีให้เด็กได้อ่านหนังสือ สนับสนุนให้เด็กยืมหนังสือและหาหนังสือให้อ่านมากกว่าวิธีอื่น ๆ ปัญหาก็คือ ไม่ค่อยมีเวลาอยู่กับเด็กต้องยุ่งกับการประกอบอาชีพ

สหทัย ชินสมบุญ (2528 : 76 - 78) ได้ศึกษาถึงอิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำทิพย์ พบว่า สภาพครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการอ่านของนักเรียนตามตัวแปร คือ อาชีพ รายได้ การศึกษาของผู้ปกครอง ครอบครัวจึงมีอิทธิพลและบทบาทต่อการอ่านของเด็ก ผู้ปกครองที่มีอาชีพใช้วิชาชีพ มีกิจกรรมการส่งเสริมการอ่านให้แก่เด็กของตนมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพค้าขาย รับจ้าง กิจกรรม ผู้ปกครองส่งเสริมให้แก่เด็กของตนมี 5 กิจกรรมตามลำดับ คือ ให้เงินซื้อหนังสืออ่าน ซื้อหนังสือให้อ่าน ให้อ่านโดยไม่กำหนดเวลา อ่านตามช่วงเวลาที่กำหนด และเล่านิทานให้ฟัง

สุพร วงศ์สุนทรเลิศ (2528 : บทคัดย่อ) ได้สำรวจสภาพการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัยครู ในเขตกรุงเทพมหานคร ตลอดจนศึกษาปัญหาในการเลือกซื้อแนวทางที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก เปรียบเทียบแนวทางในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่ต่างกััน และศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อหนังสือสำหรับเด็กวัย 6 - 9 ขวบ ในปัจจุบันพบว่า ผู้ปกครองสนับสนุนและส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก โดยวิธีการซื้อหนังสือสำหรับเด็กให้อ่าน พิจารณาจากความสนใจของเด็ก ในด้านเนื้อเรื่องตรงกับความสนใจของเด็ก การใช้ภาษาคำพูด ตัวการ์นต์ถูกต้อง ด้านภาพประกอบต้องสอดคล้องกับเนื้อเรื่อง ภาพอธิบายเนื้อเรื่องได้ ลักษณะภาพถูกต้องกับเนื้อเรื่อง ด้านราคาต้องไม่แพง ด้านลักษณะรูปเล่ม ตัวอักษรโตเหมาะสมกับสายตาของเด็ก การจัดภาพ คำบรรยายเหมาะสม นอกจากนี้เน้นเรื่องที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถในการอ่านของเด็ก

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการซื้อ เหตุผลการเลือกซื้อ และการตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองนักเรียนอนุบาล ชั้นปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ของโรงเรียนเอกชน ในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 กรุงเทพมหานคร จำนวน 267 โรงเรียน จำนวนผู้ปกครอง 41,369 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 มีทั้งสิ้น 380 คน โดยใช้สูตรของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 303) โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการสุ่มโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 9 โรงเรียน ขนาดเล็ก 3 โรงเรียน รวม 15 โรงเรียน ซึ่งสำรวจจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีทั้งสิ้น 5,300 คน
2. คำนวณจำนวนผู้ปกครองของแต่ละโรงเรียนโดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 7 ของจำนวนผู้ปกครองทั้งหมด 5,300 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 15 โรงเรียน ครอบคลุมทุกระดับชั้นของอนุบาล ดังรายละเอียดตามตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ปกครอง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. โรงเรียนไผ่ทุฒศึกษา	453	32
2. โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง	557	39
3. โรงเรียนถนนอมพิศวิทยา	353	27
4. โรงเรียนเบญจมินทร์	347	24
5. โรงเรียนระเียบศึกษา	315	22
6. โรงเรียนสายอักษร	341	24
7. โรงเรียนอมตยกุล	249	18
8. โรงเรียนโสมภานุสรณ์	365	26
9. โรงเรียนปรางโมชิตวิทยารามอินทรา	348	25
10. โรงเรียนเศรษฐบุตรอุปถัมภ์	322	24
11. โรงเรียนแย้มสอาด	261	18
12. โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม	489	34
13. โรงเรียนอนุบาลจากรวรรณ	215	15
14. โรงเรียนอนุบาลโชคชัยลาดพร้าว	369	30
15. โรงเรียนอนุบาลฤทธิยะวรรณาลัย	316	22
รวม 15 โรงเรียน	5,300	380

3. สุ่มผู้ปกครองแต่ละชั้นเรียนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ โดยให้ครูประจำชั้นอนุบาลเป็นผู้เลือกผู้ปกครองจากห้องเรียนในความดูแลของตนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนด โดยมีเงื่อนไขว่าครูแจกแบบสอบถามเฉลี่ยให้กับผู้ปกครองทุกระดับชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เด็กปฐมวัยที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนเอกชนเขตกรุงเทพมหานครต่อการปฏิบัติในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครองซึ่งเป็นข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ท จำนวน 40 ข้อ โดยแยกเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหา ได้แก่

2.1 ข้อคำถามเกี่ยวกับวิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง

2.2 ข้อคำถามเกี่ยวกับเหตุผลในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง ซึ่งแบ่งเป็น 5 ด้านดังนี้ ด้านประโยชน์ ด้านเหตุผล ด้านรูปเล่ม ด้านภาษา และด้านอื่น ๆ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ใช้เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	4.50 - 5.00	คะแนน
มาก	ให้	3.50 - 4.49	คะแนน
ปานกลาง	ให้	2.50 - 3.49	คะแนน
น้อย	ให้	1.50 - 2.49	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	0.50 - 1.49	คะแนน

2.3 ข้อคำถามเกี่ยวกับการตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง มีลักษณะคำถามเป็นแบบการจัดอันดับความสำคัญ โดย ให้จัดอันดับความสำคัญของแนวทาง 8 ด้าน ที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกซื้อ ซึ่งได้แก่ เนื้อหา ภาพประกอบ ลักษณะรูปเล่ม การใช้ภาษา ผู้เขียน ผู้วาดภาพประกอบ สำนักพิมพ์และราคาของหนังสือ

การสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนที่ใช้ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในด้านหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ความสนใจในการอ่านของเด็ก การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ตลอดจนสัมภาษณ์ผู้ปกครองที่เคยซื้อหนังสือนิทานให้บุตรหลานอ่าน

2. นำข้อมูลที่ได้มาสร้างเครื่องมือโดยกำหนดแบบสอบถามเป็น 3 ตอน ให้มีเนื้อหาครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยทุกด้าน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ปกครอง ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพและความสัมพันธ์กับเด็ก

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กในด้าน วิธีการ เหตุผล และการตัดสินใจของผู้ปกครอง รวมทั้งหมด 53 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามผู้ปกครองเกี่ยวกับพฤติกรรมการอ่านของเด็กปฐมวัยและพฤติกรรมการอ่านของผู้ปกครอง

3. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบข้อคำถามและตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม ทั้งใน ด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา โดยผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษาปฐมวัย ด้านจิตวิทยาผู้บริหารโรงเรียนและเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำหนังสือเกี่ยวกับเด็กปฐมวัย จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

1. ดร.วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา
2. รศ.ดร.อารี พันธุ์ณี	อาจารย์พิเศษประจำภาควิชาแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
3. รศ.กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์	อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขข้อความและรูปแบบของแบบสอบถามตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญได้รับข้อเสนอแนะในเรื่องจำนวนข้อคำถามมีมากเกินไปและให้ปรับปรุงการใช้คำบางข้อคำถามให้กะทัดรัด ใช้ภาษาให้ชัดเจน และในคำชี้แจงแต่ละตอนนั้นไม่เด่นชัด

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขหลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วเสนอประธานเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและให้คำแนะนำ โดยตัดข้อคำถามออกและใช้การเน้นตัวอักษรทั้งในข้อคำถามและในคำชี้แจงแต่ละตอน

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านมาปรับปรุงและเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งเสนอความคิดเห็นว่าสามารถใช้ในการสอบถามได้

7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try - Out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยอนุบาล 1 - อนุบาล 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ ครอนบัค (Cronbach; อ้างในล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92

8. ได้แบบสอบถามฉบับจริงเพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปถึงผู้บริหารโรงเรียน พร้อมแบบสอบถามให้กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน เขต 2 กรุงเทพมหานคร โดยในการแจกแบบสอบถามผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากโรงเรียนโดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้แจกและเก็บแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและผู้วิจัยเป็นผู้เก็บแบบสอบถามคืนจากโรงเรียนต่างๆ ด้วยตนเองทั้งหมด

2. เก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 4 พฤศจิกายน 2547 ถึงวันที่ 8 ธันวาคม 2547 จำนวน 380 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา 372 ฉบับ เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ถูกต้องได้จำนวน 369 จากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต คิดเป็นร้อยละ 97.08

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทุกฉบับแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบน และตรวจสอบความแตกต่างของข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Menu) โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตร
(ชูศรี วงศ์รัตน์. 2534 : 74)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนยกกำลังสอง
	n	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

2. สถิติวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบัค
(Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 200)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right\}$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
	S_i^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนแบบสอบถามทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2538 : 113)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
	MS_B	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean square between groups)
	MS_w	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean square within groups)

3.2 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการเปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยแต่ละคู่ โดยใช้วิธี Newman - Kuels (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528 : 115)

$$W = q (\alpha ; r , df) \sqrt{\frac{MS_E}{n}}$$

เมื่อ	q	แทน	ค่าที่ได้จากตาราง Percentage points of Studentize range
	α	แทน	ระดับความเชื่อมั่นที่ระดับ .05
	r	แทน	ลำดับขั้นระหว่างค่าเฉลี่ยที่จะทดสอบ
	df	แทน	ระดับชั้นความอิสระ
	MS_E	แทน	ความคลื่อนของความแปรปรวนในตาราง การวิเคราะห์ความแปรปรวน
	$\tilde{n}$	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าเฉลี่ยที่ใช้พิจารณาใน F - distribution
**	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน	ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยจำแนกการนำเสนอข้อมูลเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ปกครอง ในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ด้านที่ 2 เหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์โดยการแจกแจง หาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ด้านที่ 3 การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ปกครองในด้านเหตุผลการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ สถานภาพระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนเอกชน พื้นที่เขตการศึกษาที่ 2 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547

ตาราง 2 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
สถานภาพระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง		
1. บิดา	59	15.99
2. มารดา	271	73.44
3. อื่น ๆ	36	9.76
ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	0.81
รวม	369	100.00
อายุของผู้ปกครอง		
1. 20 – 30 ปี	57	15.45
2. 31 – 40 ปี	225	60.98
3. 41 ปีขึ้นไป	84	22.76
ไม่ตอบแบบสอบถาม	3	0.81
รวม	369	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษาสูงสุด		
1. ประถมศึกษา	8	2.17
2. มัธยมศึกษา	40	10.84
3. ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	63	17.07
4.ปริญญาตรี	236	63.96
5. ปริญญาโท	20	5.42
6. ปริญญาเอก	1	0.27
ไม่ตอบแบบสอบถาม	1	0.27
รวม	369	100.00
อาชีพของผู้ปกครอง		
1. รับราชการ	50	13.55
2. ประกอบธุรกิจส่วนตัว	79	21.41
3. รัฐวิสาหกิจ	28	7.59
4. เกษตรกร	0	0.00
5. รับจ้าง	116	31.44
6. แม่บ้าน/พ่อบ้าน	68	18.43
7. อื่น ๆ	23	6.23
ไม่ตอบแบบสอบถาม	5	1.35
รวม	369	100.00

จากตาราง 2 พบว่าผู้ปกครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 3 ในโรงเรียนเอกชน พื้นที่เขตการศึกษาที่ 2 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 ที่ตอบแบบสอบถามเป็นมารดามากที่สุดคิดเป็นจำนวน ร้อยละ 73.44 รองลงมาเป็นบิดาร้อยละ 15.99 และอื่นๆ ร้อยละ 9.76 โดยมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ร้อยละ 60.98 อายุ 41 ปีขึ้นไป ร้อยละ 22.76 และอายุอยู่ระหว่าง 20 - 30 ปี ร้อยละ 15.45 ผู้ปกครองจบการศึกษาระดับปริญญาตรีสูงสุด ร้อยละ 63.96 อันดับ 2 ระดับประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า ร้อยละ 17.07 อันดับ 3 ระดับ

มัธยมศึกษาร้อยละ 10.84 อันดับ 4 ระดับปริญญาโท ร้อยละ 5.42 อันดับ 5 ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 2.17 และอันดับสุดท้ายระดับปริญญาเอก ร้อยละ 0.27 ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 31.44 รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 21.41 แม่บ้าน ร้อยละ 18.43 รับราชการ ร้อยละ 13.55 รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 7.59 และอาชีพอื่นๆ ร้อยละ 6.23 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ผู้วิจัยได้จำแนกการตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยเป็น 3 ด้าน คือ 1) วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย 2) เหตุผลในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย 3) การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ด้านที่ 1 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของผู้ปกครองที่เคยและไม่เคยเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	จำนวน	ร้อยละ
เคยเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	364	98.64
ไม่เคยเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	4	1.08
ไม่ตอบแบบสอบถาม	1	0.28
รวม	369	100.00

จากตาราง 3 พบว่า มีผู้ปกครองที่เคยเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยคิดเป็นร้อยละ 98.64 ไม่เคยเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยคิดเป็นร้อยละ 1.08 และมีผู้ปกครองที่ไม่ตอบแบบสอบถามคิดเป็นร้อยละ 0.28

ตาราง 4 ประเภทหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองเลือกซื้อ

ประเภทของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	จำนวน	ร้อยละ
หนังสือประกอบการเรียน	272	74.73
หนังสือการ์ตูน	190	52.02
วารสารหรือนิตยสาร	59	16.21
หนังสือภาพ	261	71.70
หนังสือนิทาน	323	88.74
หนังสือประเภทอื่นๆ	33	9.07

จากตาราง 4 พบว่า ประเภทของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองเลือกซื้อมากที่สุดคือ หนังสือนิทาน ร้อยละ 88.74 รองลงมาคือ หนังสือประกอบการเรียน ร้อยละ 74.73 และหนังสือประเภทอื่นๆ ผู้ปกครองเลือกซื้อน้อยที่สุด ร้อยละ 9.07

ตาราง 5 วิธีการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

วิธีการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	จำนวน	ร้อยละ
เลือกซื้อด้วยตนเอง	341	93.42
ให้เด็กเลือกซื้อด้วยตนเอง	288	78.90
ฝากผู้อื่นซื้อ	19	5.21
ให้ร้านค้าคัดเลือกแล้วจัดส่งไปที่บ้าน	15	4.11
อื่นๆ	13	3.56

จากตาราง 5 พบว่าวิธีการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองส่วนใหญ่คือ เลือกซื้อด้วยตนเอง ร้อยละ 93.42 รองลงมาคือ ให้เด็กเลือกซื้อด้วยตนเอง ร้อยละ 78.90 ฝากผู้อื่นซื้อ ร้อยละ 5.21 ให้ร้านค้าคัดเลือกแล้วจัดส่งไปที่บ้าน ร้อยละ 4.11 อันดับสุดท้าย คือวิธีการอื่นๆ ร้อยละ 3.56

ตาราง 6 พฤติกรรมการซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

พฤติกรรมการซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อหนังสือทุกครั้งที่ได้กอดอยากได้	129	35.54
ซื้อทุกครั้งที่ได้ไปร้านหนังสือ	137	37.64
ซื้อในโอกาสพิเศษ	134	36.91
ซื้อเป็นรางวัล	125	34.53
ไม่แน่นอน	91	25.49

จากตาราง 6 พบว่าพฤติกรรมการซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองส่วนมากจะซื้อหนังสือให้กับเด็กทุกครั้งเมื่อไปร้านหนังสือ ร้อยละ 37.64 รองลงมาคือซื้อในโอกาสพิเศษ ร้อยละ 36.91 อันดับที่ 3 คือ ซื้อทุกครั้งเมื่อเด็กอยากได้ ร้อยละ 35.54 อันดับที่ 4 คือ ซื้อเป็นรางวัล ร้อยละ 34.53 อันดับที่ 5 ไม่แน่นอน ร้อยละ 25.49

ตาราง 7 ลำดับแหล่งที่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย (ที่ผู้ปกครองพิจารณาเลือกซื้อ)

แหล่งที่ซื้อ		ลำดับที่ซื้อ					ข้อมูลที่ไม่ตอบ (Missing Case)
		1	2	3	4	5	
1. ร้านขายหนังสือในห้างสรรพสินค้า	จำนวน(คน)	122	95	9	4	0	139
	ร้อยละ	33.06	25.75	2.44	1.08	0.00	37.67
2. ร้านขายหนังสือทั่วไป	จำนวน(คน)	100	123	5	4	0	137
	ร้อยละ	27.10	33.33	1.36	1.08	0.00	37.13
3. พนักงานขายตรง	จำนวน(คน)	2	8	160	38	5	156
	ร้อยละ	0.54	2.17	43.36	10.30	1.36	42.28
4. อินเทอร์เน็ต	จำนวน(คน)	6	1	17	119	58	168
	ร้อยละ	1.63	0.27	4.61	32.25	15.72	45.53
5. แหล่งอื่นๆ	จำนวน(คน)	1	3	24	36	70	235
	ร้อยละ	0.27	0.81	6.50	9.76	18.97	63.69

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ปกครองซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยจากร้านขายหนังสือในห้างสรรพสินค้าเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 33.06 ซื้อเป็น อันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 25.75 ซื้อจากร้านขายหนังสือทั่วไปเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 27.10 ซื้อเป็น อันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.33 ซื้อจากพนักงานขายตรงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.54 ซื้อเป็น อันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 2.17 ซื้อจากอินเทอร์เน็ตเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 1.63 ซื้อเป็น อันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 0.27 และซื้อจากแหล่งอื่นๆ เป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.27 ซื้อเป็น อันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 0.81

ตาราง 8 เหตุผลของผู้ปกครองในการไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยให้แก่เด็ก

เหตุผลของผู้ปกครองในการไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย		ลำดับ									ข้อมูลที่ไม่ตอบ (Missing Case)
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1.คิดว่าเด็กในปกครองของตนเอง	จำนวน	25	44	58	43	51	30	11	15	16	76
ไม่ชอบอ่านหนังสือ	ร้อยละ	6.78	11.92	15.72	11.65	13.82	8.13	2.98	4.07	4.34	20.60
2.หนังสือสำหรับเด็กมีราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อของตนเอง	จำนวน	54	26	56	65	46	26	13	5	8	70
	ร้อยละ	14.63	7.05	15.18	17.62	12.47	7.05	3.52	1.36	2.17	18.97
3.ไม่มีเวลาร่วมมากพอที่จะเลือกซื้อหนังสือให้แก่เด็ก	จำนวน	50	59	50	46	31	32	13	8	9	71
	ร้อยละ	13.55	15.99	13.55	12.47	8.40	8.67	3.52	2.17	2.44	19.24
4.คิดว่าการอ่านหนังสือสำหรับเด็กนั้นไม่ช่วย让孩子เรียนเก่งหรือเรียนดีขึ้น	จำนวน	46	36	35	34	33	27	24	43	13	78
	ร้อยละ	12.47	9.76	9.49	9.21	8.94	7.32	6.50	11.65	3.52	21.14
5.คิดว่าหนังสือสำหรับเด็กที่ซื้อไปนั้นได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าเด็กอ่านไม่กี่ครั้งก็ทิ้งแล้ว	จำนวน	65	65	30	28	47	19	20	9	11	75
	ร้อยละ	17.62	17.62	8.13	7.59	12.74	5.15	5.42	2.44	2.98	20.33
6.กลัวว่าเด็กจะนำตัวอย่างที่ไม่ดีที่มีในหนังสือมาปฏิบัติ	จำนวน	32	29	31	40	35	75	28	15	7	70
	ร้อยละ	8.67	7.86	8.40	10.84	9.49	20.33	7.59	4.07	1.90	20.87
7.ไม่อยากให้เด็กใช้สายตาามากเพราะจะทำให้เสียสายตา	จำนวน	5	8	20	21	31	35	131	29	10	79
	ร้อยละ	1.36	2.17	5.42	5.69	8.40	9.49	35.50	7.86	2.71	21.41

ตาราง 8 (ต่อ)

เหตุผลของผู้ปกครองในการไม่ซื้อ		ลำดับ									ข้อมูลที่ไม่ตอบ
หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย		1	2	3	4	5	6	7	8	9	(Missing Case)
8.เด็กมักจะถือเป็นข้ออ้างที่จะอ่าน	จำนวน	3	16	15	17	19	29	35	143	13	79
หนังสือเพื่อ หลีกเหลี่ยงการทำงานบ้าน	ร้อยละ	0.81	4.34	4.07	4.61	5.15	7.86	9.49	38.75	3.52	21.41
9.เหตุผลอื่นๆ	จำนวน	22	2	4	8	4	2	4	10	119	194
	ร้อยละ	5.96	0.54	1.08	2.17	1.08	0.54	1.08	2.71	32.25	52.57

จากตาราง 8 พบว่า เหตุผลอันดับ 1 ของผู้ปกครองในการไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยเพราะ คิดว่าเด็กในปกครองของตนเองไม่ชอบอ่านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 6.78 หนังสือสำหรับเด็กมีราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อของตนเองคิดเป็นร้อยละ 14.63 ไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะเลือกซื้อหนังสือให้แก่เด็กคิดเป็นร้อยละ 13.55 คิดว่าการอ่านหนังสือสำหรับเด็กนั้นไม่ช่วยให้เด็กเรียนเก่งหรือเรียนดีขึ้นคิดเป็นร้อยละ 12.47 คิดว่าหนังสือสำหรับเด็กที่ซื้อไปนั้นได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าเด็กอ่านไม่กี่ครั้งก็ทิ้งแล้วคิดเป็นร้อยละ 17.62 กลัวว่าเด็กจะนำตัวอย่างที่ไม่ดีที่มีในหนังสือมาปฏิบัติคิดเป็นร้อยละ 8.67 ไม่อยาก让孩子ใช้สายตา มากเพราะจะทำให้เสียสายตาคิดเป็นร้อยละ 1.36 เด็กมักจะถือเป็นข้ออ้างที่จะอ่านหนังสือเพื่อหลีกเหลี่ยงการทำงานบ้านคิดเป็นร้อยละ 0.81 เหตุผลอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 5.96

**ด้านที่ 2 เหตุผลในการเลือกซื้อหนังสือที่ไม่ใช่หนังสือประกอบการเรียน
สำหรับเด็กปฐมวัย**

ในด้านนี้จะเป็นการวิเคราะห์เหตุผลในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่ไม่ใช่
หนังสือประกอบการเรียนหรือแบบฝึกหัด

ตาราง 9 เหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

เหตุผล	N	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
ด้านประโยชน์				
1 เด็กอ่านหนังสือจะมีความรู้มากขึ้น	364	4.31	0.71	มาก
2 เด็กอ่านหนังสือมาก ๆ จะเป็นเด็กฉลาด	362	4.35	0.69	มาก
3 เด็กที่อ่านหนังสือจะเป็นเด็กที่เรียนเก่งหรือเรียนดีขึ้น	364	3.74	0.84	มาก
4 เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ลูก	358	4.15	0.71	มาก
5 หนังสือจะทำให้เด็กรู้จักบาป บุญ คุณ โทษ	359	3.76	0.87	มาก
6 เด็กที่อ่านหนังสือจะได้รับความสุขสนุกสนานและ ความเพลิดเพลิน	364	3.83	0.78	มาก
7 ทำให้เด็กอารมณ์ดี มีความสุขมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ	364	3.72	0.70	มาก
8 เด็กที่อ่านหนังสือเป็นเด็กที่มั่นใจในการแสดงออก	360	3.18	1.06	ปานกลาง
9 เด็กที่อ่านหนังสือจะมีจินตนาการ และความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้น	363	3.57	0.86	มาก
10 เพื่อให้ลูกมีนิสัยรักการอ่าน	362	4.46	0.64	มาก
11 ตัวเอกของเรื่องมีวัยเท่ากัน หรือใกล้เคียงกับลูกของท่าน	358	3.62	0.86	มาก
12 เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาธรรมชาติจากเนื้อหา	364	3.82	0.79	มาก
13 ได้แบบอย่างที่ดีจากการอ่านหนังสือ	365	4.30	0.66	มาก
14 มีเกมท้ายเล่มให้เด็กทำหรือได้ร่วมสนุก	365	3.90	0.75	มาก

ตาราง 9 (ต่อ)

	เหตุผล	N	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
15	มีการระบุว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะสมกับเด็ก อายุเท่าไรไว้ใน ตัวเล่ม	362	3.62	0.99	มาก
	เฉลี่ย	333	3.90	0.41	มาก
ด้านเนื้อเรื่อง					
16	เนื้อเรื่องช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อม	364	3.68	0.78	มาก
17	เนื้อเรื่องถูกต้องตรงตามความเป็นจริง	355	2.80	0.98	ปานกลาง
18	มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน	365	3.85	0.72	มาก
19	เนื้อเรื่องจบลงด้วยดี	363	3.74	0.79	มาก
	เฉลี่ย	352	3.52	0.54	มาก
ด้านรูปเล่ม					
20	รูปภาพในหนังสือเป็นการ์ตูน	365	3.78	0.75	มาก
21	รูปภาพในหนังสือเป็นภาพวาด	365	4.11	0.70	มาก
22	รูปภาพในหนังสือเป็นภาพถ่าย	356	3.86	0.89	มาก
23	ภาพประกอบในเนื้อเรื่องเป็นสิ่งที่เด็กพบเห็นเป็นประจำ	365	4.19	0.77	มาก
24	รูปภาพในหนังสือถูกต้องเหมาะสมกับยุคสมัย	361	3.67	0.77	มาก
25	รูปภาพมีขนาดใหญ่ชัดเจน	365	3.51	0.81	มาก
26	สีของภาพตรงตามเป็นจริง	361	3.12	0.90	ปานกลาง
27	มีรูปเล่มแบบแปลก ๆ	357	3.89	0.83	มาก
28	ใช้กระดาษมีคุณภาพดี	361	3.69	0.84	มาก
	เฉลี่ย	344	3.76	0.49	มาก
ด้านภาษา					
29	ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับเด็ก	365	4.18	0.69	มาก
30	ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย	362	4.53	0.64	มากที่สุด

ตาราง 9 (ต่อ)

เหตุผล	N	$\bar{X}$	S.D.	แปล ความหมาย
31 ภาษาที่ใช้มีความคล้องจองกัน	365	4.08	0.80	มาก
32 ภาษาที่ใช้เขียนเป็นบทกลอน	354	3.37	0.82	ปานกลาง
33 ตัวอักษรเป็นตัว พิมพ์แบบเรียบ ๆ มีหัว	364	3.89	0.69	มาก
34 ตัวอักษรเป็นแบบตัวดลก	348	3.24	0.88	ปานกลาง
35 ตัวอักษรเป็น ตัวพิมพ์ขนาดใหญ่กว่าปกติเหมาะสมสำหรับ สายตาเด็ก	364	3.88	0.73	มาก
36 ตัวอักษรที่บรรยายมีสีตัดที่พื้น	364	3.67	0.86	มาก
เฉลี่ย	340	3.87	0.45	มาก
ด้านอื่น ๆ				
37 ราคาไม่สูงจนเกินไป	365	3.59	0.82	มาก
38 เป็นผลงานของนักเขียนที่มีชื่อเสียงในการเขียนหนังสือ สำหรับเด็ก	354	3.56	0.91	มาก
39 ภาพในหนังสือวาดโดยนักวาดภาพที่มีชื่อเสียง	355	3.10	0.79	ปานกลาง
40 จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในการผลิตหนังสือ สำหรับเด็ก	355	3.81	0.83	มาก
เฉลี่ย	347	3.52	0.55	มาก

จากตาราง 9 พบว่า เหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง นั้นผู้ปกครองให้ความสำคัญกับเหตุผลด้านประโยชน์ในระดับมาก ($\bar{X}=3.90$ S.D. =0.41) เหตุผลด้านเนื้อเรื่องระดับมาก ($\bar{X}=3.52$ S.D. =0.54) เหตุผลด้านรูปเล่มระดับมาก ($\bar{X}=3.76$ S.D. =0.49) เหตุผลด้านภาษาระดับมาก ($\bar{X}=3.87$ S.D. =0.45) และเหตุผลด้านอื่น ๆ ระดับมาก ($\bar{X}=3.52$ S.D. =0.55)

ด้านที่ 3 การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

ในด้านการตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น จะมีการสอบถามผู้ปกครองในเรื่องของเหตุผลในการพิจารณาตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ราคาหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อให้เด็ก ลักษณะหนังสือ(เนื้อเรื่อง, ภาพประกอบ, ลักษณะรูปเล่ม, การใช้ภาษา, ราคา, ผู้เขียน, ผู้วาดภาพประกอบ และสำนักพิมพ์)

ตาราง 10 ข้อพิจารณาในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

ข้อพิจารณาในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย	จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1. ซื้อตามความต้องการของเด็กโดยที่ท่านเห็นชอบด้วย	288	79.34	1
2. ซื้อตามความสนใจของท่านเองโดยถามความต้องการของเด็กประกอบด้วย	225	63.03	2
3. ซื้อตามความสนใจของท่านเอง	108	30.00	4
4. ซื้อตามความต้องการของเด็ก	162	44.88	3

จากตาราง 10 พบว่าข้อพิจารณาในการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองส่วนใหญ่ซื้อตามความต้องการของเด็กโดยผู้ปกครองเห็นชอบด้วย ร้อยละ 79.34 รองลงมาคือ ซื้อตามความสนใจของผู้ปกครองเองโดยถามความต้องการของเด็กประกอบด้วย ร้อยละ 63.03 เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยน้อยที่สุด คือ ซื้อตามความสนใจของผู้ปกครอง ร้อยละ 30.00

ตาราง 11 ราคาหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อให้เด็กในปกครอง

ราคาหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 20 บาท	3	0.81
2. ระหว่าง 20 - 50 บาท	116	31.44
3. ระหว่าง 50 - 100 บาท	108	29.27
4. ระหว่าง 100 - 150 บาท	17	4.61
5. ราคาเท่าใดก็ได้แล้วแต่คุณภาพของกระดาษและจำนวนหน้า	42	11.38
6. อื่น ๆ	11	2.98
ไม่ตอบแบบสอบถาม	72	19.51
รวม	369	100.00

จากตาราง 11 พบว่าราคาหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองซื้อให้เด็กมากที่สุด คือ ราคา 20 – 50 บาท ร้อยละ 31.44 รองลงมาคือ ราคา 50 – 100 บาท ร้อยละ 29.27 และหนังสือสำหรับเด็กที่มีราคาต่ำกว่า 20 บาท ผู้ปกครองซื้อให้เด็กน้อยที่สุด ร้อยละ 0.81

ตาราง 12 สิ่งที่น่ากังวลก่อนการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองเรียงลำดับความสำคัญ 1 - 8

สิ่งที่คำนึงถึงก่อนตัดสินใจซื้อหนังสือ		อันดับความสำคัญ								ข้อมูลที่ไม่ตอบ
		1	2	3	4	5	6	7	8	(Missing Case)
1. เนื้อเรื่อง	จำนวน	242	50	23	3	1	2	2	1	45
	ร้อยละ	65.58	13.55	6.23	0.81	0.27	0.54	0.54	0.27	12.20
2. ภาพประกอบ	จำนวน	21	136	118	36	11	2	0	0	45
	ร้อยละ	5.69	36.86	31.98	9.76	2.98	0.54	0.00	0.00	12.20
3. ลักษณะรูปเล่ม	จำนวน	10	23	43	118	85	25	13	7	45
	ร้อยละ	2.71	6.23	11.65	31.98	23.04	6.78	3.52	1.90	12.20
4. การใช้ภาษา	จำนวน	16	90	94	75	40	7	1	0	46
	ร้อยละ	4.34	24.39	25.47	20.33	10.84	1.90	0.27	0.00	12.47
5. ราคา	จำนวน	33	17	31	62	122	22	12	25	45
	ร้อยละ	8.94	4.61	8.40	16.80	33.06	5.96	3.25	6.78	12.20
6. ผู้เขียน	จำนวน	0	5	5	13	35	177	77	11	46
	ร้อยละ	0.00	1.36	1.36	3.52	9.49	47.97	20.87	2.98	12.47
7. ผู้วาดภาพประกอบ	จำนวน	0	0	6	12	25	60	178	42	46
	ร้อยละ	0.00	0.00	1.63	3.25	6.78	16.26	48.24	11.38	12.47

ตาราง 12 (ต่อ)

สิ่งที่คำนึงถึงก่อน		อันดับความสำคัญ								ข้อมูลที่ไม่ตอบ
ตัดสินใจซื้อหนังสือ		1	2	3	4	5	6	7	8	(Missing Case)
8. สำนักพิมพ์	จำนวน	1	3	1	3	6	29	43	236	47
	ร้อยละ	0.27	0.81	0.27	0.81	1.63	7.86	11.65	63.96	12.74

จากตาราง 12 พบว่า สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงก่อนการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็ก มีดังนี้

เนื้อเรื่องเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 65.58 ภาพประกอบเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 5.69 ลักษณะรูปเล่มเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 2.71 การใช้ภาษาเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 4.34 ราคาเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 8.94 สำนักพิมพ์เป็นสิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 0.27

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองที่อ่านและไม่อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือก่อนตัดสินใจซื้อ

ก่อนตัดสินใจซื้อ ผู้ปกครองได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือ	จำนวน	ร้อยละ
1. อ่าน	325	88.08
2. ไม่อ่าน	35	9.49
ไม่ตอบแบบสอบถาม	9	2.43
รวม	369	100.00

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ปกครองที่ได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือก่อนตัดสินใจซื้อคิดเป็นร้อยละ 88.08 ส่วนผู้ปกครองที่ไม่ได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือก่อนตัดสินใจซื้อคิดเป็นร้อยละ 9.49 ซึ่งผู้ปกครองที่ไม่ได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือก่อนตัดสินใจซื้อโดยมีเหตุผลดังตาราง 14

ตาราง 14 สาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือก่อนซื้อ

สาเหตุ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีเวลา	13	37.14
2. ได้ทราบเนื้อเรื่องแล้วจากผู้อื่น	9	25.71
3. พิจารณาแต่ภาพประกอบ	7	20.00
4. เด็กให้ซื้อ	4	11.43
5. อื่น ๆ	2	5.71

จากตาราง 14 พบว่า สาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือนิทานก่อนซื้อ เพราะไม่มีเวลาเป็นสาเหตุอันดับแรก ร้อยละ 37.14 รองลงมาคือได้ทราบเนื้อเรื่องแล้วจากผู้อื่น ร้อยละ 25.71 และสาเหตุอันดับสุดท้ายเป็นสาเหตุอื่นๆ ร้อยละ 5.71

ตาราง 15 แหล่งข้อมูลที่ใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

คู่มือที่ใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็ก	จำนวน	ร้อยละ
1. รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ	198	54.40
2. คอลัมน์แนะนำหรือวิจารณ์หนังสือในหนังสือพิมพ์ หรือ นิตยสารต่าง ๆ	148	40.66
3. รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวด	147	40.40
4. บรรณานุกรมหนังสือสำหรับเด็ก	96	26.37
5. วิทยานิพนธ์ หรืองานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก	38	10.44
6. อื่น ๆ	46	12.64

จากตาราง 15 พบว่าแหล่งข้อมูลที่ผู้ปกครองใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็กมากที่สุด ได้แก่ รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์ต่างๆ สูงสุด ร้อยละ 54.40 รองลงมา คือ คอลัมน์แนะนำหรือวิจารณ์หนังสือในหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารต่างๆ ร้อยละ 40.66 สำหรับ วิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็กผู้ปกครองใช้ประกอบการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็กน้อยที่สุดร้อยละ 10.44

ตาราง 16 รูปแบบการจัดพิมพ์หนังสือที่ผู้ปกครองซื้อสำหรับเด็กปฐมวัย

รูปแบบการจัดพิมพ์หนังสือ	จำนวน	ร้อยละ
1. มีภาพประกอบ	190	51.49
2. แบบพับทบกัน	48	13.01
3. สีเหลี่ยมแนวตั้ง และแนวนอน	24	6.50
4. รูปเล่มเข้ากับเนื้อหาภายในเล่ม เช่น รูปรองเท้า	20	5.42
รูปผลไม้	7	1.90
5. รูปทรงต่าง ๆ เช่น วงกลม วงรี ทรงหลายเหลี่ยม	80	21.68
ไม่ตอบแบบสอบถาม		
รวม	289	100.00

จากตาราง 16 พบว่ารูปแบบของหนังสือสำหรับเด็กที่ผู้ปกครองเลือกซื้อมากที่สุด คือมีภาพประกอบ ร้อยละ 51.49 รองลงมาเป็นรูปแบบพับทบกัน ร้อยละ 13.01 สำหรับหนังสือที่มีรูปทรงต่างๆ เช่น วงกลม วงรี ทรงหลายเหลี่ยม เป็นรูปแบบที่ผู้ปกครองเลือกซื้อเป็นอันดับสุดท้าย ร้อยละ 1.90

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ปกครองในด้านเหตุผลการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กโดยจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง

จากการศึกษาการตอบแบบสอบถามของผู้ปกครองเกี่ยวกับเหตุผลในการพิจารณาการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก โดยเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ปกครองตามระดับการศึกษาและอาชีพของผู้ปกครอง ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

เหตุผล	ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความมีเหตุผล
ด้านประโยชน์	1. ประถมศึกษา	8	3.69	0.51	มาก
	2. มัธยมศึกษา	35	3.68	0.39	มาก
	3. ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	59	3.90	0.36	มาก
	4.ปริญญาตรี	211	3.93	0.42	มาก
	5. ปริญญาโทขึ้นไป	19	4.03	0.34	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ครบ	37	-	-	
	1. ประถมศึกษา	8	3.31	0.50	ปานกลาง
	2. มัธยมศึกษา	39	3.42	0.44	ปานกลาง

ตาราง 17 (ต่อ)

เหตุผล	ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความมี เหตุผล
ด้านเนื้อเรื่อง	3. ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	61	3.52	0.48	มาก
	4.ปริญญาตรี	223	3.54	0.58	มาก
	5.ปริญญาโทขึ้นไป	20	3.58	0.51	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ครบ	18	-	-	
ด้านรูปเล่ม	1. ประถมศึกษา	8	3.57	0.41	มาก
	2. มัธยมศึกษา	35	3.61	0.38	มาก
	3. ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	56	3.69	0.45	มาก
	4.ปริญญาตรี	224	3.79	0.52	มาก
	5.ปริญญาโทขึ้นไป	20	3.94	0.42	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ครบ	26	-	-	
ด้านภาษา	1. ประถมศึกษา	8	3.72	0.48	มาก
	2. มัธยมศึกษา	36	3.63	0.42	มาก
	3. ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	59	3.84	0.37	มาก
	4.ปริญญาตรี	217	3.90	0.46	มาก
	5.ปริญญาโทขึ้นไป	19	4.09	0.35	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ครบ	30	-	-	

ตาราง 17 (ต่อ)

เหตุผล	ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความมีเหตุผล
ด้านอื่น ๆ	1. ประถมศึกษา	8	3.31	0.42	ปานกลาง
	2. มัธยมศึกษา	38	3.37	0.55	ปานกลาง
	3. ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	59	3.50	0.55	มาก
	4.ปริญญาตรี	223	3.56	0.54	มาก
	5.ปริญญาโทขึ้นไป	18	3.51	0.68	มาก
	ไม่ตอบแบบสอบถามไม่ครบ	23	-	-	
รวมทุกด้าน	1. ประถมศึกษา	8	3.52	0.32	มาก
	2. มัธยมศึกษา	29	3.52	0.35	มาก
	3. ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	54	3.69	0.38	มาก
	4.ปริญญาตรี	191	3.75	0.45	มาก
	5.ปริญญาโทขึ้นไป	16	3.86	0.36	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ครบ	71	-	-	

หมายเหตุ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาเอกมีจำนวนน้อยมาก ผู้วิจัยจึงนำมารวมกับกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโทและใช้ชื่อกลุ่มใหม่เป็นปริญญาโทขึ้นไป

จากตาราง 17 พบว่า ผู้ปกครองทุกระดับการศึกษามีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

ผู้ปกครองทุกระดับการศึกษามีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์ ด้านรูปเล่มและด้านภาษาอยู่ในระดับมาก

เหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านเนื้อเรื่องและด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ยกเว้นกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาที่ให้ความสำคัญอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 18 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือ
สำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

เหตุผล	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	2.512	4	0.628	3.809**	.005
	ภายในกลุ่ม	53.917	327	0.165		
	รวม	56.430	331			
ด้านเนื้อเรื่อง	ระหว่างกลุ่ม	0.884	4	0.221	0.749	.559
	ภายในกลุ่ม	102.067	346	0.295		
	รวม	102.951	350			
ด้านรูปเล่ม	ระหว่างกลุ่ม	2.209	4	0.552	2.291	.059
	ภายในกลุ่ม	81.472	338	0.241		
	รวม	83.681	342			
ด้านภาษา	ระหว่างกลุ่ม	3.487	4	0.872	4.553**	.001
	ภายในกลุ่ม	63.939	334	0.191		
	รวม	67.426	338			
ด้านอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	1.579	4	0.395	1.309	.266
	ภายในกลุ่ม	102.832	341	0.302		
	รวม	104.411	345			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	1.936	4	0.484	2.709*	.030
	ภายในกลุ่ม	52.346	293	0.179		
	รวม	54.282	297			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 18 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวม ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์และด้านภาษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านเนื้อเรื่อง ด้านรูปเล่ม และด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวม จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ประกาศนียบัตร หรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	ปริญญาโทขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.52	3.52	3.69	3.75	3.86
ประถมศึกษา	3.52	-	0.00	0.17	0.23	0.34
มัธยมศึกษา	3.52		-	0.17	0.23*	0.34*
ประกาศนียบัตร หรือเทียบเท่า	3.69			-	0.06	0.17
ปริญญาตรี	3.75				-	0.11
ปริญญาโทขึ้นไป	3.86					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 19 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทขึ้นไปมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวมดีกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์ จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ประกาศนียบัตร หรือเทียบเท่า	ปริญญา ตรี	ปริญญา โทขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.69	3.68	3.90	3.93	4.03
ประถมศึกษา	3.69	-	0.01	0.21	0.24	0.34*
มัธยมศึกษา	3.68		-	0.22*	0.25*	0.35*
ประกาศนียบัตร หรือเทียบเท่า	3.90			-	0.03	0.13
ปริญญาตรี	3.93				-	0.10
ปริญญาโทขึ้นไป	4.03					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 20 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์ ดีกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า ปริญญาตรีและปริญญาโทขึ้นไปมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์ ดีกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านภาษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา	ประกาศนียบัตร หรือเทียบเท่า	ปริญญาตรี	ปริญญาโทขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.72	3.63	3.84	3.90	4.09
ประถมศึกษา	3.72	-	0.09	0.12	0.18	0.37*
มัธยมศึกษา	3.63		-	0.21*	0.17*	0.46*
ประกาศนียบัตร หรือเทียบเท่า	3.84			-	0.06	0.25*
ปริญญาตรี	3.90				-	0.19
ปริญญาโทขึ้นไป	4.09					-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 21 พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านภาษาดีกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า ปริญญาตรีและปริญญาโทขึ้นไปมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านภาษา ดีกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านภาษาดีกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือ
สำหรับเด็กปฐมวัยจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

เหตุผล	อาชีพของผู้ปกครอง	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความมี เหตุผล
ด้านประโยชน์	รับราชการ	45	4.03	0.38	มาก
	รัฐวิสาหกิจ	27	3.88	0.36	มาก
	รับจ้าง	106	3.90	0.44	มาก
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	70	3.87	0.36	มาก
	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	59	3.79	0.41	มาก
	อื่น ๆ	22	4.02	0.50	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ ครบ	40	-	-	
ด้านเนื้อเรื่อง	รับราชการ	49	3.49	0.56	ปานกลาง
	รัฐวิสาหกิจ	26	3.50	0.58	มาก
	รับจ้าง	108	3.51	0.55	มาก
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	75	3.51	0.52	มาก
	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	67	3.49	0.50	ปานกลาง
	อื่น ๆ	23	3.65	0.63	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ ครบ	21	-	-	
ด้านรูปเล่ม	รับราชการ	49	3.81	0.48	มาก
	รัฐวิสาหกิจ	27	3.69	0.53	มาก
	รับจ้าง	108	3.74	0.52	มาก
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	71	3.74	0.46	มาก
	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	63	3.69	0.44	มาก
	อื่น ๆ	22	4.07	0.55	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ ครบ	29	-	-	

ตาราง 22 (ต่อ)

เหตุผล	อาชีพของผู้ปกครอง	จำนวน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความถี่ เหตุผล
ด้านภาษา	รับราชการ	47	3.93	0.50	มาก
	รัฐวิสาหกิจ	26	3.84	0.43	มาก
	รับจ้าง	105	3.84	0.44	มาก
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	70	3.85	0.44	มาก
	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	64	3.84	0.41	มาก
	อื่น ๆ	23	4.02	0.55	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ ครบ	34	-	-	
ด้านอื่น ๆ	รับราชการ	49	3.51	0.44	มาก
	รัฐวิสาหกิจ	27	3.44	0.38	ปานกลาง
	รับจ้าง	110	3.52	0.56	มาก
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	69	3.54	0.64	มาก
	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	64	3.50	0.48	มาก
	อื่น ๆ	23	3.62	0.76	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ ครบ	27	-	-	
รวมทุกด้าน	รับราชการ	41	3.74	0.41	มาก
	รัฐวิสาหกิจ	22	3.69	0.39	มาก
	รับจ้าง	95	3.70	0.45	มาก
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	61	3.69	0.39	มาก
	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	55	3.66	0.39	มาก
	อื่น ๆ	21	3.88	0.56	มาก
	ตอบแบบสอบถามไม่ ครบ	74	-	-	

จากตาราง 22 พบว่า ผู้ปกครองทุกอาชีพมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองทุกอาชีพมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์ ด้านรูปเล่ม และด้านภาษาอยู่ในระดับมาก แต่ด้านเนื้อเรื่องผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากยกเว้นผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ และแม่บ้าน/พ่อบ้านที่มีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านอื่น ๆ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมากยกเว้นผู้ปกครองที่มีอาชีพเป็นรัฐวิสาหกิจที่มีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 23 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

เหตุผล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านประโยชน์	ระหว่างกลุ่ม	1.902	5	0.380	2.282*	.046
	ภายในกลุ่ม	53.842	323	0.167		
	รวม	55.743	328			
ด้านเนื้อเรื่อง	ระหว่างกลุ่ม	0.508	5	0.102	0.345	.886
	ภายในกลุ่ม	100.877	342	0.295		
	รวม	101.386	347			
ด้านรูปเล่ม	ระหว่างกลุ่ม	2.771	5	0.554	2.319*	.043
	ภายในกลุ่ม	79.830	334	0.239		
	รวม	82.601	339			
ด้านภาษา	ระหว่างกลุ่ม	0.897	5	0.179	0.890	.488
	ภายในกลุ่ม	66.344	329	0.202		
	รวม	67.241	334			

ตาราง 23 (ต่อ)

เหตุผล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
ด้านอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	0.501	5	0.100	0.327	.896
	ภายในกลุ่ม	102.893	336	0.306		
	รวม	103.395	341			
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	0.860	5	0.172	0.948	.450
	ภายในกลุ่ม	52.435	289	0.181		
	รวม	53.295	294			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 23 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์และด้านรูปเล่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านเนื้อเรื่อง ด้านภาษา และด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 24 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์ จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพ		รับราชการ	รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	อื่น ๆ
	$\bar{X}$	4.03	3.88	3.90	3.87	3.79	4.02
รับราชการ	4.03	-	0.15	0.13	0.16*	0.24*	0.01
รัฐวิสาหกิจ	3.88		-	0.02	0.01	0.09	0.14
รับจ้าง	3.90			-	0.03	0.11	0.12
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.87				-	0.08	0.15
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	3.79					-	0.23*
อื่น ๆ	4.02						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 24 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ มีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์สูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัวและแม่บ้าน / พ่อบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่น ๆ มีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านประโยชน์สูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพแม่บ้าน / พ่อบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านรูปเล่ม จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

อาชีพ		รับราชการ	รัฐวิสาหกิจ	รับจ้าง	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	แม่บ้าน / พ่อบ้าน	อื่น ๆ
	$\bar{X}$	3.81	3.69	3.74	3.74	3.69	4.07
รับราชการ	3.81	-	0.12	0.07	0.07	0.12	0.26*
รัฐวิสาหกิจ	3.69		-	0.05	0.05	0.00	0.38*
รับจ้าง	3.74			-	0.00	0.05	0.33*
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	3.74				-	0.05	0.33*
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	3.69					-	0.38*
อื่น ๆ	4.07						-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 25 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพอื่น ๆ มีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านรูปเล่มสูงกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง ประกอบธุรกิจส่วนตัว และแม่บ้าน / พ่อบ้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการในด้านวิธีการการเลือกซื้อ เหตุผลการเลือกซื้อ และการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองนักเรียนอนุบาล ชั้นปีที่ 1 – 3 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลของการวิจัยสามารถนำข้อมูลที่ได้มาสรุป และอภิปรายผลได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมของผู้ปกครองในด้านวิธีการการเลือกซื้อ เหตุผลการเลือกซื้อ และการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง นักเรียนอนุบาล ชั้นปีที่ 1 - 3 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ปกครองในด้านวิธีการการเลือกซื้อ เหตุผลการเลือกซื้อ หนังสือสำหรับเด็กระหว่างผู้ปกครองที่มี ระดับการศึกษา และอาชีพที่ต่างกัน

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อ หนังสือสำหรับเด็กต่างกัน
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือ สำหรับเด็กต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษา ชั้นอนุบาลปีที่1-3 ในโรงเรียนเอกชน พื้นที่เขตการศึกษาที่ 2 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2547 จำนวน 267 โรงเรียน จำนวนผู้ปกครอง 41,369 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ผู้ปกครองของเด็กปฐมวัยในเขตพื้นที่การศึกษาที่ 2 มีทั้งสิ้น 380 คน โดยใช้สูตรของเครซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2538 : 303) โดยผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ดำเนินการสุ่มโรงเรียนตามขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้โรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน 3 โรงเรียน ขนาดกลาง 9 โรงเรียน ขนาดเล็ก 3 โรงเรียน รวม 15 โรงเรียน ซึ่งสำรวจจำนวนนักเรียนทั้งหมดมีทั้งสิ้น 5,300 คน
2. คำนวณจำนวนผู้ปกครองของแต่ละโรงเรียนโดยคิดเป็นจำนวนร้อยละ 7 ของจำนวนผู้ปกครองทั้งหมด 5,300 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 15 โรงเรียน ครอบคลุมทุกระดับชั้นของอนุบาล ได้จำนวนผู้ปกครองที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีบุตรหลานกำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาลในโรงเรียนเอกชนเขตกรุงเทพมหานครต่อการปฏิบัติในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.92 ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ปกครอง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวของลิเคิร์ท จำนวน 40 ข้อ โดยแยกเป็นข้อคำถามที่ครอบคลุมเนื้อหา

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. นำหนังสือขอความร่วมมือของผู้วิจัยส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียนพร้อมแบบสอบถามให้กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการบริหารการศึกษาเอกชน เขต 2 กรุงเทพมหานคร
2. เก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละเขต
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลทุกฉบับแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าความเบี่ยงเบน และตรวจสอบความแตกต่างของข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครอง ในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการอ่านของเด็ก และลักษณะการอ่านของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
4. การเปรียบเทียบพฤติกรรมของผู้ปกครองในด้านวิธีการเลือกซื้อ เหตุผลการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก โดยจำแนกตามระดับการศึกษา และอาชีพของผู้ปกครอง วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F - test)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาผู้ปกครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาชั้นอนุบาลปีที่ 1-3 ในโรงเรียนเอกชน พื้นที่เขตการศึกษาที่ 2 กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 โดยส่วนใหญ่เกี่ยวข้องเป็นมารดา มีอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และประกอบอาชีพรับจ้างมากที่สุด จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลได้ดังนี้

1. ผู้ปกครองมีพฤติกรรมในด้านวิธีการ เหตุผล และการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดี
2. ผู้ปกครองนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ผู้ปกครองนักเรียนที่มาอาชีพต่างกันมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่าผู้ปกครองมีพฤติกรรมในด้านวิธีการ เหตุผล และการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับดี ได้ผลการวิจัยดังนี้

1. วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยพบว่าประเภทของหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยที่ผู้ปกครองเลือกซื้อมากที่สุดคือ หนังสือนิทาน ซึ่งในงานวิจัยของ เนื่อน้อง สันบุญ (2541 : 45) กล่าวว่านิทานเป็นสิ่งที่เด็กต้องการและสนใจอยากรู้ เด็กทุกคนสนุกกับนิทานที่เขาชอบ และเป็นความสนุกที่เขาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ โดยไม่รู้ตัวทั้งด้านภาษา ศิลปะ วัฒนธรรม ความรู้รอบตัวและความคิดจินตนาการ ทั้งยังส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้เกิดขึ้นทีละเล็กละน้อยจนกระทั่งกลายเป็นนักอ่านโดยไม่รู้ตัว ด้านวิธีการที่ผู้ปกครองไปซื้อหนังสือสำหรับเด็กนั้นผู้ปกครองส่วนใหญ่เลือกซื้อด้วยตนเอง รองลงไปคือให้เด็กเลือกซื้อด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองยังมีความสำคัญสูงสุดในการเลือกซื้อหนังสือ แต่ก็น่าดีใจที่ผู้ปกครองอีกจำนวนมากให้เด็กตัดสินใจเลือกซื้อด้วยตนเองจะได้หนังสือที่ตนสนใจจริงๆ มิใช่เป็นสิ่งที่ผู้ใหญ่ยึดเยียดให้ และพฤติกรรมในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กส่วนมากจะซื้อหนังสือให้กับเด็กทุกครั้งเมื่อไปร้านหนังสือ รองลงมาคือซื้อให้ในโอกาสพิเศษ โดยแหล่งที่ผู้ปกครองส่วนใหญ่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กพบว่าผู้ปกครองซื้อที่ร้านขายหนังสือในห้างสรรพสินค้ามากที่สุด รองลงมาซื้อที่ร้านขายหนังสือทั่วไป

ในด้านสาเหตุที่ผู้ปกครองไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กเพราะผู้ปกครองคิดว่าหนังสือสำหรับเด็กที่ซื้อไปนั้นได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าเด็กอ่านไม่กี่ครั้งก็ทิ้งแล้ว สาเหตุคงเป็นเพราะลักษณะรูปเล่ม เนื้อเรื่อง ภาพประกอบ และหนังสือไม่ระบุว่าจะเหมาะสมกับเด็กอายุเท่าใด สาเหตุอันดับรองลงมาคือ หนังสือสำหรับเด็กมีราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อของตนเอง ซึ่งคงเป็นเพราะสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันครอบครัวมีรายได้ไม่เพียงพอที่จะใช้จ่ายในสิ่งที่คิดว่าไม่จำเป็น และเหตุผลที่ผู้ปกครองไม่ซื้อหนังสือสำหรับเด็กเป็นเพราะไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะเลือกซื้อหนังสือให้แก่เด็ก คงเป็นเพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ใช้เวลาส่วนใหญ่มุ่งไปกับการทำงานเพื่อหารายได้สร้างฐานะครอบครัว

2. เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กด้านประโยชน์อันดับแรกได้แก่ เพื่อให้ลูกมีนิสัยรักการอ่าน แสดงว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เล็งเห็นความสำคัญของการมีนิสัยรักการอ่านของเด็กได้เป็นอย่างดี การอ่านจนเป็นจนเป็นนิสัยจะช่วยพัฒนาคุณภาพของเด็กได้ทั้งความรู้ ประสบการณ์ และทักษะในการดำรงชีวิตซึ่งสอดคล้องกับ แมคโคลวิน (Mc Clovin. 1961 : 14) กล่าวว่าถ้าจะให้เด็กรักการอ่านนั้นจำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่ยังเล็ก เพราะความสามารถ

ในการอ่านไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด แต่จะต้องมีการฝึกฝนกันเป็นระยะเวลานาน ทำนองเดียวกับการเล่นไวโอลิน คนที่สามารถเล่นได้ดีจนกระทั่งเป็นนักไวโอลินชั้นนำ จะต้องฝึกหัดเล่นเป็นเวลานาน เด็กก็เช่นกัน หากไม่ได้ส่งเสริมให้เขารักการอ่านตั้งแต่อายุน้อยแล้วก็หวังได้ยากว่า เขาจะเห็นความสำคัญของหนังสือในภายหน้า พ่อแม่หรือผู้ปกครองของเด็กจึงมีบทบาทสำคัญมากในการส่งเสริมนิสัยรักการอ่านแก่เด็ก ประโยชน์ที่ผู้ปกครองเล็งเห็นอีกประการหนึ่งคือเด็กที่อ่านหนังสือมากๆ จะเป็นเด็กที่ฉลาดทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะวัสดุทางการศึกษาที่มีมากและถ่ายทอดความรู้ได้อย่างรวดเร็วก็คือสิ่งพิมพ์ การอ่านสิ่งพิมพ์มากๆ ก็จะเป็นผลให้เกิดความรอบรู้และเป็นเด็กที่ฉลาดในสายตาของผู้ปกครองนั่นเอง เหตุผลที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาซื้อและส่วนใหญ่จะมีความเห็นตรงกันว่าอีกข้อหนึ่งก็คือเด็กอ่านหนังสือจะมีความรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับบทความที่กล่าวไว้ว่าการเริ่มอ่านตั้งแต่วัยเด็กจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจอันกว้างไกล อันจะส่งผลต่อการประสบผลสำเร็จในการดำรงชีวิตของบุคคลนั้นๆ (สุขุม เฉลยทรัพย์. 2530 : 29) และเพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับลูกซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทในการสร้างเสริมนิสัยรักการของเด็กด้านการเป็นผู้นำการอ่านที่สำคัญต้องให้เด็กรักการอ่านด้วยตนเองอย่าใช้วิธีการบังคับ พ่อแม่หรือผู้ปกครองความมีบทบาทเสริมต้องยอมรับในตัวเด็กปล่อยให้เขาอ่านหนังสือตามที่เขาสนใจ (Long. 1984 : 6 - 8) และเด็กที่อ่านหนังสือจะมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ (รักพร ชังธาดา. 2531 : 90 - 91) กล่าวว่าสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยเด็กอาจมีความสุขเมื่อได้รับความพึงพอใจด้วยการได้ดอกไม้สวยๆ เสื้อผ้าที่งดงามหรืออ่านหนังสือที่ให้ความสนุกสนานและในวัยเด็กที่เองถ้าผู้ใหญ่คอยประคับประคอง อบรม กล่อมเกลาทั้งในด้านจิตใจ สมอบสติปัญญาอยู่เสมอแล้ววิจรรณญาณของเด็กในการเลือกรับสิ่งอันเป็นสุนทรีย์จริง ๆ เมื่อวัยของเด็กนั้นเจริญขึ้นตามกาล

3. สิ่งที่ผู้ปกครองคำนึงถึงก่อนการตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กคือเนื้อเรื่องของหนังสือซึ่งต้องเป็นเรื่องที่ดี น่าสนใจในความเห็นของผู้ปกครอง นอกจากนั้นจะต้องมีลักษณะสำคัญคือตรงกับความสนใจของเด็ก เนื้อเรื่องไม่ยากเกินไปสำหรับเด็ก แล้วผู้ปกครองจึงจะพิจารณาองค์ประกอบอื่นๆ ตามลำดับดังนี้ การใช้ภาษาจะต้องมีลักษณะสำคัญคือ ใช้คำสุภาพไม่มีคำหยาบ ตัวสะกดการันต์ถูกต้อง ไม่ใช่คำยากเกินความเข้าใจของเด็ก ภาพประกอบจะต้องมีลักษณะสำคัญคือภาพสอดคล้องกับเรื่องภาพอธิบายเนื้อเรื่องได้ ช่วยให้เนื้อหาชัดเจนขึ้น ลักษณะของภาพถูกต้องเหมาะสมกับเรื่อง ด้านราคาต้องมีราคาไม่แพงจนเกินไป โดยเฉพาะหนังสือที่มีราคา 20 บาท ผู้ปกครองจะซื้อกันมาก ด้านรูปเล่มจะต้องมีลักษณะสำคัญคือ ตัวอักษรโตเหมาะกับสายตาของเด็ก ตัวอักษรที่เป็นคำบรรยาย มีลักษณะอ่านง่ายสบายตา การจัดภาพ คำบรรยาย

และเนื้อที่ว่างแต่ละหน้าเหมาะสม ข้อพิจารณาปลีกย่อยอื่นๆ ที่สำคัญที่ผู้ปกครองใช้ในการประกอบการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือด้วยคือ เป็นหนังสือที่เหมาะสมกับความสามารถในการอ่านของบุตรหลาน มีวิธีเขียนเหมาะสมกับเรื่องชวนติดตาม องค์ประกอบที่ผู้ปกครองพิจารณาน้อยหรืออาจจะไม่พิจารณาเลยได้แก่ ผู้เขียน ผู้วาดภาพประกอบและสำนักพิมพ์ ส่วนใหญ่ผู้ปกครองจะอ่านเนื้อเรื่องอย่างคร่าวๆ ก่อนซื้อ และคู่มือที่ผู้ปกครองใช้ประกอบในการตัดสินใจซื้อหนังสือจะใช้รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์ต่างๆ ประกอบการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ซึ่งน่าจะเป็นเหตุผลที่ดีในการตัดสินใจว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะกับเด็กในปกครองของท่าน แต่จริงๆ การที่ผู้ปกครองจะตัดสินใจซื้อให้เด็กได้นั้น ผู้ปกครองควรทราบความต้องการของเด็ก ความสนใจของเด็ก การที่จะทราบถึงตรงนั้นพ่อแม่หรือผู้ปกครองจึงควรอ่านหนังสือไปกับเด็กจะได้รู้ถึงสิ่งที่เขาสนใจ แล้วพ่อแม่หรือผู้ปกครองมีหน้าที่หาหนังสือมาให้เด็กเลือกอ่านแล้วให้ตัดสินใจด้วยตนเอง (แมนมาส ขวลิขิต. 2535 : 5) ในอีกแง่หนึ่งของการใช้ตนเองเป็นหลักในการตัดสินใจซื้อหนังสือให้เด็กในปกครองนั้นหากเด็กไม่ชอบหนังสือที่ผู้ปกครองเลือกให้อาจทำให้เด็กมีทัศนคติทางลบกับหนังสือซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการอ่านหนังสือ การเลือกหนังสือให้เด็กอ่านไม่ใช่สำหรับพ่อแม่หรือผู้ปกครองอ่านเอง เด็กอาจจะมีความทัศนคติในทางลบเกี่ยวกับหนังสือและการอ่านและจะเกิดความรู้สึกไม่อยากอ่านในที่สุด

4. เปรียบเทียบเหตุผลของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีความคิดเห็นต่อเหตุผลในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากเหตุผลจะพบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าเด็กอ่านหนังสือมากๆ จะเป็นเด็กฉลาด เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ลูก เด็กที่อ่านหนังสือจะได้รับความสนุกสนานและความเพลิดเพลิน เนื้อเรื่องจบลงด้วยดี รูปภาพในหนังสือเป็นภาพวาด รูปภาพมีขนาดใหญ่ชัดเจน สีของภาพตรงตามเป็นจริง ตัวอักษรเป็นตัวพิมพ์ขนาดใหญ่กว่าปกติเหมาะสำหรับสายตาเด็ก ใช้กระดาษมีคุณภาพดี จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก สำหรับความคิดเห็นที่มีต่อเหตุผลข้ออื่นๆ ที่ผู้ปกครองใช้ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

5. เปรียบเทียบเหตุผลในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยจำแนกตามอาชีพของผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความถี่ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความถี่ในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

เด็กปฐมวัยด้านประโยชน์และด้านรูปเล่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันจะมีระดับความมีเหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยด้านเนื้อเรื่อง ด้านภาษา และด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใคร่ขอเสนอแนะข้อคิดเห็นบางประการ ดังนี้

1. สำหรับผู้ปกครองนักเรียน ถ้าต้องการให้ลูกมีนิสัยรักการอ่าน ซึ่งจะทำให้เด็กมีความรู้มากขึ้น นั้นนอกจากจะได้โรงเรียนเป็นผู้ส่งเสริมแล้ว ตัวผู้ปกครองก็ต้องช่วยในการส่งเสริมด้วย อาจได้แก่ การเป็นตัวอย่างให้เด็กในการรักการอ่านหนังสือ ถ้าผู้ปกครองจะเลือกซื้อหนังสือให้กับเด็กควรพาเด็กไปด้วย ให้เด็กเป็นผู้เลือกหนังสือด้วยตนเองบ้าง กล่าวถึงประโยชน์ในการอ่านหนังสือให้เด็กทราบ

2. สำหรับผู้ผลิตหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ลักษณะของหนังสือที่ผู้ปกครองต้องการซื้อเป็นหนังสือนิทานที่มีเนื้อเรื่องที่เด็กอ่านแล้วจะมีความรู้ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพิ่มขึ้น มีตัวอย่างสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้กับเด็กที่อ่าน ภาษาที่ใช้มีความคล้องจองกันใช้กระดาศมีคุณภาพดี รูปภาพมีขนาดใหญ่ชัดเจน สีของภาพตรงตามเป็นจริง ภาพในหนังสือวาดโดยนักวาดภาพที่มีชื่อเสียง ตัวอักษรเป็นตัวพิมพ์ขนาดใหญ่กว่าปกติเหมาะสำหรับสายตาเด็กเป็นผลงานของนักเขียนที่มีชื่อเสียงในการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก มีกิจกรรมการวาดภาพระบายสีภายในเล่ม ควรมีราคาอยู่ระหว่าง 20 - 50 บาท ลักษณะรูปเล่มหนังสือเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบ

3. สำหรับผู้จำหน่ายหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยทางผู้จำหน่ายควรมีรายชื่อหนังสือสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์ต่างๆ เพื่อให้ผู้ปกครองใช้ประกอบการตัดสินใจควรจะได้ระบุด้วยว่าหนังสือนิทานเล่มนั้นเหมาะกับเด็กวัยใดให้จัดพิมพ์ไว้ที่ปก หรือส่วนอื่นๆ ที่สังเกตเห็นได้ง่ายซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองซื้อหนังสือได้เหมาะสมกับวัยของเด็กยิ่งขึ้น และถ้าเป็นไปได้สำนักพิมพ์หรือร้านจำหน่ายหนังสือควรจัดหนังสือตามกลุ่มอายุของเด็ก เพื่อความสะดวกของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

4. ควรมีการสัมภาษณ์เพิ่มเติมกรณีที่ตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยบางคุณลักษณะควรปรับให้เป็นกลุ่มเดียวกัน เช่น ผู้ปกครองที่การศึกษาระดับประถมศึกษา กับระดับมัธยมศึกษาควรจะปรับอยู่ในกลุ่มการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในเรื่องทัศนคติของผู้ปกครองที่มีต่อการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการอ่านของเด็กกับกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอื่น
2. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยเกี่ยวกับการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย
3. การศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องและมีอิทธิพลต่อการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กนกพร พันธุ์เถระ. (2537). ผลการจัดสภาพแวดล้อมในศูนย์เล่นสมมติที่ส่งเสริมความสนใจในการอ่านและการเขียนของเด็กอนุบาล. วิทยานิพนธ์.
- กัลยา ยวนมาลัย. (2539). การอ่านเพื่อชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- กานต์มณี ศักดิ์เจริญ. (2529). "วิธีอ่านหนังสือและการอ่านหนังสือให้เด็กฟัง," ใน *การรณรงค์เพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2541, มกราคม). "อุปกรณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 2 (1) : 15 - 17.
- _____. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : โซติสุขการพิมพ์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ. (2536, ตุลาคม - ธันวาคม). "ผู้ปกครองครูคนแรกของลูก," *ครู ปริทัศน์*. 18 : 107 - 109.
- กมลรัตน์ คนองเดช. (2538). ผลของการฝึกการเลียนแบบที่มีต่อการออกเสียงของเด็กสองภาษาระดับอนุบาลใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สงขลานครินทร์.
- กลุ่มจิตต์ พลายเวช. (2537) "วรรณกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย," ใน *เอกสารการสอนชุดวิชาวรรณกรรมและลีลาคดีระดับเด็กปฐมวัยศึกษา*. หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จกมล คำมี. (2544, ตุลาคม). "การอบรมเลี้ยงดูเด็กของผู้ปกครองต่างรุ่น," *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5 (4) : 38.
- จินตนา ไบกาชุย. (2534). *การจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : สวีสาส์นจัดพิมพ์.
- _____. (2534). "หนังสือสำหรับเด็ก," ใน *เอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาพฤติกรรมเด็ก*. หน่วยที่ 14. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องการพัฒนาการทางภาษาแบบ Whole Language สำหรับเด็กปฐมวัย*. หน้า 1 - 4 ระหว่างวันที่ 8 - 9 พฤษภาคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (พฤษภาคม - มิถุนายน 2529). *การเลือกหนังสือสำหรับเด็ก*. จันทรเกษม. 184 : 31 - 32.

- ชุติมา สัจจนันท์. (พศจิกายน, 2527) “การส่งเสริมการอ่านแก่เด็ก,” *ประชาศึกษา*. 34 : 8 - 15.
- _____. (2529). *หนังสือเพื่อลูก*. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- เชริษา ใจแผ้ว. (2532). *ภาษาไทยสำหรับเด็กปฐมวัย*. ยะลา : คณะวิชาครุศาสตร์วิทยาลัยครู
ยะลา.
- ชุมจิรา เลหาบุตร. (2542). *ผลของการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในมุมหนังสือ*. ปรินญานิพนธ์
กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
อัสสัณนา.
- ชุมจิตต์ แซ่ฉั่น. (มิถุนายน - กันยายน 2531). *เยาวชนไทยกับแนวทางการอ่านหนังสือ*.
ศึกษาศาสตร์. 4 (12) : 75 - 80.
- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2534). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เทพเนรมิต
การพิมพ์.
- ณรงค์ ทองปาน. (2526). *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : หน่วยศึกษานิเทศก์
กรมฝึกหัดครู.
- ถิรนนท์ อนวัช. (2532). *เลี้ยงลูกให้ประสบความสำเร็จ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ข้าวฟ่าง.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน. (2527, เมษายน - พฤษภาคม). “ความสำเร็จในชีวิตเริ่มในวัยเรียน”
วารสารแนะแนว. 18 (92) : 30 - 36.
- ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์. (2529). *การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
จิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดวงพร สถาปนกุล. (2545). *ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเลือกซื้อของเล่นสำหรับเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเอกชน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัสสัณนา).
- ทิตนา เขมมณี และ คณะ. (2535) *หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามวิถีชีวิตไทย*.
กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, สมเด็จพระ. (2519). “ห้องสมุดในทัศนะของข้าพเจ้า,”
ใน *ที่ระลึกงานสัปดาห์ห้องสมุด ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2519*. หน้า 2. กรุงเทพฯ : สมาคม
ห้องสมุดแห่งประเทศไทย.
- เทพสิริ สุขโสภ. (มกราคม - กุมภาพันธ์ 2522). “หนังสือสำหรับเด็กควรหรือที่จะถูกละเลย.”
ปจรรยสาร. 32 : 55 - 58.

- นิดดา หงษ์วิวัฒน์. (2537). *การอ่านหนังสือให้ลูกฟัง หนทางแห่งความฉลาดของเด็ก*.
พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แสงแดด.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2538). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมฝึกหัดครู.
_____. (2538). *การพัฒนาการอ่านของลูก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ ข้าวฟ่าง
_____. (2539). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- แนนซี่ ลาวีค. (2533). *คู่มือสร้างเสริมนิสัยรักการอ่านของเด็ก*. กรุงเทพฯ : บัตเตอร์ฟลาย.
- บังอร พานทอง. (2534, มีนาคม). “ทำอะไรเด็กจึงรักการอ่านและการเรียนภาษา, “ *วารสาร
มศว*. พฤษภาคม. 2 : 70 - 72 .(2541ก).
- _____. (2541ข). *ปรัชญาการสอนภาษาแบบเน้นพื้นฐานประสบการณ์*. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
หลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. *เอกสารประกอบการสอนวิชา EL 371 ภาษาอังกฤษและแนวทฤษฎีการสอนภาษา
สำหรับครูประถมศึกษา*. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บันลือ พฤษะวัน. (2524). *วรรณกรรมกับเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บุษบง ดันติวงศ์. (2537). “แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการศึกษาและพัฒนาเด็กปฐมวัย” *แนวคิด
และหลักการในการจัดการปฐมวัยศึกษา*. หน่วยที่ 2 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
กรุงเทพฯ.
- บัว บุษบา และคณะ. (2538). “รวบรวมบทความเกี่ยวกับการพัฒนาภาษาแบบธรรมชาติ, “ ใน
*เอกสารในการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง การพัฒนาภาษาแบบ Whole Language
สำหรับเด็กปฐมวัย*. วันที่ 8 - 9 พฤษภาคม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- บำเพ็ญ การพานิชย์. (2539). *พัฒนาการอ่านของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์
กิจกรรมสนทนาประกอบกิจกรรมการอ่าน*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจรงค์ ดิสสระ. *การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร*. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. (อัดสำเนา).
- ประเทิน มหาจันทร์. (2530). *การสอนอ่านเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

- ประพจน์ อัครวุฒิกิจการ. (2540). *หนังสือและสื่อเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้*.
กรมวิชาการ, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ประเวศ วะสี. (2539). *ให้ลูกน้อยเป็นอัจฉริยะด้วยการอ่าน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ประไพ พักตรเกษม. (มปป). “หนังสือเสริมประสบการณ์,” *วารสารวิชาการ*. (65 - 66).
- ปรางทิพย์ ปางพุดผิงษ์. (2540). *การศึกษาลักษณะหนังสือเสริมประสบการณ์ที่ได้กชอบ*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร. (อัคราณา).
- พัชรี สอนแก้ว. (2536 ก.). *การแนะแนวผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- _____. (2536 ข.). *จิตวิทยาพัฒนาการและการดูแลเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- พิทยา ลาภพฤติยากร. (2510). พระเจ้าวรวงศ์เธอกรมหมื่น. “คำรับสั่งปราศรัยในพิธีเปิด
สัมมนาหนังสือ เด็กกลุ่มอายุ 11 - 16 ปี,” ใน รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่าน
สำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11 - 16 ปี. หน้า 258 - 259. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- _____. (2515). *ภาษาและหนังสือแห่งประเทศไทย*, สมาคม. รายงานการสัมมนาเรื่อง
จัดทำหนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ แสงสุทธิการพิมพ์.
- พรทิพา ทองสว่าง. (2527). *พัฒนาการทางภาษาของเด็กในระดับคำ*. กรุงเทพฯ :
คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรอนงค์ นิยมคำ. (2538). *การสร้างนิสัยรักการอ่านให้ลูกน้อย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์แพรวเพื่อนเด็ก.
- พรพวรรณ เหลืองสุวรรณ. (2537). *ปฐมวัยศึกษา : กิจกรรมและสื่อการสอนเพื่อฝึกทักษะ
พัฒนาการและการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พูนศรี คัมภีร์ปกรณ์. (2537). “การเลือกและการใช้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย” *เอกสารการสอน
ชุดวิชาวรรณกรรมและลีลาคดีระดับปฐมวัยศึกษา*. หน่วยที่ 1 - 7 กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2524). *เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์*.
กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- _____. (2538). *วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. กรุงเทพฯ :
สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ภาวิณี แสงทวีสุข. (2538). *การพัฒนาชุดการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติสำหรับเด็กอนุบาล*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ภิญญาพร นิตยประภา. (2534). *การผลิตหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- มัลลิกา เอี่ยมละออ. (2525). *ผลของการเล่าเรื่องต่ออัตราการยืมหนังสือในห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนอนุบาลสามเสน*. วิทยานิพนธ์ อ.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- แม่นมาศ ขวลิต. (2520). *วรรณกรรมสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (24 กรกฎาคม 2535). “คุณภาพสังคม : ฝังเด็กให้เป็นหนอนหนังสือ,” *ไทยรัฐ*. หน้า 5.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2541). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- _____. (2528). *กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รัญจวน อินทรกำแหง. (2525). *วรรณกรรมสำหรับเด็กและวัยรุ่น*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รุจิระ สุภรณ์ไพบูลย์. (2535). “บทบาทของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูลูก,” ใน *หมูน้อยน่ารัก*. หน้า 22 - 26, กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ลมูล รัตตนากร. (2506). *การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก*. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2531). *หลักการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศึกษาพร.
- _____. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วาสนา ณ ลำปาง. (2539). *ความสนใจในการอ่านหนังสือภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัดสำเนา).
- วรรณิ์ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วราภรณ์ รักวิจัย. (2540). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ต้นอ่อน.

- วิณี ชิดเชิดวงศ์ และ สมประสงค์ ประสงค์เงิน. (2530). *การศึกษาและวิเคราะห์องค์ประกอบ การให้การศึกษากับบิดามารดา ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ในจังหวัดชลบุรี*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัดสำเนา).
- วินัย รอดจ่าย. (2534). *การเขียนและจัดทำสื่อหนังสือสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เลิฟแอนด์อิฟเพรส จำกัด.
- วิพุธ ไสววงศ์. (2540). “ภาษาไทยในกระแสการพัฒนาค้นสมัย : ความมอกงามหรือความวิบัติ,” *หนังสือและสื่อเทคโนโลยีเพื่อเสริมสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้*. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- วีรวรรณ มีสรรพวงศ์. (2536). *การเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองนักเรียน ประถมศึกษาในเขตเทศบาลเมือง เขตการศึกษา 12*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัดสำเนา).
- ศรัญ ตติยาภิตติ. (2544). *การศึกษาเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อของเล่น*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัดสำเนา).
- ศรีรัตน์ เจริญกลิ่นจันทร์. (2538). *การอ่านและการสร้างนิสัยรักการอ่าน*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สมาน พลวิจิต. (2518). *การศึกษาบทบาทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียน ราชสีมาวิทยาลัย ในการส่งเสริมการอ่านเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านให้แก่เด็กนักเรียน ปีการศึกษา 2517*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัดสำเนา).
- สายวริน จิณวุฒิ. (2541). *การศึกษาบทบาทของบิดาของมารดา ในฐานะตัวทำนายนพฤติกรรม การปรับตัวของเด็กปฐมวัย ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินูญานินพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา พัฒนาการ). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัดสำเนา).
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2537). *เอกสารการสอนชุดวิชาการอ่านภาษาไทย หน่วยที่ 1 - 7*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สุนีย์ ทองศิริประภา. (2535). การเปรียบเทียบความพร้อมในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียน
อนุบาล ซึ่งได้รับการจัดประสบการณ์ที่สัมพันธ์กับการอ่านต่างกัน. ปรินญาณินพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. (อัดสำเนา).
- สหทัยา ชินสมบุญ. (2528). อิทธิพลของสภาพครอบครัวที่มีต่อการอ่านของเด็กนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสายน้ำทิพย์. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- สุชุม เฉลยทรัพย์. (กันยายน – ตุลาคม, 2530). นิสัยรักการอ่าน รากฐานของการพัฒนา.
จันทร์เกษม. 198 : 26 - 31.
- สุชาติ สวัสดิ์ศรี. (2530). หนังสือสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพร วงศ์สุนทรเลิศ. (2528). การเลือกหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครองนักเรียนระดับ
ประถมศึกษา ปีที่ 2 และประถมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสาธิตของมหาวิทยาลัยและ
วิทยาลัยครูในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ อ.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา).
- สุโขทัยธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2524). เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก.
หน่วยที่ 11 - 15. นนทบุรี : ฝ่ายการพิมพ์สำนักเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยฯ.
- _____. (2527). เอกสารการสอนชุดวิชาการส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตระดับปฐมวัยศึกษา.
หน่วยที่ 8 - 15. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : ฝ่ายการพิมพ์มหาวิทยาลัยฯ.
- _____. (2537). เอกสารการสอนชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา.
หน่วยที่ 9 .นนทบุรี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ.
- _____. (2543). เอกสารการสอนชุดวิชาพัฒนาการเด็กและการเลี้ยงดู. หน่วยที่ 1 - 7.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยฯ.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). ปฐมวัยศึกษา : หลักสูตรและแนวปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อนงค์ศิริ วิชาลัย. (2536). ผลการใช้ตำนานพื้นบ้านล้านนาเพื่อพัฒนาความเข้าใจในการอ่านของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. พะเยา : สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา.
- อรุณณี สายเสมา. (2536). สัมฤทธิ์ผลด้านการอ่านจับใจความภาษาไทยของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยวิธีการทำนาย. วิทยานิพนธ์ ปรินญาณินพนธ์ ศษ.ม.
(การประถมศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- อารี รังสินนท์. (2524). “พัฒนาการปฐมวัยศึกษาในประเทศไทย,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 3 .นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- อัษฎชลี วงศ์หล้า. (2533). รายงานการวิจัยเรื่องการพัฒนารูปแบบการเสริมความพร้อมในการอ่านสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. คุตรดิตถ์ : วิทยาลัยครูคุตรดิตถ์ สหวิทยาลัยล้านนา.
- Blain, H. (July, 1983). "A Case Study Comparison Between Early Readers and Non-Early Readers,' *Dissertation Abstracts*. 41 : 125 – A.
- Bruner, J. S. (1961). *The Process of Education*. Harvard University Press Cambridge Massachusetts.
- Fremming, Bonnie Mack and others. (1977). *Resources for Creative Teaching in Early Childhood Education*. Washington D.C, Harcourt Brace Tovanovich Publishers, 633p.
- Haris, Larry Allen and Carl Bernard Smith. *Reading Instruction*. 4 th ed. NEW YORK : Macminlian Publishing, n.d.
- Larson, Maryha Lelia. (1979). "Selected Parent - Teacher Factors That Influence Reading Selected in the Kindergarten," *Dissertation Abstracts International*. 39 : 6532 - A - 6533 - A.
- Long, A.B. (1984). "Surveying and Promoting Reading Habits," *Asian Book Development Newsletter*. 4 : 6 - 8.
- McClovin, Lenonel R. (1961). *Libraries for Children*. London : Phoenix House.
- Smith, Richard J. and Dale Johnsom. *Teaching Children to Read*. New York : Addison - Wesley Publishing.
- Thomson, B. J. (September, 1981). "Perceptions of their Roles and Needs as Related to the Childrens's Reading Development," *Dissertation Abstracts International*. 42 : 1079 - A - 1080 - A .
- Tooze, Ruth. (1957). *Your Children Want to Read : a Guide for Teachers and Parents*. Englewood Cliffs. N.J. : Prentice - Hall.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. รศ.ดร.อารี พันธุ์มณี	อาจารย์พิเศษประจำภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. ดร.วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการโรงเรียนเกษมพิทยา
3. รศ.กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์	อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษ์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ภาคผนวก ข
รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

รายชื่อโรงเรียน

1. โรงเรียนไผทอุดมศึกษา
2. โรงเรียนพระหฤทัยดอนเมือง
3. โรงเรียนถนนอมไพศวิทยา
4. โรงเรียนเบญจมินทร์
5. โรงเรียนระบิเียบศึกษา
6. โรงเรียนสายอักษร
7. โรงเรียนอมตยกุล
8. โรงเรียนโสมภานุสรณ์
9. โรงเรียนปรางโมชวิทยารามอินทรา
10. โรงเรียนเศรษฐบุตตรูปถัมภ์
11. โรงเรียนแย้มสอาด
12. โรงเรียนวัดไตรรัตนาราม
13. โรงเรียนอนุบาลจากรูวรรณ
14. โรงเรียนอนุบาลโชคชัยลาดพร้าว
15. โรงเรียนอนุบาลฤทธิยะวรรณาลัย

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม
เรื่อง
พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย จำแนกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

2.2 เหตุผลในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

2.3 การตัดสินใจในการซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย

โปรดอ่านคำชี้แจงให้เข้าใจก่อนลงมือทำแบบสอบถาม และโปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพที่เป็นจริง ซึ่งคำตอบจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการนำไปประมวลข้อมูลเพื่อการพัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนในด้านการอ่านของเด็กให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

แบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับพฤติกรรมในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก วิธีการ เหตุผล และการตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มา ใช้เพื่อส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ดังนั้น จึงใคร่ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนช่วยตอบแบบสอบถามทั้ง 3 ตอน ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ปัจจัยพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

อธิบาย โปรดกาเครื่องหมาย ☒ ลงใน () หรือเติมข้อความลงในช่องว่างให้ตรงกับความเป็นจริง

1. ท่านเกี่ยวข้องกับเด็กโดยเป็น

() บิดา () มารดา () อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2. ปัจจุบันท่านมีอายุ

() 20 – 30 ปี () 31 – 40 ปี () 41 ปี ขึ้นไป

3. วุฒิทางการศึกษาสูงสุดของท่าน

() ประถมศึกษา	()ปริญญาตรี
() มัธยมศึกษา	() ปริญญาโท
() ประกาศนียบัตรหรือเทียบเท่า	() ปริญญาเอก

4. อาชีพของท่านในขณะนี้ คือ

() รับราชการ	() ประกอบธุรกิจส่วนตัว
() รัฐวิสาหกิจ	() เกษตรกร
() รับจ้าง ตำแหน่ง.....	() แม่บ้าน / พ่อบ้าน
() อื่น ๆ โปรดระบุ.....	

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของผู้ปกครองในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย (หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง หนังสือที่เขียนให้เด็กได้เลือกอ่าน เพื่อความเพลิดเพลิน เพื่อความรู้ และเพื่อใช้ประกอบการศึกษา มีเนื้อหาสาระ มีภาพประกอบ ใช้ภาษาที่ง่าย มีขนาดของตัวอักษรโตกว่าปกติและเหมาะสมกับวัยของเด็ก)

2.1 วิธีการในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง [] หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพการซื้อหนังสือสำหรับเด็กให้แก่ลูกของท่าน ตามที่ได้ปฏิบัติจริง

1. ท่านเคยซื้อหนังสือสำหรับเด็กหรือไม่

[] เคย (ตอบข้อต่อไป)

[] ไม่เคย (ข้ามไปตอบตอนที่ 3)

2. สิ่งพิมพ์สำหรับเด็กที่ท่านซื้อ คืออะไรบ้าง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] 1. หนังสือประกอบการเรียน

[] 2. หนังสือการ์ตูน

[] 3. วารสารหรือนิตยสาร

[] 4. หนังสือภาพ

[] 5. หนังสือนิทาน

[] 6. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. วิธีการซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย ส่วนมากท่านจะปฏิบัติเช่นไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

[] 1. เลือกซื้อด้วยตนเอง

[] 2. ให้เด็กเลือกซื้อด้วยตนเอง

[] 3. ฝากผู้อื่นซื้อ

[] 4. ให้ร้านค้าคัดเลือกแล้วจัดส่งไปที่บ้าน

[] 5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

4. ท่านซื้อหนังสือสำหรับเด็กให้ลูกเมื่อไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ 1. ซื้อทุกครั้งที่ได้กอดอยากได้
- ☐ 2. ซื้อทุกครั้งที่ท่านไปร้านหนังสือ
- ☐ 3. ซื้อในโอกาสพิเศษ
- ☐ 4. ซื้อเป็นรางวัล เช่น เมื่อเด็กมีผลการเรียนดี ช่วยเหลืองานบ้าน
- ☐ 5. ไม่แน่นอน โปรดระบุ.....

5. หนังสือสำหรับเด็กที่ท่านซื้อส่วนใหญ่ซื้อจากที่ใด (จัดอันดับความสำคัญโดยใส่หมายเลข 1 - 5)

- ☐ 1. ร้านขายหนังสือทั่วไป
- ☐ 2. ร้านขายหนังสือในห้างสรรพสินค้า
- ☐ 3. พนักงานขายตรง
- ☐ 4. สั่งจากอินเทอร์เน็ต
- ☐ 5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. สาเหตุที่ท่าน **ไม่** ซื้อหนังสือสำหรับเด็กให้เด็กในปกครองของท่านเพราะเหตุใด (โปรดจัดอันดับความสำคัญโดยใส่หมายเลข 1 - 9)

- ☐ 1. คิดว่าเด็กในปกครองของตนเองไม่ชอบอ่านหนังสือ
- ☐ 2. หนังสือสำหรับเด็กมีราคาสูงเกินกว่ากำลังซื้อของตนเอง
- ☐ 3. ไม่มีเวลาว่างมากพอที่จะเลือกซื้อหนังสือให้แก่เด็ก
- ☐ 4. คิดว่าการอ่านหนังสือสำหรับเด็กนั้นไม่ช่วยให้เด็กเก่งหรือเรียนดีขึ้น
- ☐ 5. คิดว่าหนังสือสำหรับเด็กที่ซื้อไปนั้นได้ประโยชน์ไม่คุ้มค่าเด็กอ่านไม่กี่ครั้งก็ทิ้งแล้ว
- ☐ 6. กลัวว่าเด็กจะนำตัวอย่างที่ไม่ดีที่มีในหนังสือมาปฏิบัติ
- ☐ 7. ไม่อยากให้เด็กใช้สายตามากเพราะจะทำให้เสียสายตา
- ☐ 8. เด็กมักจะถือเป็นข้ออ้างที่จะอ่านหนังสือเพื่อหลีกเลี่ยงการทำงานบ้าน
- ☐ 9. อื่น ๆ โปรดระบุ.....

2.2 เหตุผลในการพิจารณาเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็ก

ถ้าท่านซื้อหนังสือสำหรับเด็กที่ไม่ใช่หนังสือประกอบการเรียน หรือแบบฝึกหัด ท่านมีเหตุผลในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ที่	เหตุผลด้านประโยชน์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.	เด็กอ่านหนังสือจะมีความรู้มากขึ้น					
2.	เด็กที่อ่านหนังสือมาก ๆ จะเป็นเด็กที่ฉลาด					
3.	เด็กที่อ่านหนังสือจะเป็นเด็กที่เรียนเก่งหรือเรียนดีขึ้น					
4.	เพื่อเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่ลูก					
5.	หนังสือจะทำให้เด็กรู้จักบาป บุญ คุณ โทษ					
6.	เด็กที่อ่านหนังสือจะได้รับความสุข สนุกสนานและความเพลิดเพลิน					
7.	ทำให้เด็กอารมณ์ดี มีความสุขมากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ					
8.	เด็กที่อ่านหนังสือเป็นเด็กที่มีความมั่นใจในการแสดงออก					
9.	เด็กที่อ่านหนังสือจะมีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์เพิ่มขึ้น					
10.	เพื่อให้ลูกมีนิสัยรักการอ่าน					

ที่	เหตุผลด้านประโยชน์	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
11.	ตัวเอกของเรื่องมีวัยเท่ากันหรือใกล้เคียงกับลูกของท่าน					
12.	เด็กเกิดการเรียนรู้ภาษาธรรมชาติจากเนื้อหา					
13.	ได้แบบอย่างที่ดีจากการอ่านหนังสือ					
14.	มีเกมทำเล่นให้เด็กทำหรือได้ร่วมสนุก					
15.	มีการระบุว่าหนังสือเล่มนี้เหมาะสมกับเด็กอายุเท่าไรไว้ในตัวเล่ม					
ที่	เหตุผลด้านเนื้อเรื่อง	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
16.	เนื้อเรื่องช่วยให้เด็กเข้าใจสิ่งแวดล้อม					
17.	เนื้อเรื่องถูกต้องตรงกับความเป็นจริง					
18.	มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน					
19.	เนื้อเรื่องจบลงด้วยดี					
ที่	เหตุผลด้านรูปเล่ม	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20.	รูปภาพในหนังสือเป็นการ์ตูน					
21.	รูปภาพในหนังสือเป็นภาพวาด					
22.	รูปภาพในหนังสือเป็นภาพถ่าย					
23.	ภาพประกอบในเนื้อเรื่องเป็นสิ่งที่เด็กพบเห็นเป็นประจำ					

24.	รูปภาพในหนังสือถูกต้องเหมาะสมกับยุคสมัย					
25.	รูปภาพมีขนาดใหญ่ชัดเจน					
26.	สีของภาพตรงกับความเป็นจริง					
27.	มีรูปแบบแปลก ๆ					
28.	ใช้กระดาษมีคุณภาพดี					
ที่	เหตุผลด้านภาษา	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
29.	ภาษาที่ใช้เหมาะสมกับเด็ก					
30.	ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย					
31.	ภาษาที่ใช้มีความคล้องจองกัน					
32.	ภาษาที่ใช้เขียนเป็นบทกลอน					
33.	ตัวอักษรเป็นตัวพิมพ์แบบเรียบๆ มีหัว					
34.	ตัวอักษรเป็นแบบตัวตลก					
35.	ตัวอักษรเป็นตัวพิมพ์ขนาดใหญ่กว่าปกติเหมาะกับสายตาเด็ก					
36.	ตัวอักษรที่บรรยายมีสีติดกับสีพื้น					
ที่	เหตุผลด้านอื่นๆ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
37.	ราคาไม่สูงจนเกินไป					
38.	เป็นผลงานของนักเขียนที่มีชื่อเสียงในการเขียนหนังสือสำหรับเด็ก					

39.	ภาพในหนังสือวาดโดยนักวาดภาพที่มีชื่อเสียง					
40.	จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในการผลิตหนังสือสำหรับเด็ก					

2.3 การตัดสินใจในการเลือกซื้อหนังสือสำหรับเด็กของผู้ปกครอง (กรุณาตอบทุกข้อ)

1. การตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็กส่วนใหญ่ท่านจะปฏิบัติอย่างไร (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ☐ ซื้อตามความสนใจของท่านเอง
- ☐ ซื้อตามความต้องการของเด็ก
- ☐ ซื้อตามความต้องการของเด็กโดยที่ท่านเห็นชอบด้วย
- ☐ ซื้อตามความต้องการของท่านเองโดยถามความต้องการของเด็กประกอบด้วย

2. หนังสือสำหรับเด็กที่ท่านซื้อให้เด็กในปกครองของท่านเป็นหนังสือที่มีราคาอยู่ในช่วงใดมากที่สุด

- ☐ ต่ำกว่า 20 บาท
- ☐ ระหว่าง 20 - 50 บาท
- ☐ ระหว่าง 50 - 100 บาท
- ☐ ระหว่าง 100 - 150 บาท
- ☐ ราคาเท่าใดก็ได้แล้วแต่คุณภาพของกระดาษและจำนวนหน้า
- ☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

3. ก่อนตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็ก ส่วนมากท่านคำนึงถึงข้อใดก่อน – หลัง โปรดจัดอันดับ

ความสำคัญ โดยใส่หมายเลข 1 - 8 ใน ☐ หน้าข้อความแต่ละข้อไม่ให้ซ้ำกัน

ถ้าท่านใส่หมายเลข 1 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญต่อข้อนี้นั้นมากที่สุด

ถ้าท่านใส่หมายเลข 8 หมายถึง ท่านให้ความสำคัญต่อข้อนี้นั้นน้อยที่สุด

- ☐ เนื้อเรื่อง
- ☐ ภาพประกอบ
- ☐ ลักษณะรูปเล่ม
- ☐ การใช้ภาษา
- ☐ ราคา
- ☐ ผู้เขียน
- ☐ ผู้วาดภาพประกอบ
- ☐ สำนักพิมพ์

4. ก่อนตัดสินใจซื้อ ท่านได้อ่านเนื้อเรื่องของหนังสือนั้นหรือไม่

☐

อ่าน

☐

ไม่อ่าน เพราะ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐

ไม่มีเวลา

☐

เด็กให้ซื้อ

☐

พิจารณาแต่ภาพประกอบ

☐

ได้ทราบเนื้อหาแล้วจากผู้อื่น

☐

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

5. ท่านใช้คู่มืออะไรบ้างช่วยในการตัดสินใจซื้อหนังสือสำหรับเด็ก (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

☐

บรรณานุกรมหนังสือสำหรับเด็ก

☐

รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กที่ชนะการประกวด

☐

รายชื่อหนังสือสำหรับเด็กของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ

☐

คอลัมน์แนะนำหรือวิจารณ์หนังสือในหนังสือพิมพ์ หรือนิตยสารต่าง ๆ

☐

วิทยานิพนธ์ หรืองานวิจัยเกี่ยวกับหนังสือสำหรับเด็ก

☐

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

6. หนังสือสำหรับเด็กที่ท่านซื้อ ส่วนมาก มีภาพประกอบหรือไม่

☐

มี

☐

ไม่มี

7. หนังสือสำหรับเด็กที่ท่านซื้อ ควรมีรูปเล่มอย่างไร

☐

สีเหลี่ยมแนวตั้ง และแนวนอน

☐

รูปทรงต่าง ๆ เช่น วงกลม วงรี ทรงหลายเหลี่ยม

☐

แบบพับทบกัน

☐

รูปเล่มเข้ากับเนื้อหาภายในเล่ม เช่น เป็นรูปทรงเท้า รูปผลไม้

☐

อื่น ๆ โปรดระบุ.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางคณิตรา จันทวงศ์
วันเดือนปีเกิด	26 พฤษภาคม 2502
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	79/189 หมู่ 4 หมู่บ้านสวนทองวิลล่า 8 ถนนลำลูกกา ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี 12150
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนพระมารดานิจานุเคราะห์ 48 ถนนนวมินทร์ แขวงบึงกุ่ม เขตบางกะปิ จังหวัดกรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2514	ประถมศึกษาปีที่ 7 จากโรงเรียนสุริยวงศ์ ราชบุรี
พ.ศ.2519	มัธยมศึกษาปีที่ 5 จากโรงเรียนอัมพรไพศาล นนทบุรี
พ.ศ.2533	ศึกษาศาสตรบัณฑิต (ศษ.บ) การศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี
พ.ศ. 2548	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม) การศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร